

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra správního práva a správní vědy

**Právní úprava posuzování vlivů záměrů na životní
prostředí**

Diplomová práce

Legal regulation of environmental impact assessment of projects

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Michal SOBOTKA, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Jan MILEV

PRAHA

2023

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Karlových Varech, dne 20. února 2023

Bc. Jan MILEV

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych na tomto místě poděkoval JUDr. Michalu Sobotkovi, Ph.D., za jeho cenné rady, připomínky a komentáře, které mi výrazně pomohly při zpracování této diplomové práce.

Poděkování patří taktéž mé manželce Michaele, která mi byla oporou při studiu.

ANOTACE

Práce se zabývá popisem nejdůležitějších znaků, principů a postupů v oblasti posuzování vlivů záměrů na životní prostředí. Popisuje historický vývoj v této oblasti v mezinárodním právu, popisuje nejdůležitější právní dokumenty v této oblasti v rámci práva Evropské unie. Práce se zabývá rozbořem platné právní úpravy problematiky posuzování vlivů záměrů na životní prostředí v ČR v komparaci se změnami, ke kterým došlo v nedávné minulosti a popisuje změny, které nastanou v budoucnosti. Práce popisuje jednotlivé zákony, které formovaly vývoj právní úpravy v ČR a zákony, které přímo upravují problematiku posuzování vlivů záměrů na životní prostředí. Popsán je komplexní proces EIA, včetně navazujících řízení a mezistátního posuzování vlivů záměrů na životní prostředí.

KLÍČOVÁ SLOVA

posuzování vlivů na životní prostředí * EIA * ochrana životního prostředí * směrnice EIA * zákon EIA * environmentální právo *

ANNOTATION

This thesis features the description of key elements, principles and processes of the proposed actions of environmental impact assessment. Historical developments of the international law in this area as well as the fundamental EU legal documents in this branch of law are being described. The thesis also discusses the current applicable legal framework in the area of environmental impact assessment in the Czech Republic in comparison with recent and projected future changes. The thesis further describes particular Czech laws that have shaped the domestic legal context as well as specific laws that regulate the environmental impact assessment issues. Last but not least, the thesis thoroughly describes the EIA procedure including the subsequent proceedings and the cross-country EIA mechanism.

KEY WORDS

Environmental impact assessment * EIA * environmental Protection * EIA Directive * EIA law * environmental law *

Obsah

| | |
|--|----|
| Úvod..... | 7 |
| 1. Úvod do problematiky posuzování vlivů na životní prostředí..... | 9 |
| 2. Historický vývoj | 11 |
| 2.1. Historický vývoj právní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí v mezinárodním právu a jeho současná úprava | 11 |
| 2.2 Právní úprava posuzování vlivů na životní prostředí v Evropské Unii..... | 14 |
| 2.2.2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí | 19 |
| 3. Právní úprava v České republice | 25 |
| 3.1. Vývoj právní úpravy obsažené v zákoně EIA..... | 25 |
| 3.1.1 Infringementové řízení vedené proti České republice v souvislosti s nedostatečnou transpozicí směrnice EIA | 33 |
| 4. Současná právní úprava posuzování vlivů na životní prostředí..... | 35 |
| 4.1 Základní pojmy | 35 |
| 4.2 Předmět úpravy, účel a rozsah posuzování..... | 44 |
| 4.3 Předmět posuzování vlivů záměrů na životní prostředí | 47 |
| 4.4 Způsob posuzování vlivů záměrů na životní prostředí | 53 |
| 4.5 Proces posuzování vlivů záměrů na životní prostředí..... | 56 |
| 4.5.1 Oznámení | 57 |
| 4.5.2 Zjišťovací řízení..... | 59 |
| 4.5.3 Dokumentace | 61 |
| 4.5.4 Veřejné projednání..... | 63 |
| 4.5.5 Posudek | 65 |
| 4.5.6 Vydání závazného stanoviska..... | 68 |
| 4.5.7 Navazující řízení | 72 |

| | |
|--|----|
| 4.6 Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí přesahující hranice České republiky | 73 |
| Závěr | 79 |
| Seznam použitých zkratek | 82 |
| Seznam použitých zdrojů | 83 |
| Seznam příloh | 95 |

Úvod

Ochrana životního prostředí si zaslouží ve všech ohledech zvýšené pozornosti a životní prostředí je potřeba chránit všemi možnými dostupnými legálními prostředky, neboť je tvořeno vším, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje.¹ Životní prostředí je tvořeno vším důležitým, co je potřeba k životu na této planetě. Je velmi důležité zachovat co nejkvalitnější životní prostředí pro fungování příštích generací a našich dětí. Ochrana životního prostředí má budoucnost, protože bez ochrany životního prostředí žádná budoucnost není.² Posuzování vlivů na životní prostředí je jedním z klíčových právních nástrojů ochrany životního prostředí.³ Jelikož osobně považuji ochranu životního prostředí za velmi důležitou činnost pro rozvoj, ale hlavně zachování existence celého lidstva, vybral jsem si téma diplomové práce z oblasti práva, které se ochranou životního prostředí zabývá, resp. má na ochranu životního prostředí nemalý vliv, neboť právo bezpochyby je a může být i do budoucna velmi důležitým nástrojem k ochraně životního prostředí a všeho co jej tvoří.

Cílem této diplomové práce je popsat nejdůležitější znaky, principy a postupy posuzování vlivů záměrů na životní prostředí v rámci platné právní úpravy zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Úkolem této práce je rozbor platné právní úpravy s akcentem na klíčové změny, ke kterým došlo v nedávné minulosti v souvislosti s řízením pro porušení smlouvy o fungování Evropské unie, vedeným proti České republice ze strany Evropské komise z důvodu nedostatečné transpozice směrnice EIA⁴ a dalšími dílčími novelami předmětného zákona, včetně výhledu do budoucnosti, a to na základě změn, které nastanou k 1.7.2023, k účinnosti nového stavebního zákona a souvisejících změn.

¹ Ustanovení § 2 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí.

² DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. XXXIII.

³ BAHÝLOVÁ, Lenka, Tomáš KOCOUREK a Vojtěch VOMÁČKA. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-589-3, str. VII.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí.

V první části této práce se budu věnovat úvodu do problematiky posuzování vlivů na životní prostředí, přičemž v druhé části práce bude popsán historický vývoj v mezinárodním právu. Zmíněna bude též právní úprava posuzování vlivů na životní prostředí v rámci unijního práva, včetně základní charakteristiky tzv. infringementového řízení a zmíněny budou taktéž právní normy, které transponují požadavky směrnice EIA do českého právního řádu.

Třetí část práce bude věnována obecnému popisu právní úpravy posuzování vlivů záměrů na životní prostředí v České republice podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění. Zmíněn bude vývoj právní úpravy obsažené v zákoně EIA v České republice v komparaci s nejdůležitějšími změnami, které do tohoto zákona vnesla novela realizována zákonem č. 39/2015 Sb., tzv. infringementová novela. V rámci této kapitoly se pokusím identifikovat nejdůležitější změny a dopady infringementového řízení na platnou právní úpravu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí v České republice. Zároveň v této části bude vysvětlena podstata samotného infringementového řízení a nastíněny budou obecné změny, které nastanou k 1.7.2023 v souvislosti s účinností nového stavebního zákona a s tím souvisejících změn dalších zákonů.

Ve čtvrté části práce se budu věnovat samotnému rozboru současné platné právní úpravy posuzování vlivů záměrů na životní prostředí. Pozornost bude věnována základnímu pojmosloví, předmětu právní úpravy, účelu, rozsahu a způsobu posuzování. Popsán bude samotný proces posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, včetně tzv. navazujících řízení. V této části práce bude též zmíněno mezistátní posuzování vlivů záměrů na životní prostředí.

1. Úvod do problematiky posuzování vlivů na životní prostředí

Posuzování vlivů na životní prostředí je důležitou součástí environmentálního práva a politiky a je jedním z nejvýznamnějších nástrojů realizujících v oblasti ochrany životního prostředí princip (zásadu) prevence.⁵ Tento princip prevence v konkrétní oblasti ochrany životního prostředí spočívá zejména v nutnosti vyhodnocovat dopady závažných lidských činností na životní prostředí, a to ještě před samotnou realizací takovýchto činností a v závislosti na samotném vyhodnocení analytických výstupů navrhnout taková opatření, prostřednictvím kterých bude možno negativním vlivům v oblasti ochrany životního prostředí předcházet či je zcela anebo alespoň zčásti eliminovat.

Proces posuzování vlivů záměrů na životní prostředí bývá označován jako proces EIA podle jeho anglického názvu “environmental impact assessment“ (dále jen “**EIA**“) a je jedním z klíčových nástrojů ochrany životního prostředí.⁶ Můžeme jej tedy chápat především jako určitý specifický postup, jehož cílem je posouzení vlivů určitého záměru na životní prostředí, a to ještě předtím, než je rozhodnuto o uskutečnění tohoto konkrétního záměru a bude přikročeno k jeho samotné realizaci. Jinými slovy pod pojmem „Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí“ můžeme rozumět určitý preventivní nástroj v oblasti ochrany životního prostředí, který především cílí na to, aby činnosti, stavby a zařízení, jež mohou anebo by mohly mít vliv na životní prostředí, byly ještě předtím, než dojde k jejich povolení a následné realizaci, vyhodnoceny právě z hlediska jejich vlivů na životní prostředí. Problematika posuzování vlivů na životní prostředí je v České republice upravena zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění (dále jen „**zákon EIA**“).

Proces EIA řadíme z hlediska jeho postavení v systému ochrany životního prostředí mezi tzv. nástroje horizontální, nadsložkové či jinými slovy průřezové,

⁵ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXI.

⁶ Dvorská, Eliška. Aktuální změny právní úpravy v oblasti posuzování vlivů záměrů na životní prostředí. *České právo životního prostředí* [online]. 2017, roč. 2017, č. 46. [cit.22.10.2022]. ISSN 1213-5542. str.38. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_46.pdf

neboť sledují ochranu životního prostředí jako celku, a nikoliv pouze jeho jednotlivých složek, jako např. vody, ovzduší, půdy apod.

Ochranu životního prostředí nelze omezovat pouze na regulaci činností majících na životní prostředí bezprostřední vliv.⁷ K problematice ochrany životního prostředí je potřeba přistupovat s rozmyslem a konkrétním plánovitým přístupem k určitým okruhům činností, ať již z důvodů věcných, časových či finančních.⁸ Na problematiku posuzování vlivů na životní prostředí nahlížíme ze dvou rovin. První rovinou je tzv. koncepční (strategické) posuzování (dále jen „**SEA**“ – podle anglického Strategic Environmental Assessment), jež bývá uplatňováno při zpracovávání a schvalování koncepcí, programových a koncepčních dokumentů, plánů apod., které se týkají životního prostředí. Druhou rovinou je již výše zmíněná EIA, která se provádí v rámci posouzení vlivů konkrétních záměrů a v rámci rozhodování o jejich realizaci. V odborné literatuře bývá též proces EIA označován pojmy „projektové posuzování“⁹ nebo „posuzování záměrů“¹⁰. Koncepční posuzování a projektové posuzování spolu úzce souvisí.

V obecné rovině lze tedy konstatovat, že činnosti a postupy, které jsou aplikovány v rámci EIA a SEA jsou založeny na komplexním a systematickém zkoumání a posuzování vlivů koncepcí a záměrů a jejich možného působení na životní prostředí. Smyslem těchto činností a postupů je identifikovat, popsat a posléze vyhodnotit předpokládané vlivy záměrů a koncepcí na životní prostředí a veřejné zdraví ve všech souvislostech. Cílem samotného procesu je identifikace a zjištění podmínek, za kterých nedojde k významným negativním dopadům na životní prostředí. Tyto podmínky se posléze musí promítnout do schvalované koncepce nebo do rozhodnutí, které je nezbytné k realizaci určitého záměru.

⁷ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 218.

⁸ Tamtéž.

⁹ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXI.

¹⁰ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 218.

2. Historický vývoj

V dnešní době je velký význam přisuzován mezinárodní ochraně životního prostředí. Zvýšený zájem o ochranu životního prostředí na mezinárodní úrovni souvisí se vznikem celé řady globálních i regionálních problémů.¹¹ Mezi tyto problémy, které vznikly lidskou činností můžeme řadit např. hromadění odpadů, znečišťování a nedostatek pitné vody, změna klimatu, zvyšování hladin oceánů, úbytek deštných pralesů, ztenčování ozónové vrstvy, kontaminace moří a oceánů, tání ledovců, vymírání určitých druhů fauny a flóry, apod. Vyspělé státy a jejich představitelé si tyto problémy začali uvědomovat již v minulosti, a proto začaly vznikat první právní akty, jejichž cílem byla ochrana životního prostředí.

2.1. Historický vývoj právní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí v mezinárodním právu a jeho současná úprava

Ve vyspělých ekonomikách se ve 20. století začal prosazovat názor a přesvědčení, že plány, projekty a činnosti, které by mohly negativně ovlivnit životní prostředí a veřejné zdraví, by měly podléhat určitému posouzení. Důvodem tohoto postupu byla snaha o odvrácení a minimalizaci negativních vlivů na životní prostředí. Prvním státem, který začal vyžadovat posuzování vlivů na životní prostředí, byly USA.¹² První právní normou, ve které bylo kodifikováno posuzování vlivů na životní prostředí, byl zákon o životním prostředí, který byl podepsán první den roku 1970.¹³ Tento zákon přijatý v USA nesl název National Environmental Policy Act (dále jen „NEPA“). Zákon stanovil investorům povinnost zpracovávat v případě projektů tzv. Environmental Impact Statement (EIS), tedy popis možných negativních vlivů na životní prostředí spolu s návrhy na jejich možné vyloučení či alespoň omezení.¹⁴ Postup Spojených států amerických a již zmíněná NEPA poté inspirovala celou řadu států, zejména v sedmdesátých letech minulého

¹¹ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 98.

¹² PRCHALOVÁ, Jana. *Právo životního prostředí*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s., 2010. ISBN 978-80-86847-43-6, str. 42.

¹³ EPA US Environmental Protection Agency: *1988 Article on NEPA: Past, Present and Future* [online]. [cit.22.10.2022]. Dostupné z: <https://www.epa.gov/archive/epa/aboutepa/1988-article-nepa-past-present-and-future.html>

¹⁴ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXII.

století. Státy jako Kanada, Austrálie, Nový Zéland, a dokonce i některé evropské země např. Francie, SRN, Irsko a Nizozemsko v různých modifikacích převzaly tento revoluční nástroj ochrany životního prostředí do svých vnitrostátních legislativ.¹⁵

Počátky vývoje mezinárodního práva životního prostředí datujeme zhruba od 70. let 20. století a v současnosti jej vnímáme jako samostatnou oblast mezinárodního práva veřejného. Ve svých počátcích bylo mezinárodní právo ochrany životního prostředí orientováno spíše složkově a horizontální nástroje ponechávalo stranou svého zájmu.¹⁶ Koncem osmdesátých let minulého století, v přímé souvislosti s rozpracováním konceptu udržitelného rozvoje, bylo čím dál tím více zřejmé, že posuzování vlivů na životní prostředí je jednou z možností, jak propojit ekonomický rozvoj s ochranou životního prostředí.

V roce 1992 byla přijata na summitu v brazilském Rio de Janeiru Deklarace o životním prostředí a rozvoji, taktéž nazývána Deklarace z Ria. Tato deklarace požadovala, aby bylo posuzování vlivů na životní prostředí uplatňováno na celostátní úrovni v případech činností s pravděpodobným významným vlivem na životní prostředí, o kterých rozhodují příslušné státní orgány.¹⁷ Tato deklarace nebyla ovšem mezinárodní smlouvou a pro jednotlivé státy nebyla právně závazná a vynutitelná. V oblasti mezinárodní politiky a ochrany životního prostředí měla však velký vliv.

Bilaterální a multilaterální úmluvy jsou jedním z nejvýznamnějších a nejčastějších pramenů mezinárodního práva. V oblasti posuzování vlivů na životní prostředí jsou nejdůležitějšími z nich:

- **Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice států.**¹⁸ Tato úmluva byla sjednána ve finském Espoo v roce 1991, nabyla účinnosti dne 10. září 1997 a ratifikována byla dne 26. února 2001. Vymezuje základní prvky procesu EIA, které jsou smluvní strany povinny začlenit do

¹⁵ DVOŘÁK, Libor. Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXII.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Deklarace o životním prostředí a rozvoji [online]. [cit.7.11.2022]. Dostupné z: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.151_26_Vol.I_Declaration.pdf

¹⁸ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 219.

svých národních právních řádů a stanoví takové požadavky procesního charakteru, které jsou povinny smluvní státy aplikovat v případech těch záměrů, které mohou mít významný vliv na životní prostředí, při přesahu státní hranice.

- **Protokol o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí k Úmluvě o posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice států.**¹⁹ Tento protokol byl sjednán v ukrajinském Kyjevě v roce 2003, vstoupil v platnost dne 21. července 2010 a Česká republika jej ratifikovala jako druhá v pořadí dne 19. července 2005.²⁰ Bývá někdy označován jako tzv. SEA protokol. Stanoví způsoby a postupy při přípravě plánů a politik, ke kterým jsou povinny smluvní strany přihlížet v rámci ochrany životního prostředí a zdraví.
- **Aarhuská úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí.**²¹ Tato úmluva byla podepsána dne 25. června 1998 na 4. ministerské konferenci Evropské hospodářské komise OSN „Životní prostředí pro Evropu“ v dánském Aarhusu.²² Pro Českou republiku vstoupila v platnost dne 4. října 2004.²³ Tato mezinárodní smlouva zaručuje veřejnosti právo na přístup k informacím o životním prostředí, podíl veřejnosti na rozhodování o otázkách životního prostředí a přístup k právní ochraně v záležitostech životního prostředí.²⁴ Identifikuje podmínky a subjekty, které mohou napadnout u nezávislého a nestranného orgánu hmotnou a procesní zákonnost rozhodnutí o povolení činností uvedených v příloze této úmluvy.²⁵

¹⁹ DVORÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXIII.

²⁰ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 219.

²¹ TUHÁČEK, Miloš, Jitka JELÍNKOVÁ a kol. *Právo životního prostředí*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2015. ISBN 978-80-247-5464-2, str. 71.

²² *Ministerstvo životního prostředí: Mezinárodní smlouvy z oblasti životního prostředí* [online]. [cit.23.10.2022]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/umluva_pristup_informace

²³ Sdělení č. 124/2004 Sbírky mezinárodních smluv. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o Úmluvě o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. [online]. [cit.7.11.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2004-124>

²⁴ Článek 1 Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí.

²⁵ DVORÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXIII.

Výše uvedené smlouvy byly ratifikovány a řádně vyhlášeny ve Sbírce mezinárodních smluv, jsou součástí českého právního řádu, jsou závazné a na základě pravidel, která jsou stanovena v Ústavě ČR mají aplikační přednost před zákonem.²⁶

2.2 Právní úprava posuzování vlivů na životní prostředí v Evropské Unii

Evropská unie (dále jen **EU**) je politickou a ekonomickou unií kladoucí si v obecné rovině za cíl zlepšit spolupráci v Evropě. V současné době má Evropská unie celkem 27 členských států.²⁷ Základní pravidla fungování EU, jejích orgánů a institucí, oblastí a politik, v nichž tyto orgány vyvíjejí svou činnost, stanoví tzv. primární právo, zejména dvě smlouvy, a to Smlouva o fungování Evropské unie (1957, ve znění pozdějších změn, dále jen „**SFEU**“) a Smlouva o Evropské unii (1992, ve znění pozdějších změn, dále jen „**SEU**“).²⁸ Ochrana životního prostředí v intencích SFEU je zařazena do sdílených pravomocí EU, což znamená, že působnost v rámci ochrany životního prostředí mají jak orgány EU, tak jednotlivé členské státy, resp. orgány těchto států.

Jedním z nejdůležitějších orgánů Evropské unie v rámci působení v oblasti ochrany životního prostředí je Evropská komise. Evropská komise v této oblasti plní tři základní funkce, a to **(i)** funkci iniciační (příprava nových předpisů), **(ii)** funkci řídicí (administrativní aktivity) a **(iii)** funkci kontrolní (monitorovací).²⁹ V rámci funkce iniciační Evropská komise návrhy právních aktů zpracovává a předkládá Radě a Evropskému parlamentu. Nadto Evropská komise vykonává celou řadu dalších „administrativních“ činností. V oblasti ochrany životního prostředí se jedná například o shromažďování informací o vnitrostátních předpisech jednotlivých členských zemí a kandidátských zemí, shromažďování a porovnávání národních zpráv o transpozici a implementaci směrnic, zpracovávání implementačních rozhodnutí, zajištění výměny dat o stavu životního prostředí

²⁶ Článek 10 Ústavy ČR.

²⁷ *Evropská unie: European Union* [online]. [cit.23.10.2022]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/easy-read_cs

²⁸ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXIV.

²⁹ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 167.

mezi jednotlivými členskými státy.³⁰ V oblasti kontroly Evropská komise zjišťuje a dohlíží na to, zda vnitrostátní právní předpisy jednotlivých členských států jsou v souladu s unijním právem. V rámci kontrolní činnosti vykonává Evropská komise taktéž monitoring, který spočívá ve sledování aktivit jednotlivých členských států v oblasti transpozice příslušných právních aktů (směrnic) do vnitrostátních právních řádů členských států a jejich souladu s unijním právem. Výsledky monitoringu jsou nedílnou součástí implementačních zpráv.

Orgány EU přijímají své vlastní právní akty, přičemž nejdůležitějšími z nich jsou nařízení a směrnice. Nařízení se vyskytují v unijním právu v oblasti ochrany životního prostředí výjimečně, přestože jsou po vyhlášení v Úředním věstníku EU bezprostředně závazná a přímo účinná v rámci celé EU. V rámci unijního práva je frekventovanějším právním předpisem, v oblasti ochrany životního prostředí, směrnice. Směrnice musejí být, dle unijního práva, převzaty do jednotlivých vnitrostátních legislativ. V případě, že některá z členských zemí nepřevzme určitou směrnici do svého právního řádu, či převezme, leč neúplně nebo nesprávně, může být ze strany Evropské komise zahájen proti danému státu tzv. infringement, což je řízení o porušení Smlouvy o fungování EU (dále jen „**infringement**“ nebo „**infringementové řízení**“). Infringement může v krajním případě vyústit až v rozsudek Soudního dvora Evropské unie (dále jen „**SDEU**“) s citelnými finančními sankcemi.³¹

S ohledem na skutečnost, že Česká republika v minulosti čelila infringementovému řízení vedenému ze strany Evropské komise, a to z důvodu nedostatečné transpozice směrnice EIA a dalších., považuji za vhodné zmínit v obecné rovině podstatu a důvody infringementového řízení dle SFEU. Samotné řízení, které bylo vedeno proti České republice bude popsáno v kapitole číslo 3.1.1 této práce, která nese název „Infringementové řízení vedené proti České republice v souvislosti s nedostatečnou transpozicí směrnice EIA“. Řízení o porušení smlouvy o fungování EU je krajním způsobem řešení, není však řešením neobvyklým. V oblasti environmentálního práva dochází velmi často ze strany

³⁰ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 167.

³¹ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXIV.

členských států Evropské unie k nedostatkům v oblasti transpozice příslušných unijních předpisů do jejich vnitrostátních legislativ. Nejčastěji se tyto nedostatky týkají nesprávné, nedostatečné nebo pozdní transpozice unijních předpisů. Infringement není ovšem jediným nástrojem, který slouží k vymáhání požadavků unijních právních předpisů, je však nejdůležitějším.³² Dalšími nástroji jsou **(i)** žaloba členského státu³³ a **(ii)** řízení pro nesplnění rozsudku vydaného v řízení o porušení smlouvy.³⁴ Z hlediska komplikovanosti a zdoluhavosti nejsou tyto dva způsoby řešení v oblasti ochrany životního prostředí v rámci unijního práva efektivní.³⁵ Infringementové řízení upravuje článek 258 Smlouvy o fungování Evropské unie a má tři fáze: **(i)** formální upozornění Komise adresované členskému státu, **(ii)** vydání odůvodněného stanoviska Komise a **(iii)** předložení věci Soudnímu dvoru EU (žaloba Komise).³⁶ Existuje několik základních důvodů proč bývá řízení ze strany Komise zahajováno, jedná se především o nesprávnou transpozici, neprovedenou nebo nedostatečnou transpozici či nesprávnou aplikaci. V případě, že členský stát nesplnil povinnost, která pro něj z příslušných unijních smluv vyplývá a nevyhoví-li stanovisku Komise do lhůty, která byla Komisí stanovena, může Komise předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie.³⁷ Co se týče samotného ukládání finančních sankcí Soudním dvorem Evropské unie, které bylo zmíněno v úvodu této kapitoly, tak SDEU nemůže ukládat sankce, je-li v běhu řízení podle článku 258 Smlouvy o fungování Evropské unie. V tomto řízení může SDEU pouze konstatovat, že došlo ze strany státu, proti němuž je řízení vedeno, k porušení práva Evropské unie. Sankci lze uložit až v řízení následujícím, které je vedeno podle článku 260 Smlouvy o fungování Evropské unie. Výjimkou, kdy může být sankce uložena v řízení podle článku 258 jsou případy, kdy dotyčný stát nesplnil povinnost sdělit opatření provádějící směrnici přijatou legislativním postupem.³⁸ V těchto případech je SDEU limitován uložením výše sankce nebo

³² DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 191.

³³ Článek 259 Smlouvy o fungování Evropské unie.

³⁴ Článek 260 Smlouvy o fungování Evropské unie.

³⁵ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 191.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Článek 258 Smlouvy o fungování Evropské unie.

³⁸ Článek 260 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie.

penále, které nepřekročí výši navrženou Komisí.³⁹ V případě, že stát nesjedná nápravu v souladu s rozhodnutím SDEU vydaném v řízení podle článku 258 Smlouvy o fungování Evropské unie, a není-li postupováno podle článku 260 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, může Komise zahájit nové řízení podle článku 260 Smlouvy o fungování Evropské unie.⁴⁰ Infringementové řízení je nejdůležitějším a bezpochyby nejčastěji užívaným nástrojem v případech, kdy Komise má za to, že některý z členských států nesplnil požadavky vyplývající z příslušné směrnice. V neposlední řadě bych rád krátce zmínil skutečnost, že existují další způsoby jak donutit dotčené státy odstranit vady a nedostatky, které jsou jim vytýkány v rámci infringementového řízení. Jedná se zejména o možnost Komise podmínit čerpání finančních prostředků z příslušných strukturálních a kohezních fondů tím, že příslušné státy odstraní chyby, které jsou jim v rámci infringementu vytýkány.

2.2.1 Směrnice upravující posuzování vlivů na životní prostředí v EU

Problematiku ochrany životního prostředí v rámci unijního práva upravují desítky směrnic. Z pohledu zadání této diplomové práce budou níže uvedeny nejdůležitější ze směrnic, které týkají či souvisí s posuzováním vlivů na životní prostředí.

Povinnost podrobit připravovaný záměr posouzení vlivů vychází jak z práva Evropské unie, tak z mezinárodního práva.⁴¹ Projektové posuzování je upraveno v unijním právu již od roku 1985. První směrnicí upravující tuto problematiku byla Směrnice Rady 85/337/EHS, o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, která byla významným způsobem doplněna Směrnicí Rady 97/11/ES a dále pak v návaznosti na přijetí Aarhuské úmluvy Směrnicí 2003/35/ES a Směrnicí 2009/31/ES, kterou byly mezi

³⁹ Článek 260 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie.

⁴⁰ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 192.

⁴¹ Dvorská, Eliška. Aktuální změny právní úpravy v oblasti posuzování vlivů záměrů na životní prostředí. *České právo životního prostředí* [online]. 2017, roč. 2017, č. 46. [cit.23.10.2022]. ISSN 1213-5542. str.38. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_46.pdf

posuzované činnosti zahrnuty některé činnosti vztahující se ke geologickému ukládání CO₂.⁴²

V současné době je základním pramenem práva směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (tzv. směrnice EIA, dále jen „**směrnice EIA**“).⁴³ Základní principy a požadavky, která tato směrnice obsahuje, budou rozpracovány v samostatné kapitole, neboť bez jejího pochopení nelze správně interpretovat vnitrostátní právní úpravu, která směrnici transponuje do právního řádu České republiky.

Co se týče strategického (koncepčního) posuzování tato problematika je upravena v rámci EU směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (dále jen „**směrnice SEA**“). V rámci směrnice SEA jsou předmětem posuzování jednotlivé koncepce (strategie, politiky, plány, programy), jejichž provedení by mohlo mít, podobně jako u projektů posuzovaných v rámci procesu EIA, významný vliv na životní prostředí a veřejné zdraví.⁴⁴ Určitým obecným požadavkem, který vyplývá z této směrnice je, že posuzování koncepčních dokumentů by mělo probíhat současně s jejich přípravou. Tedy samotný začátek procesu posuzování v tomto případě počíná začátkem přípravy a zpracování příslušného koncepčního dokumentu. Oba procesy by měly probíhat současně a vzájemně se ovlivňovat.⁴⁵ Požadavky této směrnice jsou zakotveny především v zákoně č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů.

Výše uvedené směrnice jsou nejdůležitějšími směrnicemi na úrovni EU, které upravují problematiku posuzování vlivů na životní prostředí. Nejsou však jediné. Úprava této problematiky je taktéž částečně obsažena v dalších předpisech.

Jedním z nich je směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, která je taktéž někdy nazývána

⁴² DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 220.

⁴³ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXIV.

⁴⁴ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 221.

⁴⁵ Tamtéž. Str. 220.

Směrnicí o stanovištích. Cílem Směrnice o stanovištích je podpořit ochranu biologické rozmanitosti (biodiverzity) prostřednictvím jednotné "sítě" lokalit na území členských států EU, nazvané Natura 2000.⁴⁶ Posuzování plánů a projektů, které by mohly mít na dané lokality významný vliv, upravuje článek 6 této směrnice.

Důležitou roli v rámci posuzování vlivů na životní prostředí sehraje také SDEU a jeho judikatura k dané problematice, kdy se jednotlivé národní soudy mohou dotazovat na výklad unijního práva. Řešené jsou zejména otázky problematiky screeningu, postavení EIA v povoloacím procesu či oprávnění tzv. dotčené veřejnosti.⁴⁷ Přehled judikatury SDEU ve kterém lze v rámci pokročilého vyhledávání nalézt příslušné judikáty a rozhodnutí v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí, je volně dostupný prostřednictvím informačního portálu „*Přístup k právu Evropské unie*“⁴⁸. Sama Komise také využívá výsledků a závěrů SDEU při přípravě metodických dokumentů, publikací a pokynů, které mají za cíl sjednotit aplikaci příslušných unijních norem v národních legislativách a prezentuje je na svých internetových stránkách.⁴⁹ Prostřednictvím judikatury SDEU a jeho rozhodnutí byla formována celá řada výkladových pravidel v rámci směrnice EIA.

2.2.2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí

Základní právní rámec problematiky posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, jinými slovy projektového posuzování, je v EU stanoven směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí. Jedná se o nejdůležitější směrnici, která v rámci EU upravuje samotný proces EIA.

Již v předešlé podkapitole bylo zmíněno, že projektové posuzování je součástí unijního práva od roku 1985. První normou, která v té době upravovala

⁴⁶ Veronica Ekologický institut: *Směrnice o stanovištích* [online]. [cit. 26.10.2022]. Dostupné z: <https://www.veronica.cz/smernice-o-stanovistich>

⁴⁷ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXVII.

⁴⁸ EUR-Lex: *Přístup k právu Evropské unie* [online]. [cit. 11.11.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/eu-case-law.html>

⁴⁹ European Commission: *Posuzování vlivů na životní prostředí* [online]. [cit. 11.11.2022]. Dostupné z: https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-assessments/environmental-impact-assessment_en#publications

projektové posuzování v unijním právu, byla Směrnice Rady 85/337/EHS⁵⁰, přičemž tato směrnice byla celkem třikrát novelizována. Dne 13. prosince 2011 byla Evropským parlamentem a Radou Evropské unie přijata právě směrnice EIA⁵¹. Důvodem pro přijetí této směrnice byla skutečnost, že směrnice 85/337/EHS byla několikrát podstatně změněna a byla tedy rekodifikována z důvodu srozumitelnosti a přehlednosti.⁵² Směrnice se vztahuje na posuzování vlivů těch veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí.⁵³ Směrnice EIA v bodu 2. preambule vyjadřuje zásadu politiky Unie v oblasti životního prostředí, která je založena na zásadách obezřetnosti a prevence a na zásadách, že škody na životním prostředí mají být přednostně napravovány přímo u zdroje a že za vzniklé škody by měl platit znečišťovatel.⁵⁴ Směrnice požaduje, aby zásady posuzování vlivů na životní prostředí byly harmonizovány, přičemž povoluje členským státům stanovit přísnější pravidla ochrany životního prostředí. Záměry, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí, by měly být povoleny, až po předchozím posouzení jejich případných významných vlivů na životní prostředí. Směrnice taktéž upravuje účast veřejnosti, nevládních organizací, sdružení a skupin a jejich možnosti vyjádřit své názory a obavy, které mohou být pro rozhodnutí (povolení) podstatné a odkazuje se v preambuli na jeden z cílů Aarhuské úmluvy, kterým je zaručit práva veřejnosti na účast při rozhodování o záležitostech životního prostředí.⁵⁵

Směrnice EIA byla novelizována v roce 2014, a to směrnicí 2014/52/EU, přičemž všechny členské státy EU byly povinny změny zavést do svých právních řádů do 16. května 2017. Tato novelizovaná směrnice definovala posuzování vlivů na životní prostředí, jako proces o pěti fázích, který sestává ze zpracování dokumentace, projednávání dokumentace, přezkoumání informací uvedených v dokumentaci, odůvodněný závěr příslušného orgánu a začlenění odůvodněného

⁵⁰ Směrnice Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí.

⁵¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (dále jen směrnice EIA).

⁵² Viz. ustanovení bodu 1. preambule směrnice EIA.

⁵³ Viz. článek 1. odst. 1. směrnice EIA.

⁵⁴ Viz. ustanovení bodu 2. preambule směrnice EIA.

⁵⁵ Viz. ustanovení bodu 19. preambule Směrnice EIA.

závěru příslušného orgánu do rozhodnutí. Do směrnice byl zaveden požadavek, aby základní povinností členských států bylo zajistit, aby před vydáním povolení musely projekty (záměry), které mohou mít významné vlivy na životní prostředí, mimo jiné v důsledku své povahy, rozsahu nebo umístění, získat povolení a posouzení z hlediska jejich vlivů na životní prostředí.⁵⁶ Pouze ve výjimečných případech (např. záměry určené výhradně pro účely obrany) mohou členské státy podle stanovených pravidel rozhodnout, že posuzování provedeno nebude.⁵⁷ Záměry spadající do režimu směrnice jsou rozděleny do dvou skupin. Záměry uvedené v příloze I. Směrnice EIA posuzování podléhají vždy. U druhé skupiny, která je uvedena v příloze II. Směrnice EIA, si členské státy určují, zda záměry budou či nebudou posuzovány (tzv. screening). Směrnice stanoví povinnost členských států, která spočívá ve skutečnosti, že pokud je posouzení dopadu na životní prostředí vyžadované, oznamovatel vypracuje a předloží dokumentaci vlivů záměrů na životní prostředí,⁵⁸ náležitosti, které musí tato dokumentace obsahovat jsou samostatně upraveny v článku pátém Směrnice EIA. Samotná dokumentace je posléze prověřena, a to jak z hlediska kvalitativního, tak je také prověřeno, zda obsahuje veškeré potřebné a směrnici požadované náležitosti, přičemž dokumentace musí být vhodným způsobem uveřejněna a zpřístupněna jak veřejnosti, tak správním i samosprávným orgánům. Směrnici je stanoven požadavek, že pokud si je členský stát vědom, že by záměr mohl mít významné vlivy na životní prostředí v jiném členském státu nebo pokud o to členský stát, který by mohl být těmito vlivy významně zasažen (tzv. dotčený stát) požádá, probíhá za stanovených pravidel mezistátní posuzování – v jeho rámci má dotčený stát zejména právo vyjádřit se k dokumentaci.⁵⁹ Veškeré informace, které jsou v rámci procesu EIA získány, musejí být patřičně zohledněny v povolovacím řízení, přičemž náležitosti a obsah předmětného rozhodnutí je směrnici EIA velmi podrobně upraven. Před vydáním rozhodnutí je vydávající orgán povinen přesvědčit se o aktuálnosti veškerých dříve vydaných rozhodnutí, včetně zjištění

⁵⁶ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXIV a str. XXV.

⁵⁷ Tamtéž. Str. XXV.

⁵⁸ Ustanovení čl. 5 odst. 1. Směrnice EIA.

⁵⁹ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXV.

aktuálnosti údajů v odůvodněném závěru o vlivech na životní prostředí. V rámci Směrnice EIA má dotčená veřejnost, kam můžeme zařadit přímo dotčené osoby a také nevládní organizace, které podporují ochranu životního prostředí, garantováno právo na možnost právní ochrany, kdy tyto subjekty mohou iniciovat soudní přezkum hmotné nebo procesní zákonnosti vydaného rozhodnutí.⁶⁰

Výše jsou uvedeny pouze nejdůležitější požadavky Směrnice EIA, které jsou vyžadovány. Požadavky, které jsou unijním právem požadovány směrnicí EIA a směrnicí SEA, jsou v právním řádu České republiky zakotveny především zákoně č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, tento zákon však není jediným zákonem, který tuto problematiku v českém právním řádu upravuje. Jedná se o problematiku specifickou a komplexní a je potřeba ji takto vnímat ve vztahu k ochraně životního prostředí a veřejného zdraví. Směrnice EIA, Směrnice SEA a další směrnice, které se, byť jen částečně určitým způsobem dotýkají posuzování vlivů na životní prostředí a zdraví, tvoří právní rámec v rámci unijního práva a je, resp. bylo na jednotlivých členských státech EU, jak a jakým způsobem k této problematice přistoupí. Bylo na rozhodnutí samotných členských států, jakým způsobem a jakou formou transponují tyto směrnice do svých národních právních řádů a vnitrostátních postupů.

V České republice je to nejen zákon EIA, jak již zde bylo uvedeno, ale i další právní předpisy, které transponují požadavky směrnice EIA do českého právního řádu. Jsou jimi kupříkladu zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „**ZOPK**“), který upravuje „*Hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti*“⁶¹, jedná se o lokality soustavy Natura 2000. Dále se jedná o skupinu zákonů, které upravují tzv. „navazující řízení“⁶², do této skupiny můžeme zařadit zejména zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon, dále jen „**Stavební zákon**“), který obsahuje právní úpravu nejen navazujících řízení podle ustanovení § 3 písm. g) bod 1. až bod 5. zákona EIA (územní řízení, stavební řízení, společné

⁶⁰ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXV.

⁶¹ Ustanovení § 45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen ZOPK).

⁶² Ustanovení § 3 písm. g) zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně souvisejících zákonů (dále jen zákon EIA).

územní a stavební řízení, opakované stavební řízení, řízení o dodatečném povolení stavby), ale taktéž sám stavební zákon upravuje dva typy navazujících řízení, a to „územní řízení s posouzením vlivů na životní prostředí“⁶³ a „společné územní a stavební řízení s posouzením vlivů na životní prostředí“⁶⁴. Dalšími zákony, které můžeme zařadit do této skupiny zákonů jsou zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě upravující kupříkladu „řízení o povolení hornické činnosti v případě výhradních ložisek“⁶⁵ a „řízení o povolení činnosti prováděné hornickým způsobem“⁶⁶, zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství upravující „řízení o stanovení dobývacího prostoru“⁶⁷, zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (dále jen „**zákon o integrované prevenci**“), upravující „řízení o vydání integrovaného povolení“⁶⁸, zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, který upravuje „řízení o vydání provozu stacionárního zdroje“⁶⁹, zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, stanoví podmínky v „řízení o vydání souhlasu k provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů“⁷⁰, v neposlední řadě do této skupiny zákonů můžeme zařadit zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, jenž upravuje „řízení o povolení k nakládání s povrchovými a podzemními vodami“⁷¹. Za zmínku stojí taktéž zákon č. 276/2003 Sb., o Antarktidě a o změně některých zákonů, jehož předmětem posuzování vlivů na životní prostředí v Antarktidě jsou všechny plánované činnosti v Antarktidě včetně změn v těchto činnostech.⁷² Posuzování vlivů na životní prostředí Antarktidy má vlastní procesní postup a jeho výsledkem je tzv. stanovisko k všestrannému zhodnocení

⁶³ Ustanovení § 94a Stavebního zákona, v platném znění.

⁶⁴ Ustanovení § 94q Stavebního zákona, v platném znění.

⁶⁵ Ustanovení § 17 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě (dále jen zákon o hornické činnosti), v platném znění.

⁶⁶ Ustanovení § 19 a § 20 zákona o hornické činnosti, v platném znění.

⁶⁷ Ustanovení § 27 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství, v platném znění.

⁶⁸ Ustanovení § 3 a násl. Zákona o integrované prevenci, v platném znění.

⁶⁹ Ustanovení § 11 odst. 2 písm. d) zákona o ochraně ovzduší, v platném znění.

⁷⁰ Ustanovení § 22 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, v platném znění.

⁷¹ Ustanovení § 8 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, v platném znění.

⁷² Ustanovení § 13 zákona č. 276/2003 Sb., o Antarktidě a o změně některých zákonů, v platném znění.

vlivů, které je odborným podkladem pro vydání povolení podle tohoto zákona.⁷³ V neposlední řadě lze zmínit zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, a to v souvislosti se zajištěním soudní ochrany jednotlivým subjektům procesu EIA. Co se týče transpozice požadavků směrnice EIA do právního řádu České republiky je vhodné též zmínit prováděcí předpisy, které navazují na zákon EIA, a prostřednictvím kterých taktéž dochází k transpozici požadavků směrnice EIA do národní legislativy. Jedná se celkem o tři prováděcí předpisy. Tím prvním je vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 453/2017 Sb.⁷⁴, upravuje především otázky zkoušek odborné způsobilosti pro udělení a prodloužení autorizace, požadovaného vzdělání autorizované osoby a některé další otázky týkající se způsobu a průběhu veřejného projednání. Druhým prováděcím předpisem je vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 353/2004 Sb.⁷⁵, upravuje podmínky odborné způsobilosti a ověřování odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví, postup při udělování a odnímání osvědčení o odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví. Třetím předpisem je nařízení vlády č. 283/2016 Sb.⁷⁶, které stanoví tzv. prioritní dopravní záměry, které jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto nařízení.

V neposlední řadě je vhodné zmínit, že v rámci správné a řádné aplikace právních norem obsahujících požadavky unijních předpisů, tedy i směrnice EIA, zastávají důležitou roli vnitrostátní soudy a jejich judikatura. V případě pochybností vnitrostátního soudu v rámci výkladu práva EU se může vnitrostátní soud obrátit na SDEU v rámci institutu tzv. „předběžné otázky“ v některých případech dokonce musí.⁷⁷

⁷³ DVORÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXXII.

⁷⁴ Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 453/2017 Sb., o odborné způsobilosti a o úpravě některých dalších otázek souvisejících s posuzováním vlivů na životní prostředí.

⁷⁵ Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 353/2004 Sb., kterou se stanoví bližší podmínky osvědčení o odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví, postup při jejich ověřování a postup při udělování a odnímání osvědčení.

⁷⁶ Nařízení vlády č. 283/2016 Sb., o stanovení prioritních dopravních záměrů.

⁷⁷ Ustanovení článku 267 SFEU.

3. Právní úprava v České republice

Proces EIA je v českém právním řádu upraven zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně souvisejících zákonů. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. ledna 2002.⁷⁸ Zákon EIA byl do českého právního řádu zaveden požadavky, které si kladly za cíl sjednotit právní úpravu v oblasti procesu EIA s unijním právem, což vycházelo především ze směrnice 85/337/EHS a jejích následných novel, které byly popsány v předešlém textu.

Zákon EIA ovšem není prvním zákonem, který posuzování vlivů na životní prostředí v rámci právního řádu v České republice upravoval. Prvně byl institut posuzování vlivů na životní prostředí upraven zákonem č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, jehož rámcová úprava byla záhy doplněna zákonem č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.⁷⁹ Tato právní úprava platila až do účinnosti zákona EIA, který od jeho účinnosti upravoval proces EIA a zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí upravoval již pouze „posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí“⁸⁰, a to až do 1. května 2004, kdy byl zákonem č. 93/2004 Sb.⁸¹ zrušen.⁸² V současné době je problematika posuzování vlivů záměrů na životní prostředí a problematika posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí, upravena v právním řádu České republiky zákonem EIA. Jedná se o hlavní pramen práva této problematiky v rámci legislativy v České republice.

3.1. Vývoj právní úpravy obsažené v zákoně EIA

Zákon EIA, který vstoupil v účinnost dne 1. ledna 2002, byl v průběhu let několikrát novelizován. Poslední novelizace je realizována prostřednictvím zákona č. 261/2021 Sb., s účinností od 1.2.2022,⁸³ přičemž nadcházející nejbližší

⁷⁸ Ustanovení § 28 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně souvisejících zákonů (dále jen zákon EIA), v platném znění.

⁷⁹ DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, str. 221.

⁸⁰ Ustanovení § 1 zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění.

⁸¹ Zákon č. 93/2004 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů.

⁸² Ustanovení čl. 3 odst. 1 zákona č. 93/2004 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů.

⁸³ Ustanovení části sto sedmdesáté, čl. CLXXXIII, zákona č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci.

novelizace bude realizována prostřednictvím nového „stavebního zákona“⁸⁴, který byl po letitých přípravách schválen Parlamentem České republiky dne 13. července 2021 a z „doprovodného zákona“⁸⁵, který byl přijat spolu s novým stavebním zákonem a novelizuje více jak padesát zákonů souvisejících s přijetím nového stavebního zákona.⁸⁶ Účinnost této novely nastane dnem 1.7.2023. Změny, které prostřednictvím této novelizace budou ukotveny v právním řádu České republiky a dotýkají se problematiky posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, budou rámcově nastíněny v závěru této kapitoly.

Důvodem novelizací realizovaných v minulosti, bylo jednak sblížit český právní řád s unijním právem, resp. s požadavky, které vyplývaly z jednotlivých směrnic. Dále byl zákon EIA novelizován taktéž z důvodu s tzv. infringementovým⁸⁷ řízením, které bylo ze strany Evropské unie vedeno proti České republice v souvislosti s nedostatečnou transpozicí směrnice EIA.⁸⁸ V rámci této podkapitoly jsou níže uvedeny nejdůležitější novely zákona EIA, které jej formovaly, včetně stručného obsahu daných změn.

Zákon č. 93/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, vstoupil v účinnost dne 1. května 2004⁸⁹ a transponoval směrnicí SEA do zákona EIA. V rámci této transpozice byla vložena do zákona EIA nová ustanovení týkající se posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí. Zároveň touto novelou byl zrušen zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí.⁹⁰

Zákon č. 163/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů

⁸⁴ Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále jen nový stavební zákon).

⁸⁵ Zákon č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona.

⁸⁶ Zákon č. 283/2021 Sb., a zákon č. 284/2021 Sb., nabývají (z převážné většiny) účinnosti dne 1. července 2023. Viz. ustanovení § 335 zákona č. 283/2021 Sb., a ustanovení části padesáté deváté čl. XCV zákona č. 284/2021 Sb.

⁸⁷ Řízení pro porušení povinností podle čl. 258 Smlouvy o fungování Evropské unie.

⁸⁸ Dvorská, Eliška. Aktuální změny právní úpravy v oblasti posuzování vlivů záměrů na životní prostředí. *České právo životního prostředí* [online]. 2017, roč. 2017, č. 46. [cit.29.10.2022]. ISSN 1213-5542. str.38. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_46.pdf

⁸⁹ Ustanovení čl. IV, zákona č. 93/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů.

⁹⁰ Ustanovení čl. 3, odst. 1, zákona č. 93/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů.

(zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění zákona č. 93/2004 Sb.,⁹¹ zavedl do zákona nový pojem „podlimitní záměr“. Tímto zákonem byla taktéž změněna charakteristika prahových hodnot jako určujících kritérií, která jsou rozhodná pro určení, zda záměr bude či nebude předmětem zjišťovacího řízení.⁹²

Zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění (dále jen zákon č. 186/2006 Sb.), je v podstatě doprovodným zákonem k zákonu č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen stavební zákon). Zákonem č. 186/2006 Sb., byla do zákona EIA zavedena, s účinností od 1. ledna 2007, nová klasifikace nástrojů územního plánování (politika územního rozvoje, zásady územního rozvoje, územní plán) s tím, že strategické posuzování se v jejich případě stalo součástí tzv. vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území.⁹³

V následné časové posloupnosti bylo provedeno a realizováno několik dalších novel prostřednictvím různých zákonů. Zákon č. 216/2007 Sb.⁹⁴, zjednodušil pravidla pro podlimitní záměry.⁹⁵ Zákon č. 124/2008 Sb.⁹⁶, zavedl pravidlo, že žádost o vydání výpisu z evidence Rejstříku trestů a výpis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.⁹⁷ Dalšími zákony bylo do zákona EIA doplněno pro případy přeshraničního poskytování služeb možnost vzniku autorizace tzv. marným uplynutím lhůty.⁹⁸ Byla stanovena povinnost Ministerstvu vnitra nebo Policii České republiky poskytovat orgánům vykonávajícím státní správu v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí⁹⁹ **(i)** referenční údaje ze základního registru obyvatel,¹⁰⁰

⁹¹ Zákony pro lidi: *Zákon č. 163/2006 Sb.*, [online]. [cit.29.10.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-163>

⁹² DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXVIII.

⁹³ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXVIII.

⁹⁴ Zákon č. 216/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁵ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 300.

⁹⁶ Zákon č. 124/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

⁹⁷ Ustanovení § 19 odst. 5 zákona EIA, v platném znění.

⁹⁸ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 300.

⁹⁹ Ustanovení § 20a odst. 1 zákona EIA, v platném znění.

¹⁰⁰ Ustanovení § 20a odst. 1 písm. a) zákona EIA, v platném znění.

(ii) údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel¹⁰¹ a (iii) údaje z agendového informačního systému cizinců¹⁰². Zákon č. 350/2012 Sb.¹⁰³, změnil v rámci tzv. velké novely stavebního zákona ustanovení § 10i zákona EIA, které se vztahuje k zvláštnímu ustanovení pro posuzování vlivů na politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace na životní prostředí.¹⁰⁴

Poměrně zásadní a rozsáhlou změnu zákona EIA, přinesla novela, která byla realizována prostřednictvím zákona č. 39/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, jenž nabyl účinnosti dne 1. dubna 2015.¹⁰⁵ Jednalo se o tzv. infringementovou novelu. Podstata infringementového řízení byla popsána v předchozí kapitole. Samotné infringementové řízení, které bylo vedeno proti České republice bude přiblíženo v následující kapitole. Za podstatné považuji zejména uvést, že v rámci novely zákona EIA realizované prostřednictvím zákona č. 39/2015 Sb., došlo ke změně formy stanoviska EIA na závazné stanovisko ve smyslu ustanovení § 149 zákona č. 500/2004 Sb., Správní řád. Dále byl nově zaveden institut verifikace, byla doplněna pravidla pro navazující řízení,¹⁰⁶ rozšířeny byly konzultace s veřejností a novela specifikovala rozsah informací, které musí být příslušným orgánem v navazujícím řízení povinně zveřejňovány. Novelou byla dále pozměněna pravidla soudního přezkumu povolujících rozhodnutí.¹⁰⁷

Zákonem č. 256/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, byla

¹⁰¹ Ustanovení § 20a odst. 1 písm. b) zákona EIA, v platném znění.

¹⁰² Ustanovení § 20a odst. 1 písm. c) zákona EIA, v platném znění.

¹⁰³ Zákon č. 350/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony.

¹⁰⁴ Ustanovení § 10i zákona EIA, v platném znění.

¹⁰⁵ Ustanovení čl. 9 zákona č. 39/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí).

¹⁰⁶ Ustanovení § 9b zákona č. 39/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

¹⁰⁷ DVORÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXIX.

provedena další dílčí novela zákona EIA, která zavedla specifický postup pro posouzení „*Prioritních dopravních záměrů*“¹⁰⁸. Nedlouho poté zákonem č. 225/2017 Sb.,¹⁰⁹ jednalo se o jednu z větších novel stavebního zákona, byly do zákona EIA, prostřednictvím této novelizace, zavedeny instituty (resp. nové typy řízení), a to „*územní řízení s posouzením vlivů na životní prostředí*“¹¹⁰ a „*společné územní a stavební řízení s posouzením vlivů na životní prostředí*“¹¹¹. Cílem této novely bylo umožnit propojení procesu EIA s povolovacími procesy podle stavebního zákona.¹¹² Větší část této právní úpravy je tedy obsažena ve stavebním zákoně. Další podrobnosti jsou poté upraveny v § 10 zákona EIA.

Potřeba je taktéž zmínit tzv. transpoziční novelu zákona EIA, kdy prostřednictvím zákona č. 326/2017 Sb.¹¹³, byla realizována transpozice požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/52/EU. Novela přinesla celou řadu změn. Jednou z nejvýznamnějších je, že byl stanoven okruh navazujících řízení, tj. povolovacích řízení, které navazují na proces EIA a ve kterých slouží stanovisko EIA jako podklad.¹¹⁴ Nově bylo stanoveno celkem dvanáct správních řízení, která jsou považována za navazující.¹¹⁵ Upravena byla též právní úprava týkající se tzv. podlimitních záměrů, včetně revize přílohy č. 1 k zákonu EIA. Byla zrušena možnost vyjadřovat se k posudku, došlo ke změně koncepce platnosti stanoviska EIA a dalším dílčím změnám.

V úvodu této kapitoly bylo zmíněno, že poslední dílčí novelizace zákona EIA, bude realizována v souvislosti s přijetím zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále jen nový stavební zákon) a přijetím zákona č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona., který novelizuje celkem 58 dílčích zákonů, mimo jiné i zákon EIA. Tyto změny budou

¹⁰⁸ Ustanovení § 23a zákona EIA, v platném znění.

¹⁰⁹ Zákon č. 225/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

¹¹⁰ Ustanovení § 94a až § 94i Stavebního zákona, v platném znění.

¹¹¹ Ustanovení § 94q až § 94z Stavebního zákona, v platném znění.

¹¹² DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. XXX.

¹¹³ Zákon č. 326/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁴ Dvorská, Eliška. Aktuální změny právní úpravy v oblasti posuzování vlivů záměrů na životní prostředí. *České právo životního prostředí* [online]. 2017, roč. 2017, č. 46. [cit.17.11.2022]. ISSN 1213-5542. str.41. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_46.pdf

¹¹⁵ Ustanovení § 3 písm. g) zákona EIA, v platném znění.

účinné, z převážné většiny, od 1.7.2023.¹¹⁶ Jedná se především o změny, které budou procesního charakteru a souvisejí s požadavkem Komise na řádnou transpozici směrnice EIA do právního řádu České republiky, neboť Komise tuto transpozici shledává, i v současné době, nedostatečnou.¹¹⁷ Komisi je mimo jiné požadováno naplnění požadavků směrnice EIA, který se týká tzv. „integrace procesů“ a požaduje po členských státech zajištění koordinovaných nebo společných postupů.¹¹⁸ V rámci změn, které nastanou dojde k určitému přesunu kompetencí, v rámci procesu EIA, na stavební úřady, resp. *„podle nového stavebního zákona bude proces EIA provádět přímo stavební úřad v rámci řízení o povolení záměru s tím, že postupovat bude primárně podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.“*¹¹⁹ Podle nové právní úpravy, budou tedy záměry v režimu EIA, posuzovány stavebním úřadem v rámci řízení o povolení záměru, a to v řízení s posouzením vlivů, za podmínky, že stavebník podá žádost o povolení záměru v řízení s posouzením vlivů.¹²⁰ Hlavní rozdíl spočívá ve skutečnosti, že podle současné platné právní úpravy je orgánem, který řídí (administruje) celý proces EIA buď Krajský úřad nebo Ministerstvo životního prostředí, přičemž nově tato kompetence připadne právě stavebnímu úřadu, který musí postupovat podle zákona EIA, až na výjimky stanovené novým stavebním zákonem. Nově nebude vydáváno „závazné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí“, jakožto podkladu pro rozhodování v navazujících řízeních, toto stanovisko bude nahrazeno „povolením záměru“¹²¹. V případě, že stavebník nezvolí provedení procesu EIA v rámci řízení o povolení záměru je postup následující: *„Stavebník absolvuje nejprve proces EIA a následně k žádosti o povolení záměru připojí nejen dokumentaci EIA, ale také posudek a rovněž závazné stanovisko EIA. I v tomto případě bude příslušným úřadem ve*

¹¹⁶ Viz. ustanovení § 335 zákona č. 283/2021 Sb., a ustanovení části padesáté deváté čl. XCV zákona č. 284/2021 Sb.

¹¹⁷ Viz. Důvodová zpráva k zákonu č. 283/2021 Sb., stavebnímu zákonu a Důvodová zpráva k zákonu č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona.

¹¹⁸ Ustanovení čl. 2 odst. 3 Směrnice EIA.

¹¹⁹ DVOŘÁK, Libor. Rekodifikace stavebního práva a ochrana životního prostředí. *Stavební právo, Bulletin* [online]. 2021, roč. XXV, č. 4. [cit. 5.2.2023]. ISSN 1211-6386 SP. Str. 55. Dostupné z: <https://spolstavprav.cz/wp-content/uploads/STAVEBNI-PRAVO-BULLETIN-21-3-.pdf>

¹²⁰ Ustanovení § 201 a násl. zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, s účinností od 1.7.2023.

¹²¹ *Náležitosti závazného stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí budou nově zapracována buď do výrokové části nebo do odůvodnění „povolení záměru“.* Viz. ustanovení § 207 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, účinný od 1.7.2023.

smyslu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí většinou stavební úřad.¹²² Podle nového stavebního zákona nebude možné konat řízení s posouzením vlivů jde-li o záměr: **(i)** pro který se vydává společné povolení k zásahu do přírody a krajiny podle jiného právního předpisu,¹²³ **(ii)** EIA, který může mít významný negativní vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti,¹²⁴ nebo **(iii)** pro který bylo vydáno rámcové povolení.¹²⁵ Nově stavební zákon upravuje taktéž postup, kdy v případě záměru, pro který byl vydán závěr zjišťovacího řízení, takový že záměr nepodléhá posouzení vlivů na životní prostředí, je stavební úřad povinen ověřit, zda nedošlo ke změnám záměru, které by mohly mít významný negativní vliv na životní prostředí, kdy je stavební úřad dále povinen ověřit, zda nedošlo ke zvýšení kapacity a rozsahu záměru nebo ke změně jeho technologie, řízení provozu nebo způsobu užívání.¹²⁶ Jestliže stavební úřad dospěje k názoru, že došlo ke změnám záměru, řízení přeruší a vyzve stavebníka k předložení oznámení podle zákona EIA.¹²⁷ Nově obsahuje stavební zákon institut tzv. „zrychleného řízení“¹²⁸, které spočívá ve skutečnosti, že povolení stavby nebo zařízení je vydáno jako první úkon stavebního úřadu v řízení, ale podmiňuje jej několika podmínkami. Co se týče vztahu k ochraně životního prostředí jsou relevantní následující: **(i)** zrychlené řízení nelze konat v případě záměru EIA¹²⁹ a **(ii)** záměru vyžadujícího povolení výjimky nebo stanovení odchylného postupu podle zákona o ochraně přírody a krajiny.¹³⁰

Výše byly popsány, podle mého názoru, nejdůležitější změny v rámci problematiky posuzování vlivů záměru na životní prostředí z pohledu změn, které přinese nový stavební zákon. Co se týče změn, které přinese novelizace zákona EIA, prostřednictvím tzv. „změnového zákona“¹³¹, tak jedna z nejvýznamnějších

¹²² DVOŘÁK, Libor. Rekodifikace stavebního práva a ochrana životního prostředí. *Stavební právo, Bulletin* [online]. 2021, roč. XXV, č. 4. [cit. 5.2.2023]. ISSN 1211-6386 SP. Str. 56. Dostupné z: <https://spolstavprav.cz/wp-content/uploads/STAVEBNI-PRAVO-BULLETIN-21-3-.pdf>

¹²³ Ustanovení § 201 odst. 2 písm. a) zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, účinný od 1.7.2023.

¹²⁴ Ustanovení § 201 odst. 2 písm. b) zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, účinný od 1.7.2023.

¹²⁵ Ustanovení § 201 odst. 2 písm. c) zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, účinný od 1.7.2023.

¹²⁶ Ustanovení § 186 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, účinný od 1.7.2023.

¹²⁷ Ustanovení § 186 odst. 2 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, účinný od 1.7.2023.

¹²⁸ Ustanovení § 212 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, účinný od 1.7.2023.

¹²⁹ Ustanovení § 212 odst. 1 písm. b) zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, účinný od 1.7.2023.

¹³⁰ Ustanovení § 212 odst. 1 písm. c) zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, účinný od 1.7.2023.

¹³¹ Zákon č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona.

změn spočívá ve změně kompetencí v rámci procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí a jejich rozdělení mezi stavební úřady a krajské úřady. V rámci novelizace dochází k přesunu kompetencí (z větší části) v rámci procesu EIA na stavební úřady. S účinností od 1.7.2023 se stanou příslušnými úřady, podle zákona EIA, nově Krajské stavební úřady a Specializovaný a odvolací stavební úřad. Co se týče skutečnosti rozdělení kompetencí mezi těmito dvěma úřady, tak krajské stavební úřady budou zejména zajišťovat a administrovat proces EIA u všech záměrů, mimo vyhrazené stavby podle stavebního zákona, včetně staveb souvisejících, u kterých bude vždy příslušný Specializovaný a odvolací stavební úřad.¹³² Co se týče rozdělení působnosti mezi těmito dvěma články státní stavební správy, krajské stavební úřady budou zajišťovat vedení procesu EIA u všech záměrů, s výjimkou vyhrazených staveb podle stavebního zákona včetně staveb souvisejících – zde bude vždy příslušným úřadem Specializovaný a odvolací stavební úřad.¹³³ V rámci působnosti krajských úřadů zůstává vedení (administrace) celého procesu EIA pouze u některých typů záměrů, a to zejména těch, které nepodléhají povolení podle nového stavebního zákona, např. těžební záměry, restrukturalizace pozemků, zalesňování a odlesňování, vodohospodářské úpravy, atd. Ve smyslu přílohy č. 1 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí se jedná o záměry uvedené pod body 14, 15, 53, 57, 59 až 62, 70, 77 až 82, 89 až 95, 113, 114 a 116.¹³⁴ Co se týče kompetencí Ministerstva životního prostředí, tomuto zůstává v rámci problematiky posuzování vlivů na životní prostředí role legislativní a metodická. V oblasti mezistátního posuzování je příslušným úřadem pouze v případě těch záměrů, které jsou realizovány mimo území České republiky. V rámci novelizace taktéž dochází ke změně vymezení jednotlivých navazujících řízení¹³⁵ a jejich rozšíření o řízení o rámcovém povolení, řízení o odstranění i dodatečné povolení stavebního i nestavebního záměru ve smyslu stavebního zákona.¹³⁶ V souvislosti se změnou zákona EIA dochází taktéž

¹³² Viz. ustanovení § 22a a 22b zákona EIA, ve znění od 1.7.2023.

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ DVOŘÁK, Libor. Rekodifikace stavebního práva a ochrana životního prostředí. *Stavební právo, Bulletin* [online]. 2021, roč. XXV, č. 4. [cit. 5.2.2023]. ISSN 1211-6386 SP. Str. 58. Dostupné z: <https://spolstavprav.cz/wp-content/uploads/STAVEBNI-PRAVO-BULLETIN-21-3-.pdf>

¹³⁵ Ustanovení § 3 písm. g) Zákona EIA, ve znění od 1.7.2023.

¹³⁶ Ustanovení § 3 písm. o) zákona EIA, ve znění od 1.7.2023.

ke zkrácení doby platnosti stanoviska EIA ze sedmi na pět let.¹³⁷ Dále dochází ke zpřísnění právní úpravy v problematice upravující tzv. „podlimitní záměry“. Nově budou všechny podlimitní záměry, které splňují zákonem stanovené podmínky, podléhat vždy zjišťovacímu řízení a v návaznosti na tuto skutečnost novela zákona EIA ruší povinnost vyjádření orgánu EIA k podlimitnímu záměru. Podle dosud platné právní úpravy příslušný orgán EIA nejdříve vyhodnotil určitý podlimitní záměr a následně určil, zda bude či nebude tento záměr předmětem zjišťovacího řízení.¹³⁸ V rámci novelizace zákona EIA taktéž dochází ke zrušení ustanovení § 23a, který upravuje problematiku tzv. „prioritních dopravních záměrů“. Toto ustanovení se vztahovalo na úzký, taxativně vymezený,¹³⁹ počet staveb. Závazné stanovisko u všech staveb podle tohoto ustanovení již bylo vydáno.¹⁴⁰

Výše byly nastíněny v obecné rovině nejpodstatnější změny, které nastanou s účinností nového stavebního zákona a doprovodného zákona od 1.7.2023. Z předchozího přehledu je patrné, že problematika posuzování vlivů na životní prostředí je velice dynamicky vyvíjející se oblastí práva. Často zde dochází k podstatným změnám. Důvody, které vedou k těmto změnám mají různorodý původ. Nejčastějším důvodem je nutnost transpozice předmětné směrnice (směrnice EIA) do právního řádu České republiky. Dalšími důvody jsou nedostatečná či nesprávná transpozice směrnice EIA do právního řádu České republiky či potřeba anebo snaha zákonodárce zjednodušit a zpřehlednit právní úpravu procesu EIA a proces EIA jako takový.

3.1.1 Infringementové řízení vedené proti České republice v souvislosti s nedostatečnou transpozicí směrnice EIA

Cílem této kapitoly je v obecné rovině postihnout základní důvody a popsat nedostatky v rámci právní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí, které

¹³⁷ Ustanovení § 9a odst. 4 zákona EIA, ve znění od 1.7.2023.

¹³⁸ Více k problematice „zjišťovacího řízení“ a „podlimitních záměrů“ v kapitole 4.3 bodu druhém této práce.

¹³⁹ Nařízení vlády č. 283/2016 Sb., o stanovení prioritních dopravních záměrů.

¹⁴⁰ DVOŘÁK, Libor. Rekodifikace stavebního práva a ochrana životního prostředí. *Stavební právo, Bulletin* [online]. 2021, roč. XXV, č. 4. [cit. 5.2.2023]. ISSN 1211-6386 SP. Str. 59. Dostupné z: <https://spolstavprav.cz/wp-content/uploads/STAVEBNI-PRAVO-BULLETIN-21-3-.pdf>

v konečném důsledku vyústily až v zahájení tzv. „infringementového řízení“¹⁴¹ proti České republice a jehož důsledkem byla celá řada změn zákona EIA a jiných zákonů, které s posuzováním vlivů na životní prostředí souvisí.

Celý proces infringementu započal formálním upozorněním Evropské komise ze dne 25.4.2013¹⁴² a České republice byla vytýkána celá řada pochybení. Komise v této výzvě vytýkala zejména neprovedení, resp. neúplné či nesprávné provedení článků 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11 a 13 a příloh I, II, III a IV EIA směrnice do národního právního řádu.¹⁴³ Výtky směřovaly jak vůči konkrétním prvkům českého systému posuzování vlivů na životní prostředí jako celku, tak vůči konkrétním způsobům (ne)provedení jednotlivých ustanovení směrnice EIA do českého právního řádu.¹⁴⁴ Většina výtek Komise směřovala do povolovacích řízení, která na proces EIA navazují, nikoliv do samotného procesu EIA. Za největší pochybení Komise označila: **(i)** nedostatečnou závaznost výstupů z procesu EIA a možné změny záměru během navazujících řízení (typicky územní a stavební řízení), resp. mezi procesem EIA a navazujícími řízeními, **(ii)** skutečnost, že jednotlivá ustanovení směrnice EIA by měla být aplikována nejen na proces EIA, ale i na navazující povolovací řízení, v rámci kterých je záměr definitivně schválen, což úprava platná do přijetí předmětné novely¹⁴⁵ zákona EIA, nezajišťovala, **(iii)** nedostatečnou účast veřejnosti v navazujících řízeních, **(iv)** nezajištění včasné a účinné soudní ochrany příslušníkům dotčené veřejnosti.¹⁴⁶

Výsledkem předmětného infringementového řízení byla skutečnost, že byl přijat zákon č. 39/2015 Sb.¹⁴⁷ (dále jen zákon č. 39/2015 Sb.), jenž nabyl účinnosti dne 1. dubna 2015. Původní požadavek komise, který spočíval v odstranění všech

¹⁴¹ Řízení podle ustanovení článku 258 SFEU.

¹⁴² Evropská komise: *Činnost Evropské komise. Rozhodnutí o protiprávním jednání* [online]. [cit.17.11.2022]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?typeOfSearch=false&active_only=0&noncom=0&r_dossier=&decision_date_from=&decision_date_to=&EM=CZ&DG=ENV&title=&submit=Hledat+&lang_code=cs

Formální upozornění ze dne 25. 4. 2013, č.j. C(2013) 2228 final.

¹⁴³ Důvodová zpráva k zákonu č. 39/2015, změna zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

¹⁴⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 39/2015, změna zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

¹⁴⁵ Zákon č. 39/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, (dále jen zákon č. 39/2015 Sb.).

¹⁴⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 39/2015, změna zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

¹⁴⁷ Zákon č. 39/2015 Sb.

pochybení k 1. lednu 2015, splněn nebyl. Obsahovým požadavkům Komise ovšem bylo učiněno v klíčových otázkách zadost, i když zůstává sporné, jestli tyto změny byly provedeny zcela správně a účelně pro institut posuzování vlivů na životní prostředí.¹⁴⁸

Lze však konstatovat, že změny provedené zákonem č. 39/2015 Sb., splnily požadavky, které v rámci infringementového řízení namítala Evropská komise a touto novelou byla odstraněna všechna vytýkaná pochybení, a to takovým způsobem, že veškeré výtky Evropské komise byly jednoznačně vyvráceny.

4. Současná právní úprava posuzování vlivů na životní prostředí

Prostřednictvím zákona EIA jsou do právního řádu České republiky převzaty požadavky směrnice EIA a směrnice SEA. V následujících kapitolách bude představen zákon EIA se zaměřením na posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, kdy z hlediska zaměření této práce bude více pozornosti věnováno právě problematice projektového posuzování, a to s důrazem na změny zákona EIA, které přinesla tzv. „infringementová novela“¹⁴⁹ předmětného zákona, přičemž v obecné rovině budou zmíněny i další, z mého pohledu, důležité změny.

4.1 Základní pojmy

Základním předpokladem k orientaci v určité problematice je porozumění a vysvětlení pojmosloví, které se k dané problematice váže a upravuje ji. Základní pojmy jsou definovány v ustanovení § 3 zákona EIA. Vzhledem k mnohým novelizacím a změnám dotčeného zákona, došlo v minulosti významným způsobem k úpravám definic. Níže budou uvedeny nejdůležitější základní pojmy vztahující se především k procesu EIA.

Základním pojmem v oblasti procesu EIA je „záměr“, který je směrnicí EIA definován jako „*provádění stavebních prací nebo výstavba jiných zařízení nebo*

¹⁴⁸ VOMÁČKA, Vojtěch et al. *Posuzování vlivů záměrů a koncepcí na životní prostředí* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2016. [cit.17.11.2022]. ISBN: 978-80-210-8343-1. Dostupné z: https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/Vomacka_Posuzovani_vlivu.pdf

¹⁴⁹ Zákon č. 39/2015 Sb.

děť¹⁵⁰ a dále pak „jiné zásahy do přírodního prostředí a krajiny včetně těch, které se týkají těžby nerostných surovin“¹⁵¹. V rámci transpozice směrnice EIA zašel zákonodárce v upřesnění definice pojmu „záměr“ mnohem dále a tuto definici ještě více zpřesnil, kdy pod pojmem „záměr“ jsou podle zákona EIA považovány stavby, zařízení, činnosti a technologie, které (i) jsou uvedené v příloze č. 1 zákona EIA (jak v kategorii I, tak v kategorii II),¹⁵² (ii) podle stanoviska orgánu ochrany přírody mohou samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit předmět ochrany nebo celistvost „evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti“^{153, 154}. Z definice je patrné, že předmětem posuzování se mohou stát nejen ty záměry, které jsou uvedeny v předmětné příloze č. 1 zákona EIA (ať už v kategorii I či kategorii II), ale taktéž ty záměry, u kterých orgán ochrany přírody a krajiny, na základě svého stanoviska, nevyloučí významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, přičemž v tomto případě bude daný záměr předmětem „zjišťovacího řízení“¹⁵⁵ neboli tzv. screeningu.¹⁵⁶ Tato definice pojmu „záměr“ byla do zákona EIA zavedena zákonem č. 326/2017 Sb.¹⁵⁷, s účinností od 1.11.2017. Hlavním cílem úpravy definice pojmu „záměr“ bylo zejména zpřehlednit právní úpravu a uvést ji do souladu s unijním právem.¹⁵⁸

Zákon dále upravuje pojem „koncepce“, pod kterým rozumí strategie, politiky, plány nebo programy včetně těch, které jsou spolufinancované z prostředků a fondů Evropské unie, zpracované nebo zadané orgánem veřejné správy a následně orgánem veřejné správy schvalované nebo ke schválení předkládané.¹⁵⁹

Dotčeným územím se rozumí území, jehož životní prostředí a obyvatelstvo by mohlo být závažně ovlivněno provedením záměru nebo koncepce.¹⁶⁰ Co se

¹⁵⁰ Ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. a) Směrnice EIA.

¹⁵¹ Ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. a) Směrnice EIA.

¹⁵² Ustanovení § 3 písm. a) bodu 1. zákona EIA, v platném znění.

¹⁵³ Viz. ustanovení § 45h a 45i ZOPK, v platném znění.

¹⁵⁴ Ustanovení § 3 písm. a) bodu 2. zákona EIA, v platném znění.

¹⁵⁵ Ustanovení § 7 zákona EIA, v platném znění.

¹⁵⁶ Postup podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. f) zákona EIA, v platném znění.

¹⁵⁷ Zákon č. 326/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁵⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 326/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁵⁹ Ustanovení § 3 písm. b) zákona EIA, v platném znění.

¹⁶⁰ Ustanovení § 3 písm. c) zákona EIA, v platném znění.

rozsahu (rozlohy) dotčeného území týče, vždy záleží na konkrétním záměru, který je posuzován. Dotčené území se může týkat pouze jedné obce, více obcí, jednoho kraje, několika krajů. Výčet dotčených územních samosprávných celků uvádí oznamovatel v oznámení¹⁶¹. Dotčené území může však přesahovat i hranice České republiky.¹⁶² Vždy je tedy rozhodný konkrétní záměr a míra způsobilosti ovlivnění životního prostředí, obyvatelstva a veřejného zdraví.¹⁶³

Dotčeným územním samosprávným celkem zákon rozumí územní samosprávný celek, jehož správní obvod alespoň zčásti tvoří dotčené území.¹⁶⁴ Dotčenými územními samosprávnými celky jsou i ty samosprávné celky, do jejichž územního obvodu zasahuje dotčené území, byť jen zčásti.

Dotčeným orgánem je takový správní orgán, který hájí zájmy chráněné zvláštními právními předpisy a jehož územně správní obvod alespoň zčásti tvoří dotčené území, a Česká inspekce životního prostředí.¹⁶⁵ Dotčené orgány jsou v obecné rovině definovány v zákoně č. 500/2004 Sb., Správní řád.¹⁶⁶ Zákon EIA dotčené orgány definuje podle zájmů, které tyto orgány hájí, podle zvláštních právních předpisů, ve zkratce se může jednat např. o zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství v platném znění, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění, zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění, zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí v platném znění a další. Zákon však v několika případech stanoví dotčený orgán přímo, kdy jím je **(i)** Česká inspekce životního prostředí,¹⁶⁷ **(ii)** Ministerstvo zdravotnictví při posuzování vlivů na životní prostředí z hlediska vlivů na veřejné zdraví pro záměry a koncepce přesahující rámec kraje a v ostatních případech územně příslušné krajské hygienické stanice,¹⁶⁸ **(iii)** Státní úřad pro jadernou bezpečnost.¹⁶⁹

¹⁶¹ Část B bod I.8 příloha č. 3 zákona EIA, v platném znění.

¹⁶² Ustanovení § 11 zákona EIA, v platném znění.

¹⁶³ BAHÝLOVÁ, Lenka, Tomáš KOCOUREK a Vojtěch VOMÁČKA. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-589-3, str. 13.

¹⁶⁴ Ustanovení § 3 písm. d) zákona EIA, v platném znění.

¹⁶⁵ Ustanovení § 3 písm. e) zákona EIA, v platném znění.

¹⁶⁶ Ustanovení § 136 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., Správní řád, v platném znění.

¹⁶⁷ Ustanovení § 3 písm. e) zákona EIA, v platném znění.

¹⁶⁸ Ustanovení § 23 odst. 6 zákona EIA, v platném znění.

¹⁶⁹ Ustanovení § 23 odst. 7 zákona EIA, v platném znění.

Zákon dále definuje příslušný úřad, kterým je „Ministerstvo životního prostředí“¹⁷⁰ nebo „orgán kraje v přenesené působnosti, v jehož územně správním obvodu je navržen záměr nebo pro jehož územně správní obvod je zpracovávána koncepce“¹⁷¹.¹⁷² Ministerstvo je v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí **(i)** ústředním správním úřadem,¹⁷³ **(ii)** vykonává vrchní státní dozor v této oblasti,¹⁷⁴ **(iii)** zajišťuje posuzování záměrů uvedených v příloze č. 1 sloupci MŽP a u záměrů, jejichž oznamovatelem je Ministerstvo obrany, i ve sloupci KÚ a jejich změn, záměrů podle § 4 odst. 1 písm. h) a dále změn záměrů podle § 4 odst. 1 písm. g), pokud k těmto záměrům vydalo stanovisko,¹⁷⁵ **(iv)** poskytuje Evropské komisi v souladu s právními předpisy Evropských společenství informace v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí,¹⁷⁶ **(v)** zajišťuje mezistátní posuzování záměrů,¹⁷⁷ **(vi)** zajišťuje posuzování dalších záměrů, u kterých je příslušný orgán kraje, pokud si tuto působnost v jednotlivém případě vyhradilo,¹⁷⁸ **(vii)** vede souhrnnou evidenci všech zahajovaných posuzování a evidenci všech vydaných závěrů zjišťovacích řízení a stanovisek,¹⁷⁹ **(viii)** uděluje a odnímá autorizaci,¹⁸⁰ **(ix)** vede a jedenkrát ročně zveřejňuje ve svém věstníku seznam držitelů autorizace,¹⁸¹ **(x)** vydává stanovisko k posouzení vlivů provádění politiky územního rozvoje a územního rozvojového plánu na životní prostředí, stanovisko k posouzení vlivů provádění zásad územního rozvoje na životní prostředí a je dotčeným orgánem při jejich pořizování,¹⁸² **(xi)** zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup informace o možnostech domáhat se žalobou zrušení rozhodnutí podle § 7 odst. 6 zákona EIA nebo podle § 9a odst. 3 zákona EIA,¹⁸³ **(xii)** je dotčeným orgánem při posuzování zralosti projektů společného zájmu energetické

¹⁷⁰ Ustanovení § 21 zákona EIA, v platném znění.

¹⁷¹ Ustanovení § 22 zákona EIA, v platném znění.

¹⁷² Ustanovení § 3 písm. f) zákona EIA, v platném znění.

¹⁷³ Ustanovení § 21 písm. a) zákona EIA, v platném znění.

¹⁷⁴ Ustanovení § 21 písm. b) zákona EIA, v platném znění.

¹⁷⁵ Ustanovení § 21 písm. c) zákona EIA, v platném znění.

¹⁷⁶ Ustanovení § 21 písm. e) zákona EIA, v platném znění.

¹⁷⁷ Ustanovení § 21 písm. f) zákona EIA, v platném znění.

¹⁷⁸ Ustanovení § 21 písm. g) zákona EIA, v platném znění.

¹⁷⁹ Ustanovení § 21 písm. h) zákona EIA, v platném znění.

¹⁸⁰ Ustanovení § 21 písm. i) zákona EIA, v platném znění.

¹⁸¹ Ustanovení § 21 písm. j) zákona EIA, v platném znění.

¹⁸² Ustanovení § 21 písm. k) zákona EIA, v platném znění.

¹⁸³ Ustanovení § 21 písm. l) zákona EIA, v platném znění.

infrastruktury¹⁸⁴, k jejichž posuzování je příslušné podle písmene c) nebo f),¹⁸⁵ **(xiii)** stanovuje, který krajský úřad je příslušný k zajištění posuzování záměru podle § 22 písm. a), který zasahuje území více krajů.¹⁸⁶ Orgány kraje **(i)** zajišťují posuzování záměrů, které jsou uvedeny v příloze č. 1 sloupci KÚ a jejich změn, záměrů uvedených v § 5 odst. 1 písm. d), e), f) a h) a změn záměrů podle § 4 odst. 1 písm. g), pokud k těmto záměrům vydaly stanovisko,¹⁸⁷ **(ii)** zajišťují posuzování koncepcí v případech, kdy dotčené území zasahuje výlučně do územního obvodu kraje, není-li příslušné ministerstvo podle § 21 písm. f) zákona EIA,¹⁸⁸ **(iii)** vedou evidenci jimi vydaných stanovisek,¹⁸⁹ **(iv)** vydávají stanovisko k posouzení vlivů provádění územního plánu na životní prostředí a jsou dotčenými orgány při jeho pořizování,¹⁹⁰ **(v)** jsou dotčenými orgány při posuzování zralosti projektů společného zájmu energetické infrastruktury¹⁹¹, k jejichž posuzování jsou příslušné podle písmene a).¹⁹²

Poměrně zásadní změnu v rámci ustanovení § 3 zákona EIA přinesla novela předmětného zákona, která byla realizována prostřednictvím zákona č. 39/2015 Sb., jak již bylo výše zmíněno, zákon je taktéž někdy nazýván tzv. infringementovou novelou. Zákon nově zavedl pojem tzv. „navazujícího řízení“¹⁹³, přičemž v právní úpravě platné do 31.10.2017¹⁹⁴ definoval navazující řízení jako takové řízení, ve kterém se vydává rozhodnutí podle zvláštních právních předpisů, které povoluje umístění nebo provedení záměru posuzovaného podle zákona EIA.¹⁹⁵ Tímto tedy bylo postaveno najisto, že stanovisko EIA má formu závazného

¹⁸⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 347/2013 ze dne 17. dubna 2013, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 1364/2006/ES a mění nařízení (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009.

¹⁸⁵ Ustanovení § 21 písm. m) zákona EIA, v platném znění.

¹⁸⁶ Ustanovení § 21 písm. n) zákona EIA, v platném znění.

¹⁸⁷ Ustanovení § 22 písm. a) zákona EIA, v platném znění.

¹⁸⁸ Ustanovení § 22 písm. b) zákona EIA, v platném znění.

¹⁸⁹ Ustanovení § 22 písm. c) zákona EIA, v platném znění.

¹⁹⁰ Ustanovení § 22 písm. d) zákona EIA, v platném znění.

¹⁹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 347/2013 ze dne 17. dubna 2013, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 1364/2006/ES a mění nařízení (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009.

¹⁹² Ustanovení § 22 písm. e) zákona EIA, v platném znění.

¹⁹³ Ustanovení § 3 písm. g) zákona EIA, v platném znění.

¹⁹⁴ Účinnost zákona č. 326/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁹⁵ Ustanovení § 3 písm. g) zákona EIA, ve znění do 1.11.2017.

stanoviska podle ustanovení § 149 zákona č. 500/2004 Sb., Správní řád.¹⁹⁶ Jednalo se však pouze o obecnou definici, proto zákonodárce přistoupil prostřednictvím novely provedené zákonem č. 326/2017 Sb., ke změně definice „navazujícího řízení“, které definoval jako řízení vedené k záměru nebo jeho změně, které podléhají posouzení vlivů záměru na životní prostředí,¹⁹⁷ přičemž taxativně vyjmenoval jednotlivá navazující řízení. Tato řízení jsou za navazující považována vždy a podléhají posuzování vlivů záměrů na životní prostředí. Jedná se o: **(i)** územní řízení, **(ii)** stavební řízení, **(iii)** společné územní a stavební řízení, **(iv)** opakované stavební řízení, **(v)** řízení o dodatečném povolení stavby, **(vi)** řízení o povolení hornické činnosti, **(vii)** řízení o stanovení dobývacího prostoru, **(viii)** řízení o povolení činnosti prováděné hornickým způsobem, **(ix)** řízení o povolení k nakládání s povrchovými a podzemními vodami, **(x)** řízení o vydání integrovaného povolení, **(xi)** řízení o povolení provozu stacionárního zdroje, **(xii)** řízení o vydání souhlasu k provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů.¹⁹⁸ Specifické postavení má řízení, v němž se vydává rozhodnutí nezbytné pro uskutečnění záměru, nebylo-li vedeno řízení podle některého z předchozích bodů, avšak přesto jde o záměr spadající do působnosti zákona EIA.¹⁹⁹ Posledním zákonem EIA definovaným navazujícím řízením je řízení o změně rozhodnutí vydaného v řízeních podle bodů (i) až (xiii) k dosud nepovolenému záměru nebo jeho části či etapě, má-li dojít ke změně podmínek rozhodnutí, které byly převzaty ze stanoviska.²⁰⁰ K úplnosti považuji za vhodné dodat, že další dva typy navazujících řízení upravuje přímo stavební zákon²⁰¹, a to konkrétně tzv. „územní řízení s posouzením vlivů na životní prostředí“²⁰² a „společné územní a stavební řízení s posouzením vlivů na životní prostředí“²⁰³,

¹⁹⁶ BAHÝLOVÁ, Lenka, Tomáš KOCOUREK a Vojtěch VOMÁČKA. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-589-3, str. 16.

¹⁹⁷ Ustanovení § 3 písm. g) zákona EIA, v platném znění.

¹⁹⁸ Ustanovení § 3 písm. g) zákona EIA, v platném znění.

¹⁹⁹ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 19.

²⁰⁰ Ustanovení § 3 písm. g) bodu 14. zákona EIA v platném znění.

²⁰¹ Zákon č. 183/2006 Sb., Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

²⁰² Ustanovení § 94a a násl. Stavebního zákona, v platném znění.

²⁰³ Ustanovení § 94q a násl. Stavebního zákona, v platném znění.

tato dvě řízení byla do Stavebního zákona zavedena zákonem č. 225/2017 Sb.²⁰⁴, s účinností od 1.1.2018.

Dalším dopadem „infringementové novely“²⁰⁵ bylo zavedení pojmu „veřejnost“, který nahradil dříve používaný pojem „každý“. Veřejností se rozumí jedna nebo více osob,²⁰⁶ a to jak fyzických, tak i právnických. Tato změna byla formálním krokem a byla provedena z důvodu řádné transpozice směrnice EIA, a to na základě požadavku Komise.²⁰⁷ *„Různá uskupení osob formalizovaného či neformalizovaného charakteru, tak budou vždy spadat pod tento pojem (veřejnost), nenaplní-li požadavky na své podřazení pod pojem „dotčená veřejnost“. Jinými slovy lze pod pojmem „veřejnost“ rozumět kohokoli, kdo projeví zájem o proces posouzení vlivů na životní prostředí a zároveň nespadne pod některou jinou kategorií subjektů, které na tomto procesu participují či touto možností disponují.“*²⁰⁸ Role veřejnosti v procesu EIA je důležitá a rozhodně je žádoucí, neboť veřejnost má právo být informována a účastnit se a být zapojena do procesů, které mají vliv na životní prostředí a zdraví, kdy např. Zákon EIA přiznává veřejnosti v rámci procesu EIA možnost v navazujícím řízení uplatňovat připomínky k záměru,²⁰⁹ tato účast veřejnosti v navazujícím řízení bývá označována jako tzv. konzultativní účast.²¹⁰

Z důvodu řádné transpozice směrnice EIA bylo nutno do zákona EIA zavést neméně důležitý pojem, a to „dotčená veřejnost“. Samotná definice pojmu „dotčená veřejnost“ vychází ze směrnice EIA, kdy „dotčenou veřejností“ se rozumí veřejnost, která je nebo by mohla být ovlivněna rozhodovacími řízeními týkajícími se životního prostředí podle čl. 2 odst. 2 směrnice EIA, nebo která má na těchto řízeních určitý zájem.²¹¹ Ve směrnici EIA je dále vyjádřen předpoklad, že nevládní organizace, které podporují ochranu životního prostředí a splňují požadavky vnitrostátních právních předpisů mají na rozhodování ve věcech životního

²⁰⁴ Zákon č. 225/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

²⁰⁵ Zákon č. 39/2015 Sb.

²⁰⁶ Ustanovení § 3 písm. h) zákona EIA, v platném znění.

²⁰⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 39/2015 Sb.

²⁰⁸ BAHÝLOVÁ, Lenka, Tomáš KOCOUREK a Vojtěch VOMÁČKA. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-589-3, str. 20.

²⁰⁹ Ustanovení § 9c odst. 1 zákona EIA, v platném znění.

²¹⁰ DVORÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 22.

²¹¹ Ustanovení čl. 1 bodu 2 písm. e) směrnice EIA.

prostředí zájem.²¹² Ve své podstatě se jedná o určitou kvalifikovanou či privilegovanou skupinu subjektů,²¹³ které jsou přiznána určitá práva v procesu EIA. Sama směrnice EIA přiznává dotčené veřejnosti následující práva: **(i)** právo na zpřístupnění taxativně vyjmenovaných informací v přiměřených lhůtách,²¹⁴ **(ii)** právo účastnit se rozhodovacích řízení ve věcech životního prostředí, včetně možnosti vyjádřit své připomínky a stanoviska,²¹⁵ **(iii)** právo u příslušného orgánu napadnout hmotnou nebo procesní zákonnost jakýchkoliv rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti.²¹⁶ Je patrné, že dotčené veřejnosti jsou přiznána významná práva v procesu EIA a dotčená veřejnost v něm hraje významnou roli. Zákonodárce zavedl pojem „dotčená veřejnost“ do zákona EIA právě prostřednictvím „infringementové novely“²¹⁷, kdy dotčenou veřejností se rozumí: **(i)** osoba, která může být rozhodnutím vydaným v navazujícím řízení dotčena ve svých právech nebo povinnostech,²¹⁸ **(ii)** právnická osoba soukromého práva, jejímž předmětem činnosti je podle zakladatelského právního jednání ochrana životního prostředí nebo veřejného zdraví, a jejíž hlavní činností není podnikání nebo jiná výdělečná činnost, která vznikla alespoň 3 roky před dnem zveřejnění informací o navazujícím řízení podle § 9b odst. 1, případně před dnem vydání rozhodnutí podle § 7 odst. 6, nebo kterou podporuje svými podpisy nejméně 200 osob.²¹⁹ Zákonodárce vycházejíce z požadavků směrnice EIA a ve snaze odstranit výtky Komise rozdělil tedy dotčenou veřejnost do dvou základních skupin. První skupinou jsou osoby přímo dotčené, ať již fyzické anebo právnické, typicky vlastníci dotčených pozemků. Do druhé skupiny patří tzv. „environmentální právnické osoby“²²⁰ či „environmentální spolky“²²¹, např. spolky zabývající se ochranou přírody a krajiny a další (za splnění zákonných podmínek). Těmto

²¹² Ustanovení čl. 1 bodu 2 písm. e) směrnice EIA.

²¹³ BAHÝLOVÁ, Lenka, Tomáš KOCOUREK a Vojtěch VOMÁČKA. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-589-3, str. 22.

²¹⁴ Ustanovení čl. 6 odst. 3 směrnice EIA.

²¹⁵ Ustanovení čl. 6 odst. 4 směrnice EIA.

²¹⁶ Ustanovení čl. 11 odst. 3 směrnice EIA.

²¹⁷ Zákon č. 39/2015 Sb.

²¹⁸ Ustanovení § 3 písm. i) bodu 1 zákona EIA, v platném znění.

²¹⁹ Ustanovení § 2 písm. i) bodu 2 zákona EIA, v platném znění.

²²⁰ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 22.

²²¹ BAHÝLOVÁ, Lenka, Tomáš KOCOUREK a Vojtěch VOMÁČKA. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-589-3, str. 21.

environmentálním právnickým osobám nově přisoudil zákon EIA rozsáhlá práva. Jedná se například o: **(i)** právo podat odvolání proti rozhodnutí příslušného úřadu ve zjišťovacím řízení, dojde-li příslušný úřad k závěru, že záměr nepodléhá procesu EIA,²²² **(ii)** právo žalobou se domáhat zrušení rozhodnutí vydaného ve zjišťovacím řízení nebo napadnout hmotnou nebo procesní zákonnost takového rozhodnutí,²²³ **(iii)** právo stát se účastníkem navazujícího řízení,²²⁴ **(iv)** právo podat odvolání proti rozhodnutí vydanému navazujícím řízení, a to i v případě, že nebyla účastníkem řízení v prvním stupni,²²⁵ **(v)** právo domáhat se žalobou zrušení rozhodnutí vydaného v navazujícím řízení a napadat hmotnou nebo procesní zákonnost takového rozhodnutí.²²⁶ Výše uvedená práva environmentálních právnických osob lze právem označit jako dopad infringementového řízení, které bylo vedeno komisí proti České republice. Nově zavedenou definicí „dotčená veřejnost“ do zákona EIA, tak byla splněna jedna z dalších výtek Komise a byla posílena role subjektů dotčené veřejnosti v procesu EIA.

Posledním dopadem infringementové novely v rámci ustanovení § 3 zákona EIA bylo zavedení definice „podporující podpisová listina“²²⁷. Zákon definuje podpisovou listinu jako listinu s podpisy nejméně dvou set osob, přičemž se může jednat jak o osoby fyzické, tak osoby právnické. Ustanovení § 3 písm. j) zákona EIA, které definuje pojem „podporující podpisová listina“ je nutno vnímat ve spojení s ustanovením § 9e zákona EIA, které stanoví konkrétní náležitosti takovéto podpisové listiny. Pojem „podporující podpisová listina“ se vztahuje k již výše uvedeným environmentálním právnickým osobám, které nesplnily podmínku třech let své existence, avšak přesto mají zájem, podle § 9c odst. 3 písm. b) zákona EIA, přihlásit se k účasti v navazujícím řízení nebo podat odvolání podle ustanovení § 7 odst. 6 zákona EIA (odvolání proti rozhodnutí výsledku zjišťovacího řízení) nebo § 9c odst. 4 zákona EIA (odvolání proti rozhodnutí v navazujícím řízení). Co se týče výčtu změn infringementové novely a jejích dopadů

²²² Ustanovení § 7 odst. 6 zákona EIA, v platném znění.

²²³ Ustanovení § 7 odst. 9 zákona EIA, v platném znění.

²²⁴ Ustanovení § 9c odst. 3 písm. b) zákona EIA, v platném znění.

²²⁵ Ustanovení § 9c odst. 4 zákona EIA, v platném znění.

²²⁶ Ustanovení § 9d odst. 1 zákona EIA, v platném znění.

²²⁷ Ustanovení § 3 písm. j) zákona EIA, v platném znění.

v souvislosti s ustanovením § 3 zákona EIA, který definuje základní pojmy, je tento výčet vyčerpán. Zákon 39/2015 Sb., již nepřinesl v tomto paragrafovém znění žádnou další změnu.

Změny v ustanovení § 3 zákona EIA přinesla však další novela, která byla provedena zákonem 326/2017 Sb.²²⁸, a to jednak již výše zmíněnou změnu, resp. zpřesnění definice pojmu „navazující řízení“²²⁹, včetně taxativního vyjmenování jednotlivých řízení, která jsou za navazující řízení považována, pokud jsou vedena pro záměr či změnu záměru, který podléhá posouzení podle § 4 odst. 1 zákona EIA. Dalšími dílčími změnami provedenými prostřednictvím tohoto zákona bylo zavedení pojmů: **(i)** oznamovatel, což je osoba, která hodlá provést záměr,²³⁰ **(ii)** zavedena byla charakteristika procesu EIA, jako procesu sestávajícího vypracování a projednání dokumentace, zpracování posudku, vydání stanoviska a jeho zahrnutí do příslušného rozhodnutí vydaného v navazujícím řízení,²³¹ **(iii)** nově byl zaveden pojem povoleného záměru (nebo jeho části či etapy), kdy se jedná o záměr (nebo jeho část či etapu) k nimž byla vydána rozhodnutí v navazujících řízeních podle písm. g) bodů 1 až 13 vyžadovaná zvláštními právními předpisy,²³² a taktéž byl definován pojem **(iv)** podlimitního záměru, což je záměr, který je uveden v příloze č. 1 zákona EIA v kategorii II, který nedosahuje příslušné limitní hodnoty, je-li uvedena.²³³

4.2 Předmět úpravy, účel a rozsah posuzování

V hlavě I zákona EIA je upraveno posuzování vlivů na životní prostředí, a to jak v rovině strategického, tak projektového posuzování. Z pohledu zadání této diplomové práce bude níže a v následujících kapitolách pozornost věnována zejména projektovému posuzování (posuzování záměrů).

Samotný pojem „posuzování vlivů na životní prostředí“ je legislativní zkratkou pro „posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví“ a takto je

²²⁸ Zákon č. 326/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů.

²²⁹ Ustanovení § 3 písm. g) zákona EIA, v platném znění.

²³⁰ Ustanovení § 3 písm. k) zákona EIA, v platném znění.

²³¹ Ustanovení § 3 písm. l) zákona EIA, v platném znění.

²³² Ustanovení § 3 písm. m) zákona EIA, v platném znění.

²³³ Ustanovení § 3 písm. n) zákona EIA, v platném znění.

třeba jej v celém textu zákona vnímat.²³⁴ Předmět úpravy zákona EIA je definován v § 1 tohoto zákona a je jím „posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (dále jen „posuzování vlivů na životní prostředí“)²³⁵ a postup subjektů v tomto zákoně uvedených při tomto posuzování. Zákon EIA je tedy jak normou hmotněprávní, neboť upravuje posuzování vlivů na životní prostředí, tak i normou procesní, neboť upravuje postup taxativně vyjmenovaných subjektů při takovémto posuzování. Z hlediska zákona EIA je posuzování záměrů na životní prostředí realizováno tehdy, jestliže by provedení těchto záměrů mohlo závažně ovlivnit životní prostředí,²³⁶ přičemž záměry, které budou posuzovány zákon rozděluje, po vzoru unijního práva, do dvou základních skupin.

První skupinou jsou záměry, které jsou posuzovány obligatorně. Zákon předpokládá, že v případě realizace takovýchto záměrů, budou mít tyto záměry automaticky závažné vlivy na životní prostředí. Takovéto záměry jsou zákonem EIA definovány v § 4 odst. 1 písm. a) a v příloze č. 1 kategorii I. Druhou skupinu tvoří ty záměry, které jsou posuzovány fakultativně. Zákon v tomto případě umožňuje podrobit záměry (nepadají-li do režimu, kdy jsou posuzovány obligatorně) určitému procesu prověření, za zákonem stanovených kritérií, zda budou či nebudou mít závažný vliv na životní prostředí. Tento proces nazýváme screeningem. Pokud subjekty provádějící screening dospějí k závěru, že předmětný záměr může mít významný vliv na životní prostředí, bude se realizovat proces posuzování vlivů, konkrétního záměru, na životní prostředí. Pokud se však v rámci screeningu dospěje k závěru, že konkrétní záměr nebude mít významný vliv na životní prostředí, proces EIA realizován nebude. Záměry, které podléhají screeningu jsou uvedeny v zákoně EIA v § 4 odst. 1 písm. b), písm. c) a v příloze č. 1 kategorii II. Proces screeningu je realizován v rámci „zjišťovacího řízení“²³⁷, resp. je jednou z forem zjišťovacího řízení.²³⁸

Samostatnou a specifickou kapitolou v rámci právní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí jsou ty záměry, které mohou mít významné vlivy na

²³⁴ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 3.

²³⁵ Ustanovení § 1 odst. 1 zákona EIA, v platném znění.

²³⁶ Ustanovení § 1 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

²³⁷ Ustanovení § 1 odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

²³⁸ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 4.

životní prostředí na území soustavy NATURA 2000. V tomto případě je rozsah posuzování vlivů záměrů na životní prostředí zúžen na ty záměry, které významným způsobem ovlivňují nebo by mohly ovlivnit životní prostředí v těchto lokalitách. Posuzování se v tomto případě provádí postupem stanoveným zákonem EIA za podmínek uvedených v § 45h a § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Zákon EIA jednoznačně definuje, které záměry, a za jakých podmínek, musí či mají být podrobeny procesu posouzení vlivů na životní prostředí. Ty záměry, které působnosti zákona EIA nepodléhají, nebudou podrobeny procesu posuzování vlivů na životní prostředí. Ovšem i tyto záměry podléhají působnosti konkrétních složkových právních předpisů – např. souhlas vodoprávního úřadu k některým stavbám, zařízením, činnostem nebo souhlas orgánu ochrany přírody k zásahu do krajinného rázu.

Účelem posuzování vlivů na životní prostředí je získat objektivní odborný podklad pro vydání rozhodnutí, popřípadě opatření podle zvláštních právních předpisů, a přispět tak k udržitelnému rozvoji společnosti.²³⁹ Účel tohoto posuzování se vztahuje k oběma formám posuzování, tedy k posuzování záměrů i k posuzování koncepčnímu. Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.²⁴⁰ Jedním z charakteristických rysů právní úpravy posuzování vlivů záměrů na životní prostředí v České republice je skutečnost, že se jedná o relativně samostatný proces, který předchází povolovacím procesům podle jiných právních předpisů (např. územní nebo stavební řízení podle stavebního zákona), přičemž není součástí těchto řízení. Obdobný stav lze pozorovat i v oblasti kompetenční, kdy vedení procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí spadá do působnosti Ministerstva životního prostředí nebo jednotlivých krajských úřadů, zatímco povolovací řízení je vedeno jinými orgány např. stavební, báňské nebo vodoprávní úřady.

Posuzují se takové vlivy na obyvatelstvo a veřejné zdraví a vlivy na životní prostředí, zahrnující vlivy na živočichy a rostliny, ekosystémy, biologickému

²³⁹ Ustanovení § 1 odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

²⁴⁰ Ustanovení § 6 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění.

rozmanitost, půdu, vodu, ovzduší, klima a krajinu, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní dědictví, vymezené zvláštními právními předpisy²⁴¹ a na jejich vzájemné působení a v souvislosti.²⁴² Vlivy na biologickou rozmanitost se posuzují se zvláštním zřetelem na evropsky významné druhy, ptáky a evropská stanoviště^{243, 244}

4.3 Předmět posuzování vlivů záměrů na životní prostředí

Zákon EIA v platném znění rozděluje předmět posuzování vlivů záměrů na životní prostředí na záměry, části záměrů či jejich změny, které jsou předmětem posuzování **(i)** vždy,²⁴⁵ **(ii)** je-li tak stanoveno ve zjišťovacím řízení,²⁴⁶ **(iii)** nebo na ty, které nepodléhají, na základě rozhodnutí vlády, při splnění stanovených podmínek, procesu EIA.²⁴⁷

Více k bodu **(i)** – Zákon EIA přesně stanoví, které záměry či změny záměrů jsou předmětem posuzování vždy. V tomto případě hovoříme o tzv. obligatorním režimu posuzování, zákon v tomto konkrétním režimu předpokládá, že jejich provedení může vždy závažně ovlivnit životní prostředí a musí být tedy podrobeny posuzování vlivů záměrů na životní prostředí vždy, bez ohledu na skutečnost, jaká je jejich velikost, rozloha či kapacita. Takovéto záměry jsou uvedeny v příloze č. 1 k zákonu EIA v kategorii I. Stejná podmínka platí taktéž pro změny takovýchto záměrů. Zde je podstatné, aby taková změna záměru „dosáhla vlastní kapacitou nebo rozsahem příslušné limitní hodnoty“²⁴⁸ a zároveň musí být uvedena v dané příloze.

Více k bodu **(ii)** – Zákon EIA poměrně rozsáhle popisuje, v jakém případě jsou záměry, změny záměrů, podlimitní záměry, změny podlimitních záměrů a části nebo etapy záměrů předmětem posuzování, a to jsou vždy, pokud je tak stanoveno ve zjišťovacím řízení (někdy též nazývaném screening nebo screeningové řízení). Tyto podmínky jsou uvedeny v § 4 odst. 1 písm. b) až h)

²⁴¹ Taxativně vymezeno v zákoně EIA v poznámce pod čarou k § 2 zákona EIA, v platném znění.

²⁴² Ustanovení § 2 zákona EIA, v platném znění.

²⁴³ Ustanovení § 3 odst. 1 písm. o) a p) a odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

²⁴⁴ Ustanovení § 2 zákona EIA, v platném znění.

²⁴⁵ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) zákona EIA, v platném znění.

²⁴⁶ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) až h) zákona EIA, v platném znění.

²⁴⁷ Ustanovení § 2 až § 4 zákona EIA, v platném znění.

²⁴⁸ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) zákona EIA, v platném znění.

zákonu EIA, včetně konkrétních podmínek, kdy je nutno zjišťovací řízení realizovat. Výčet těchto podmínek je poměrně široký. V současné platné právní úpravě se jedná o změny záměru, které jsou uvedeny v příloze č. 1 k zákonu EIA v kategorii I, „které by mohly mít významný negativní vliv na životní prostředí, zejména pokud má být významně zvýšena jeho kapacita a rozsah nebo pokud se významně mění jeho technologie, řízení provozu nebo způsob užívání“²⁴⁹ a dále záměry, „které jsou uvedené v příloze č. 1 k zákonu EIA kategorii II a jejich změny, pokud změna záměru vlastní kapacitou nebo rozsahem dosáhne příslušné limitní hodnoty, je-li uvedena, nebo které by mohly mít významný negativní vliv na životní prostředí, zejména pokud má být významně zvýšena jeho kapacita a rozsah nebo pokud se významně mění jeho technologie, řízení provozu nebo způsob užívání“²⁵⁰. V této souvislosti bych rád zmínil sousloví, které je obsahově uvedeno § 4 odst. 1 písmenech b) a c) zákona EIA, a to „*které by mohly mít významný negativní vliv na životní prostředí, zejména*“. Tato formulace byla do zákona EIA zavedena v rámci infringementové novely a snahy zákonodárce přesněji transponovat směrnici EIA do předmětného zákona, vyhovět požadavkům Komise a v neposlední řadě tím zákonodárce zvýšil právní jistotu souladu směrnice EIA a zákona EIA, přičemž se v podstatě rozšířil okruh záměrů či jeho změn, který bude podléhat zjišťovacímu řízení, neboť do 31.3.2015 se tato ustanovení vztahovala pouze na ty záměry a změny, které spočívaly ve významném zvýšení kapacity, rozsahu nebo změně technologie či řízení provozu nebo způsobu používání.²⁵¹ Nově však byl rozšířen i na ty záměry či jeho změny, které by mohly mít významný negativní vliv na životní prostředí, na stranu druhou však byl rozsah předmětných ustanovení zúžen tím, že se vztahuje pouze záměry či změny záměru s negativním vlivem (nikoliv pozitivním), čímž byla mírně posunuta koncepce zákona EIA, která je jinak postavena na evaluaci nejen negativních, ale i pozitivních vlivů.²⁵² Vrátime-li se zpět k předmětu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí v rámci platné právní úpravy, zákon EIA stanoví, které konkrétní

²⁴⁹ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) zákona EIA, v platném znění.

²⁵⁰ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. c) zákona EIA, v platném znění.

²⁵¹ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) a c) zákona EIA, ve znění do 31.3.2015.

²⁵² BAHÝLOVÁ, Lenka, Tomáš KOCOUREK a Vojtěch VOMÁČKA. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-589-3, str. 26 a 27.

podlimitní záměry a změny podlimitních záměrů a za jakých podmínek podléhají zjišťovacímu řízení (screeningu). Posuzovány budou ty podlimitní záměry, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení a zároveň dosáhnou alespoň 25 % příslušné limitní hodnoty, nacházejí se ve zvláště chráněném území nebo jeho ochranném pásmu podle ZOPK a příslušný úřad stanoví, že podléhají zjišťovacímu řízení.²⁵³ Dále ty podlimitní změny záměrů, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení, které vlastní kapacitou nebo rozsahem dosáhnou alespoň 25 % příslušné limitní hodnoty, v jejichž důsledku podlimitní záměr současně naplní příslušnou limitní hodnotu nebo kritéria a příslušný úřad stanoví, že budou podléhat zjišťovacímu řízení.²⁵⁴ Předmětem procesu EIA jsou taktéž, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení, „stavby, zařízení, činnosti a technologie, které podle stanoviska orgánu ochrany přírody vydaného podle ZOPK mohou samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti“²⁵⁵.²⁵⁶ V rámci tohoto ustanovení se v praxi jedná o to, že do působnosti zákona EIA spadají všechny záměry, u kterých hrozí významný vliv na lokality soustavy Natura 2000,²⁵⁷ čímž jim je zajištěna určitá ochrana, neboť minimálně podléhají již několikrát zde zmíněnému screeningu. Taktéž se ve zjišťovacím řízení posuzují ty záměry, resp. jejich změny, které by mohly mít významný negativní vliv na životní prostředí,²⁵⁸ takovýto postup se týká těch záměrů, u kterých byl již proces EIA realizován. Tento postup byl do zákona zaveden novelou 39/2015 Sb., a jedná se o tzv. „verifikaci“ v rámci které se zjišťují a ověřují změny záměru prováděné v rámci navazujícího řízení příslušným úřadem.²⁵⁹ V případě, že je výsledkem verifikace nesouhlasné závazné stanovisko vydané z důvodu změn záměru, které by mohly mít významný negativní vliv na životní prostředí, jsou takové změny, nikoliv celý záměr, předmětem screeningového zjišťovacího řízení.²⁶⁰ Novelou realizovanou prostřednictvím zákona č. 326/2017 Sb., se rozsah posuzování rozšířil i na ty části

²⁵³ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. d) zákona EIA, v platném znění.

²⁵⁴ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. e) zákona EIA, v platném znění.

²⁵⁵ Ustanovení § 3 písm. a) bodu 2 zákona EIA, v platném znění.

²⁵⁶ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. f) zákona EIA, v platném znění.

²⁵⁷ Ustanovení § 45h a § 45i ZOPK, v platném znění.

²⁵⁸ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. g) zákona EIA, v platném znění.

²⁵⁹ Viz. Ustanovení § 9a odst. 6 zákona EIA, v platném znění.

²⁶⁰ DVORÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 38.

nebo etapy záměru, u kterých již proces EIA byl realizován, přičemž ustanovení upravující tento proces úzce souvisí s pravidly stanovenými v § 9a odst. 5 zákona EIA, kdy zákonodárce zavedl možnost částečného prodloužení stanoviska EIA. V tomto případě jsou předmětem screeningového zjišťovacího řízení právě ty části nebo etapy, kdy platnost stanoviska nelze prodloužit z důvodu nenaplnění podmínek uvedených v ustanovení § 9a odst. 4 zákona EIA (změna podmínek v dotčeném území nebo poznatků a metod posuzování, v jejichž důsledku by záměr mohl mít dosud neposouzené významné vlivy na životní prostředí)²⁶¹. Již výše zmíněné ustanovení § 9a odst. 5 zákona EIA posléze upravuje postup právě pro případy, kdy platnost stanoviska nelze prodloužit z důvodu výše zmíněných změn, které se vztahují k určité části nebo etapě záměru. Samotné zjišťovací řízení může být poté ukončeno pouze dvěma závěry, a to: **(i)** určitá část nebo etapa záměru nebude posuzována v procesu EIA, protože nemá resp. nemůže mít významný vliv na životní prostředí. V tomto případě příslušný úřad stanovisko prodlouží, **(ii)** určitá část nebo etapa záměru bude posuzována v procesu EIA, příslušný úřad prodlužuje taktéž stanovisko, ale pouze v takovém rozsahu, ve kterém se jej nedotýkají změny uvedené v ustanovení § 9a odst. 4 zákona EIA (viz. výše).

Více k bodu (iii) – Případy, kdy vláda České republiky může rozhodnout, že určitý záměr nebo jeho část nebude předmětem procesu EIA ani zjišťovacího řízení, byť takovýto záměr či jeho část spadá do působnosti zákona EIA, můžeme identifikovat ve dvou konkrétních případech.

V prvním případě předmětem posuzování nebude záměr či jeho část, který je určený výhradně pro účely obrany nebo bezprostředního odvrácení nebo zmírnění důsledků mimořádné události, která by mohla vážně ohrozit zdraví, bezpečnost, majetek obyvatelstva nebo životní prostředí.²⁶² Takovýto postup je zcela v souladu s unijním právem, neboť vláda je k takovému postupu zmocněna na základě ustanovení čl. 1 odst. 3 směrnice EIA, kde je uvedeno: *„Členské státy se mohou případ od případu v souladu s vnitrostátními právy rozhodnout neuplatňovat tuto směrnici na záměry nebo části záměrů určené výhradně pro účely obrany nebo na záměry, jejichž jediným účelem je reakce na*

²⁶¹ Ustanovení § 9a odst. 4 zákona EIA, v platném znění.

²⁶² Ustanovení § 4 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

*mimořádné civilní události, pokud se domnívají, že by takové uplatnění mohlo uvedené účely nepříznivě ovlivnit*²⁶³. Pokud bychom aplikovali takovéto ustanovení do konkrétních podmínek může se typicky jednat o záměry či jejich části sloužící výhradně obraně státu či záměry nebo jejich části, které bezprostředně odvrací nebo zmírňují následky mimořádných, zejména civilních událostí (např. povodně), za splnění podmínky, že takováto mimořádná civilní událost je schopna vážně ohrozit zdraví, bezpečnost, majetek obyvatelstva nebo životní prostředí a v neposlední řadě musí být splněna další podmínka, která se vztahuje jak k záměrům či jejich částem určeným výhradně pro účely obrany, tak k záměrům či jejich částem určeným k bezprostřednímu odvrácení mimořádné události a jedná se o podmínku, která stanoví, že realizace procesu EIA či zjišťovacího řízení by „*mohla nepříznivě ovlivnit účely posuzování*“. V rámci záměrů, které se týkají výhradně obrany státu se může jednat například o vyzrazení utajovaných skutečností či skutečností citlivých a důležitých pro bezpečnost a obranu státu, které se bezprostředně dotýkají vnitřní i vnější bezpečnosti České republiky. V rámci záměrů, které se týkají mimořádných událostí se může například jednat o realizaci určitých záměrů, které směřují právě k rychlé realizaci takového záměru, jehož účelem je co nejrychleji zamezit vzniku dalších škod na zdraví, majetku, životním prostředí apod.). Výlučnou pravomoc v uplatnění výše uvedených výjimek má v tomto konkrétním případě vláda České republiky, tato pravomoc není svěřena žádnému jinému orgánu. Vláda České republiky zde má postavení správního orgánu ve smyslu správního řádu a soudního řádu správního. Výsledné rozhodnutí má podobu usnesení a je přezkoumatelné soudem podle § 65 a následujících ustanovení Soudního řádu správního.

Ve druhém případě může vláda ve výjimečných případech rozhodnout, že předmětem posuzování nebude záměr, u kterého veřejný zájem na jeho provedení výrazně převažuje nad veřejným zájmem na ochraně životního prostředí a veřejného zdraví, není-li vzhledem k okolnostem možné posuzování záměru provést, aniž by byl nepříznivě ovlivněn účel záměru.²⁶⁴ Jedná se například o takový záměr, který je potřeba realizovat okamžitě a nevychází

²⁶³ Ustanovení čl. 1 odst. 3 směrnice EIA.

²⁶⁴ Ustanovení § 4 odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

z mimořádných událostí. Vláda České republiky je k postupu uplatnění výjimky podle ustanovení § 4 odst. 3 zákona EIA zmocněna na základě ustanovení čl. 2 odst. 4 směrnice EIA v platném znění, neboť tato uvádí: „Aniž je dotčen článek 7, mohou členské státy ve výjimečných případech vyjmout určitý záměr z působnosti ustanovení této směrnice, jestliže by uplatňování těchto ustanovení nepříznivě ovlivnilo účel záměru, pokud jsou splněny cíle této směrnice.“²⁶⁵ Pro úplnost uvádím, že článek 7 směrnice EIA upravuje postup v případech, kdy posuzovaný záměr může mít závažný vliv na životní prostředí na území jiného členského státu Evropské unie. Výlučnou pravomoc v učinění takovéto výjimky má vláda a pokud vláda České republiky této výjimky nevyužije, resp. nebude ji aplikovat, poté záměr předmětem procesu EIA bude. Součástí návrhu na aplikaci takovéto výjimky musí být bezpodmínečně vyjádření Ministerstva životního prostředí, kdy z obsahu ustanovení § 4 odst. 3 zákona EIA analogicky vyplývá, že toto vyjádření musí obsahovat zejména zdůvodnění výjimečnosti aplikace výjimky, zdůvodnění převahy veřejného zájmu na provedení záměru nad veřejným zájmem ochrany životního prostředí a zdraví a v neposlední řadě taktéž zhodnocení a zdůvodnění nepříznivého ovlivnění účelu záměru. I v tomto případě má rozhodnutí formu usnesení a je soudně přezkoumatelné. Jestliže vláda České republiky využije možnosti aplikovat takovouto výjimku, musí splnit taxativně stanovené povinnosti v oblasti informování veřejnosti a Komise.²⁶⁶ Vláda taktéž může stanovit jinou formu posuzování,²⁶⁷ přičemž vláda má v takovýchto případech možnost stanovit, že v procesu posuzování budou vynechány některé náležitosti procesu (např. veřejné projednání) nebo některé údaje v oznámení dokumentaci apod.²⁶⁸ Pokud ovšem vláda jinou formu posuzování, podle § 4 odst. 3 písm. a) zákona EIA, stanoví, nadále platí povinnost informování veřejnosti a Komise ve stejném rozsahu, jaký stanoví zákon v ustanovení § 4 odst. 3 písm. b) a c) zákona EIA, tedy zajistit zveřejnění informace o vyloučení, jeho důvodech a výsledku posuzování, poskytnout tyto informace Komisi a před vydáním rozhodnutí, které

²⁶⁵ Ustanovení čl. 2 odst. 4 směrnice EIA.

²⁶⁶ Ustanovení § 4 odst. 3 písm. b) a c) zákona EIA, v platném znění.

²⁶⁷ Ustanovení § 4 odst. 3 písm. a) zákona EIA, v platném znění.

²⁶⁸ DVORÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 40.

povoluje umístění nebo provedení záměru, Komisi informovat o důvodech vyloučení.

4.4 Způsob posuzování vlivů záměrů na životní prostředí

Způsob posuzování vlivů záměrů na životní prostředí zahrnuje zejména zjištění, popis, posouzení a vyhodnocení předpokládaných přímých a nepřímých významných vlivů provedení i neprovedení záměru na životní prostředí.²⁶⁹ V dlouhodobém záměru se jeho jednotlivé etapy posuzují samostatně a v kontextu vlivů záměru jako celku.²⁷⁰ Pojem „dlouhodobý záměr“ není v zákoně EIA definován, nicméně základním znakem takového záměru je právě jeho rozdělení na jednotlivé fáze (úseky), typicky záměry dopravní infrastruktury²⁷¹ či záměry těžby nerostných surovin.²⁷² Smyslem takového posuzování je snaha zákonodárce, aby jednotlivé etapy záměru nebyly posuzovány pouze samostatně a izolovaně bez souvztažného zhodnocení celkových vlivů záměru a jeho jednotlivých etap. Při posuzování záměru se hodnotí vlivy na životní prostředí při jeho přípravě, provádění, provozování i jeho případné ukončení, popřípadě důsledky jeho likvidace a dále sanace nebo rekultivace území, pokud povinnost sanace nebo rekultivace stanoví zvláštní právní předpis.²⁷³ Posuzují se vlivy související s běžným provozováním záměru i vlivy vyplývající ze zranitelnosti záměru vůči závažným nehodám nebo katastrofám, které jsou pro daný záměr relevantní.²⁷⁴ Povinnost asanace nebo rekultivace je stanovena například **(i)** v zákoně č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu v platném znění, který obsahuje povinnost fyzických a právnických osob provozujících stavební, těžební a průmyslové činnosti a terénní úpravy provádět podle schválených plánů rekultivaci dotčených ploch tak, aby byly způsobilé k plnění dalších funkcí v krajině,²⁷⁵ **(ii)** v zákoně č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon) v platném znění, který obsahuje povinnost

²⁶⁹ Ustanovení § 5 odst. 1 zákona EIA, v platném znění.

²⁷⁰ Ustanovení § 5 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

²⁷¹ Srov. body 44 a násl. přílohy č. 1 k zákonu EIA, v platném znění.

²⁷² Srov. body 77 a násl. přílohy č. 1 k zákonu EIA, v platném znění.

²⁷³ Ustanovení § 5 odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

²⁷⁴ Tamtéž.

²⁷⁵ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. f) zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, v platném znění.

organizace, která je oprávněna dobývat výhradní ložisko, zajistit asanaci, která obsahuje i rekultivaci všech pozemků dotčených těžbou,²⁷⁶ **(iii)** zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech v platném znění, který obsahuje povinnost provozovatele skládky vytvářet rezervu na zajištění rekultivace²⁷⁷ a zároveň povinnost provozovatele skládky tuto provozovat tzv. ve třech fázích, kdy právě v druhé fázi dochází k uzavírání skládky a její rekultivaci.²⁷⁸

Z pohledu provozu záměru se posuzují vlivy na životní prostředí a zdraví pro případ běžného provozu (bez havárie, závažné nehody), ale taktéž vlivy na životní prostředí a zdraví pro případ závažné nehody, kdy pod pojmem závažná nehoda můžeme rozumět například **(i) závažnou havárii**, kterou rozumíme mimořádnou, částečně nebo zcela neovladatelnou, časově a prostorově ohraničenou událost, zejména závažný únik nebezpečné látky, požár nebo výbuch, která vznikla nebo jejíž vznik bezprostředně hrozí v souvislosti s užíváním objektu, vedoucí k vážnému ohrožení nebo k vážným následkům na životech a zdraví lidí a zvířat, životním prostředí nebo majetku a zahrnující jednu nebo více nebezpečných látek²⁷⁹ nebo **(ii) radiační havárii**, kterou rozumíme radiační mimořádnou událost nezvládnutelnou silami a prostředky obsluhy nebo pracovníků vykonávajících práci v aktuální směně osoby, při jejíž činnosti radiační mimořádná událost vznikla, nebo vzniklá v důsledku nálezu, zneužití nebo ztráty radionuklidového zdroje, která vyžaduje zavedení neodkladných ochranných opatření pro obyvatelstvo.²⁸⁰ Výčet uvedených definic závažných havárií dle zákona je pouze demonstrativní, v praxi se typicky může jednat o kombinaci obojího výše uvedeného v další kombinaci s katastrofou, pod kterou typicky můžeme podřadit například v našich podmínkách rozsáhlou a zničující povodeň, rozsáhlé požáry či tornáda a hurikány.

Způsob posuzování vlivů záměrů na životní prostředí obsahuje i tzv. mitigační opatření, která jsou definována v ustanovení § 4 zákona EIA. Jedná se o zmírňující opatření zahrnující veškerá navrhovaná opatření k předcházení,

²⁷⁶ Ustanovení § 31 odst. 5 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), v platném znění.

²⁷⁷ Ustanovení § 42 odst. 1 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, v platném znění.

²⁷⁸ Ustanovení § 37 odst. 4 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, v platném znění.

²⁷⁹ Ustanovení § 2 písm. g) zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi, v platném znění.

²⁸⁰ Ustanovení § 4 písm. d) zákona č. 263/2016 Sb., atomový zákon, v platném znění.

vyloučení, snížení, zmírnění nebo minimalizaci vlivů, které mohou mít významný negativní vliv na životní prostředí a zdraví provedením záměru.²⁸¹ Takováto mitigační opatření a jejich charakteristika již musí být uvedena v oznámení²⁸², dokumentaci²⁸³ a jejich posouzení je součástí posudku²⁸⁴. Mitigační opatření v procesu EIA je potřeba chápat nejen jako jeho nedílnou součást, ale taktéž jako jeden z jeho nejdůležitějších výstupů, který vychází z jeho povahy, neboť samotný proces EIA je jedním z hlavních preventivních nástrojů ochrany životního prostředí a zdraví.

Způsob posuzování vlivů záměru na životní prostředí taktéž zahrnuje návrh opatření k monitorování možných významných negativních vlivů na životní prostředí, nevyplyvajících-li z požadavků jiných právních předpisů.²⁸⁵ Monitorováním v tomto případě rozumíme pozorování, sledování a rozbor hrozících významných negativních vlivů na životní prostředí a zdraví, přičemž monitorování je nedílnou součástí celého procesu EIA, což se odráží v náležitostech dokumentace²⁸⁶, posudku²⁸⁷ a stanoviska²⁸⁸. Směrnice EIA sleduje cíl zamezení duplicitních procesů v rámci monitoringu,²⁸⁹ přičemž zákon EIA v plné míře tento požadavek reflektuje právě v ustanovení § 5 odst. 4 zákona EIA, kdy respektuje, že monitorování vychází primárně z jiných právních předpisů, do této kategorie můžeme zařadit typicky zařízení patřící do režimu integrované prevence, u kterých je monitorování jednou povinných podmínek v řízení o vydání integrovaného povolení.²⁹⁰ V takovémto případě má příslušný úřad za povinnost, aby se monitorovací opatření v rámci procesu EIA neduplikovala a nepřekrývala s opatřeními podle jiných právních předpisů.

²⁸¹ Ustanovení § 5 odst. 4 zákona EIA, v platném znění.

²⁸² Ustanovení části D bodu 4 přílohy č. 3 k zákonu EIA, v platném znění.

²⁸³ Ustanovení části D bodu IV přílohy č. 4 k zákonu EIA, v platném znění.

²⁸⁴ Ustanovení části IV přílohy č. 5 k zákonu EIA, v platném znění.

²⁸⁵ Ustanovení § 5 odst. 4 zákona EIA, v platném znění.

²⁸⁶ Ustanovení části D bodu IV přílohy č. 4 k zákonu EIA, v platném znění.

²⁸⁷ Ustanovení části IV přílohy č. 5 k zákonu EIA, v platném znění.

²⁸⁸ Ustanovení části I.9 přílohy č. 6 k zákonu EIA, v platném znění.

²⁸⁹ Ustanovení čl. 8a odst. 4 Směrnice EIA.

²⁹⁰ Ustanovení § 13 odst. 4 písm. i) zákona č. 76/2002 Sb., zákon o integrované prevenci, v platném znění.

4.5 Proces posuzování vlivů záměrů na životní prostředí

Proces EIA podle současné platné právní úpravy probíhá v několika po sobě jdoucích a na sebe navazujících fázích, resp. etapách. Zákon EIA definuje proces posouzení vlivů na životní prostředí následovně: „*Jedná se o proces, který sestává z vypracování a projednání dokumentace, zpracování posudku, vydání stanoviska a jeho zahrnutí do příslušného rozhodnutí vydaného v navazujícím řízení.*“²⁹¹ Tato definice uvádí celkem pět kroků, jednotlivých postupů, které v návaznosti tvoří proces EIA. První čtyři etapy výše popsaného procesu jsou upraveny v zákoně EIA (vypracování dokumentace, projednání dokumentace, zpracování posudku, vydání stanoviska). Poslední etapa „zahrnutí stanoviska do příslušného rozhodnutí vydaného v navazujícím řízení je upravena v zákoně EIA pouze částečně, a to v podobě speciálních pravidel pro navazující řízení,²⁹² která jsou ukotvena v ustanovení § 9a a následujících v zákoně EIA, přičemž primárně je tato problematika upravena v jiných právních předpisech, např. stavební zákon, horní zákon.²⁹³

Je potřeba pojmově odlišit definice „Posouzení vlivů záměrů na životní prostředí“ a „Posuzování vlivů na životní prostředí“, kdy v rámci „Posuzování vlivů na životní prostředí“, se jedná o definici poměrně obecnější, která zahrnuje posuzování záměrů i koncepcí. Pro lepší porozumění a pochopení celého procesu EIA a jeho jednotlivých fází, které na sebe navazují a vzájemně se ovlivňují, je dle mého názoru vhodnější, jednotlivé etapy procesu EIA, rozfázovat na níže uvedené etapy či části, kterými jsou: **(i)** oznámení,²⁹⁴ **(ii)** zjišťovací řízení,²⁹⁵ **(iii)** dokumentace²⁹⁶, **(iv)** veřejné projednání,²⁹⁷ **(v)** posudek,²⁹⁸ **(vi)** vydání závazného stanoviska²⁹⁹ a **(vii)** navazující řízení³⁰⁰. Nicméně upozorňuji na skutečnost, že

²⁹¹ Ustanovení § 3 písm. l) zákona EIA, v platném znění.

²⁹² DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 25.

²⁹³ Tamtéž.

²⁹⁴ Ustanovení § 6 zákona EIA, v platném znění.

²⁹⁵ Ustanovení § 7 zákona EIA, v platném znění.

²⁹⁶ Ustanovení § 8 zákona EIA, v platném znění.

²⁹⁷ Ustanovení § 17 zákona EIA, v platném znění.

²⁹⁸ Ustanovení § 9 zákona EIA, v platném znění.

²⁹⁹ Ustanovení § 9a zákona EIA, v platném znění.

³⁰⁰ Ustanovení § 3 písm. g) zákona EIA, v platném znění.

samotné „navazující řízení“³⁰¹ není fází (etapou) procesu EIA podle zákona EIA v platném znění, ale pro potřeby této práce, lepšímu porozumění celému procesu EIA a lepšímu pochopení celé podstaty činností v rámci tohoto procesu vykonávaných a na něj navazujících, zařazuji „navazující řízení“ do této kapitoly pojednávající o „procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, neboť samotné navazující řízení se celého procesu EIA velmi úzce dotýká a s tímto procesem souvisí (souvislosti budou rozvedeny v následujících kapitolách).

4.5.1 Oznámení

Proces EIA začíná ve své podstatě tím, že oznamovatel (v praxi též nazýván investor), předloží oznámení záměru příslušnému úřadu. Pokud dané oznámení splňuje zákonem požadované náležitosti, zveřejní jej příslušný úřad na úřední desce a na internetu, a to do sedmi pracovních dnů od obdržení oznámení.³⁰² Na internetu se takovéto oznámení zveřejňuje v „Informačním systému EIA“³⁰³, který slouží k vedení evidence posuzovaných záměrů a ke zveřejňování dokumentů souvisejících s procesem posuzování vlivů na životní prostředí na internetu a lze zde dohledat veškeré důležité informace a skutečnosti ke všem záměrům na území ČR i mimo území ČR, jak podle zákona EIA, tak podle zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.³⁰⁴

K osobě oznamovatele lze uvést toliko, že se jedná o osobu, která hodlá provést záměr.³⁰⁵ V praxi se může jednat o osobu fyzickou, právnickou, včetně

³⁰¹ Ustanovení § 3 písm. g) zákona EIA. *Předmětné ustanovení obsahuje taxativní výčet navazujících řízení, jedná se o následující: „1. územní řízení, 2. stavební řízení, 3. společné územní a stavební řízení, 4. opakované stavební řízení, 5. řízení o dodatečném povolení stavby, 6. řízení o povolení hornické činnosti, 7. řízení o stanovení dobývacího prostoru, 8. řízení o povolení k činnosti prováděné hornickým způsobem, 9. řízení o povolení k nakládání s povrchovými a podzemními vodami, 10. řízení o vydání integrovaného povolení, 11. řízení o vydání povolení provozu stacionárního zdroje, 12. řízení o vydání souhlasu k provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů, 13. řízení, v němž se vydává rozhodnutí nezbytné pro uskutečnění záměru (není-li vedeno žádné z řízení podle bodů 1 až 12), 14. řízení o změně rozhodnutí vydaného v řízeních podle bodů 1 až 13 k dosud nepovolenému záměru nebo jeho části či etapě, má-li dojít ke změně podmínek rozhodnutí, které byly převzaty ze stanoviska“.*

³⁰² Ustanovení § 16 zákona EIA, v platném znění.

³⁰³ *Informační systém EIA* [online]. [cit.10.1.2023]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/posuzovani_vlivu_zameru_zivotni_prostredi_eia

³⁰⁴ *Zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí byl zrušen ke dni 1.5.2004 a poté byl zcela nahrazen zákonem EIA. Informační systém EIA však obsahuje i evidenci záměrů posuzovaných podle zákona č. 244/1992 Sb., neboť posouzení zahájena před účinností zákona EIA se dokončí podle zákona č. 244/1992 Sb.*

³⁰⁵ Ustanovení § 3 písm. k) zákona EIA, v platném znění.

státu a státem řízených organizací. Osoba oznamovatele, kromě skutečnosti, že je předkladatelem oznámení³⁰⁶, disponuje dalšími povinnostmi, a to: **(i)** zajišťuje zpracování dokumentace³⁰⁷ a **(ii)** předkládá stanovisko EIA jako jeden z podkladů v navazujících řízeních³⁰⁸.

V případě podlimitních záměrů či jeho změn podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. d) nebo e) zákona EIA oznamovatel předkládá oznámení v listinné podobě v jednom vyhotovení nebo elektronickou datovou zprávou.³⁰⁹ Náležitosti oznámení podlimitního záměru jsou uvedeny v příloze č. 3a k zákonu EIA. Příslušný úřad posléze na základě oznámení podlimitního oznámení a s přihlédnutím ke kritériím uvedeným v příloze č. 2 k zákonu EIA, sdělí do 15 dnů oznamovateli, zda bude podlimitní záměr podléhat zjišťovacímu řízení a zároveň toto sdělení uveřejní na internetu.³¹⁰

V rámci infringementového řízení byl novelizován zákonem č. 39/2015 Sb., odstavec sedmý, který podle právní úpravy platné do 31.3.2015 zněl následovně: *„Každý může zaslat své písemné vyjádření k oznámení příslušnému úřadu do 20 dnů ode dne zveřejnění informace o oznámení. K vyjádřením zaslaným po lhůtě příslušný úřad nemusí přihlížet.“*³¹¹ Nově bylo znění odstavce sedmého následující: *„Veřejnost, dotčená veřejnost, dotčené správní úřady a dotčené územní samosprávné celky mohou zaslat písemné vyjádření k oznámení příslušnému úřadu do 20 dnů ode dne zveřejnění informace o oznámení. K vyjádřením zaslaným po lhůtě příslušný úřad nemusí přihlížet.“*³¹² Důvodem změny ustanovení byla potřeba vyhovět požadavkům Komise a definovat pojem „veřejnost“. Veřejností se rozumí jedna nebo více osob,³¹³ a to jak právnických, tak fyzických. Můžeme tedy konstatovat, že se veřejností rozumí „každý“. Vzhledem k tomu, že původně použitý pojem každý zahrnoval rovněž dotčené správní úřady a dotčené územní samosprávné celky, bylo třeba postavit najisto, že stejná oprávnění příslušní krom veřejnosti též těmto subjektům a dále také

³⁰⁶ Ustanovení § 6 odst. 4 zákona EIA, v platném znění.

³⁰⁷ Ustanovení § 8 odst. 1 zákona EIA, v platném znění.

³⁰⁸ Ustanovení § 9a odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

³⁰⁹ Ustanovení § 6 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

³¹⁰ Ustanovení § 6 odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

³¹¹ Ustanovení § 6 odst. 7 zákona EIA, ve znění do 31.3.2015.

³¹² Ustanovení § 6 odst. 7 zákona EIA, ve znění do 31.10.2017.

³¹³ Ustanovení § 3 písm. h) zákona EIA, v platném znění.

dotčené veřejnosti.³¹⁴ Takovéto znění platilo však pouze do 31.10.2017, kdy bylo novelou zákona č. 326/2017 Sb., opět změněno. V současné době je znění daného ustanovení následující: „*Veřejnost, dotčená veřejnost, dotčené orgány a dotčené územní samosprávné celky mohou zaslat písemné vyjádření k oznámení příslušnému úřadu do 30 dnů ode dne zveřejnění informace o oznámení. K vyjádřením zaslaným po lhůtě příslušný úřad nepřihlíží.*“³¹⁵ Tedy do 31.10.2017 platilo, že k opožděně zaslaným vyjádřením příslušný úřad nemusel přihlídnout, zatímco po tomto datu v rámci platné právní úpravy, již příslušný úřad k vyjádřením zaslaným po třicetidenní lhůtě nepřihlíží.

4.5.2 Zjišťovací řízení

Podstata zjišťovacího řízení byla rozebrána a uvedena v kapitole 4.3 nazvané „Předmět posuzování vlivů záměrů na životní prostředí“. Nad rámec v této kapitole uvedených skutečností považuji k porozumění podstaty zjišťovacího řízení zmínit několik důležitých skutečností. Účelem zjišťovacího řízení je určit, zda bude záměr posouzen v rámci úplného procesu EIA či nikoliv.³¹⁶ V případě, že příslušný úřad rozhodne, že záměr dále nebude posuzován, vydá o tomto rozhodnutí. Rozhodnutí je úřad povinen zveřejnit na úřední desce a na internetu, resp. v informačním systému EIA.

Samotné zjišťovací řízení probíhá ve dvou formách, resp. podobách. V závislosti na podobě zjišťovacího řízení rozeznáváme i rozdílné cíle zjišťovacího řízení. V obligatorním režimu, tedy u záměrů či změn záměrů, které jsou posuzovány vždy (záměry uvedené v příloze č. 1 k zákonu EIA kategorii I a změny těchto záměrů, pokud změna záměru vlastní kapacitou nebo rozsahem dosáhne příslušné limitní hodnoty, je-li uvedena)³¹⁷, je cílem zjišťovacího řízení upřesnění informací, které je vhodné uvést do dokumentace, a to se zřetelem na:³¹⁸ **(i)** povahu konkrétního záměru nebo druh záměru,³¹⁹ **(ii)** faktory životního prostředí

³¹⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 39/2015 Sb.

³¹⁵ Ustanovení § 6 odst. 6 zákona EIA, v platném znění.

³¹⁶ Frank Bold: *Poradna, Životní prostředí* [online]. [cit.11.1.2023]. Dostupné z: https://frankbold.org/poradna/zivotni-prostredi/zamery-ovlivnujici-zivotni-prostredi/eia/rada/co-je-eia#4._Ve%C5%99ejn%C3%A9_projedn%C3%A1n%C3%AD

³¹⁷ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) zákona EIA, v platném znění.

³¹⁸ Ustanovení § 7 odst. 1 zákona EIA, v platném znění.

³¹⁹ Ustanovení § 7 odst. 1 písm. a) zákona EIA, v platném znění.

uvedené v § 2 zákona EIA, které mohou být provedením záměru ovlivněny,³²⁰ (iii) současný stav poznatků a metody posuzování.³²¹ Takováto forma zjišťovacího řízení se označuje jako scoping.³²² U ostatních záměrů,³²³ které nejsou posuzovány obligatorně, je cílem zjišťovacího řízení zjištění, zda záměr nebo jeho změna může mít významný vliv na životní prostředí, případně záměr může samostatně nebo ve spojení s jinými mít významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti,³²⁴ a tedy zda bude záměr či jeho změna posuzována v procesu EIA či nikoliv. Takovouto formu zjišťovacího řízení označujeme jako Screening.

Výsledkem, resp. výstupem zjišťovacího řízení je „závěr zjišťovacího řízení“³²⁵, kdy do 31.3.2015 byla právní forma závěru zjišťovacího řízení povahy jiného správního úkonu (osvědčení, vyjádření nebo sdělení) podle čtvrté části správního řádu. V rámci infringementového řízení vedeného ze strany Evropské komise proti České republice, byl České republice vytýkán nesoulad unijního práva (směrnice EIA) s vnitrostátní právní úpravou právě v oblasti takového rozhodnutí. Komise namítala, že závěr zjišťovacího řízení, ve kterém příslušný úřad rozhodne, že nebude podléhat procesu EIA, protože nemůže mít významný vliv na životní prostředí, musí být v každém případě soudně přezkoumatelný. Komise tuto skutečnost zdůvodňovala tak, že v případě nemožnosti napadnout závěr zjišťovacího řízení, není umožněno dotčené veřejnosti uplatnit svá práva, která jí směrnice EIA přiznává, a to zejména právo účastnit se rozhodovacích procesů a právo na přístup k právní ochraně.³²⁶ Nesoulad směrnice EIA s vnitrostátní úpravou vytýkala Komise České republice taktéž v oblasti tzv. „výběrových kritérií“^{327, 328} kdy česká úprava nevyžadovala, aby závěr zjišťovacího řízení vydaný příslušným úřadem obsahoval určení těchto kritérií, resp.

³²⁰ Ustanovení § 7 odst. 1 písm. b) zákona EIA, v platném znění.

³²¹ Ustanovení § 7 odst. 1 písm. c) zákona EIA, v platném znění.

³²² DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 59.

³²³ *Tyto záměry jsou taxativně vymezeny v ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) až h) zákona EIA, v platném znění.*

³²⁴ Ustanovení § 7 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

³²⁵ Ustanovení § 7 odst. 4 zákona EIA, v platném znění.

³²⁶ Viz. článek 11 směrnice EIA.

³²⁷ Ustanovení čl. 4 odst. 3 směrnice EIA a příloha III směrnice EIA.

³²⁸ *V platné právní úpravě jsou výběrová kritéria obsažena v příloze č. 2 zákona EIA.*

odůvodnění, jak byla ve zjišťovacím řízení aplikována.³²⁹ Zákodárce tyto výtky Komise napravil obsáhlou novelizací ustanovení týkajícího se zjišťovacího řízení prostřednictvím novely 39/2015 Sb., s účinností od 1.4.2015. Příslušnému úřadu uložil povinnost, aby v odůvodnění závěru zjišťovacího řízení vždy uvedl úvahy, kterými se řídil při hodnocení kritérií uvedených v příloze č. 2 k zákonu EIA.³³⁰

V návaznosti na změnu právní úpravy prostřednictvím zákona 39/2015 Sb., kdy od 1.4.2015 má závěr zjišťovacího řízení formu rozhodnutí a je soudně přezkoumatelné. Jedná se o rozhodnutí vydaná podle ustanovení § 7 odst. 6 zákona EIA (tzv. negativní závěry zjišťovacího řízení). V rámci soudního přezkumu se uplatňuje zásada subsidiarity správního soudnictví, tedy soudní ochrany se lze domáhat pouze tehdy a v těch případech, kdy navrhovatel využil řádné opravné prostředky.³³¹ Oprávnění napadnout žalobou rozhodnutí (aktivní žalobní legitimaci) mají subjekty uvedené v ustanovení § 65 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní a taktéž „dotčená veřejnost“³³², přičemž definice dotčené veřejnosti byla již objasněna v předchozích kapitolách.

O žalobě proti rozhodnutí vydanému ve zjišťovacím řízení rozhodne soud do 90 dnů poté, kdy žaloba došla soudu.³³³ V případě, že je žaloba proti rozhodnutí vydanému ve zjišťovacím řízení přípustná a soud v rámci příslušného řízení dojde k závěru, že je žaloba důvodná, soud napadené rozhodnutí zruší pro nezákonnost nebo pro vady řízení a věc vrátí odvolacímu orgánu příslušného úřadu k dalšímu řízení. V takovémto případě je příslušný úřad vázán právním názorem daného soudu. V případě, že žaloba není důvodná soud tuto zamítne.

4.5.3 Dokumentace

Dokumentace³³⁴ je jedním z nejdůležitějších dokumentů, který je zpracováván v rámci procesu EIA. Cílem dokumentace je zhodnotit a popsat vlivy záměru na životní prostředí a zároveň navrhnout konkrétní postupy, preventivní a jiná opatření, jejichž základním cílem je vyloučit či zmírnit případné negativní vlivy

³²⁹ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 60.

³³⁰ Ustanovení § 7 odst. 5 a odst. 6 zákona EIA, v platném znění.

³³¹ Ustanovení § 5 a § 68 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění.

³³² Ustanovení § 7 odst. 9 zákona EIA, v platném znění.

³³³ Ustanovení § 7 odst. 10 zákona EIA, v platném znění.

³³⁴ V zahraničí užíván angl. název „*Environmental impact study*“ dále jen EIS.

záměru na životní prostředí a zdraví. Náležitosti dokumentace jsou vymezeny v příloze č. 4 k zákonu EIA. Dokumentaci zpracovává „autorizovaná osoba“³³⁵, kterou si za účelem vypracování dokumentace zajišťuje oznamovatel (investor). Poté, co autorizovaná osoba příslušnou dokumentaci zpracuje, doručí ji oznamovatel či autorizovaná osoba příslušnému úřadu. V případě, že zpracovaná dokumentace obsahuje veškeré zákonem EIA požadované náležitosti, příslušný úřad ji do deseti pracovních dnů zveřejní³³⁶ na úřední desce a na internetu (informačním systému EIA) a zároveň takto vypracovanou dokumentaci či informaci o dokumentaci zašle s žádostí o vyjádření dotčeným orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům.³³⁷ Stejně tak příslušný úřad je povinen bez zbytečného odkladu doručit dokumentaci zpracovateli posudku o vlivech záměru na životní prostředí.³³⁸ V případě, kdy má oznamovatel (investor) veškerou dokumentaci zpracovanou, může předložit tuto dokumentaci příslušnému úřadu a v tomto případě se etapa oznámení a zjišťovacího řízení nekoná. Takovýto postup však nemůže oznamovatel (investor) využít v případě, jestliže se jedná o záměry, které podléhají posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice České republiky nebo se týká záměrů, které podle stanoviska orgánu ochrany přírody vydaného podle zákona o ochraně přírody a krajiny mohou samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.³³⁹

V neposlední řadě bych rád poukázal na skutečnost, že v rámci infringementového řízení bylo novelizováno, předmětným zákonem č. 39/2015 Sb., ustanovení § 8 odstavce 3 zákona EIA, které v před novelizací znělo: *„Každý se může vyjádřit k dokumentaci u příslušného úřadu, a to písemně do 30 dnů od zveřejnění informace o dokumentaci. K vyjádřením zaslaným po lhůtě nemusí úřad přihlížet.“*³⁴⁰ Novela přinesla následující znění: *„Veřejnost, dotčená veřejnost, dotčené správní úřady a dotčené územní samosprávné celky se mohou vyjádřit k dokumentaci u příslušného úřadu, a to písemně do 30 dnů od zveřejnění*

³³⁵ Ustanovení § 8 odst. 1 ve smyslu ustanovení § 19 zákona EIA, v platném znění.

³³⁶ Ustanovení § 16 zákona EIA, v platném znění.

³³⁷ Ustanovení § 8 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

³³⁸ Tamtéž.

³³⁹ Ustanovení § 6 odst. 5 zákona EIA, v platném znění.

³⁴⁰ Ustanovení § 8 odst. 3 zákona EIA, ve znění do 31.3.2015.

*informace o dokumentaci. K vyjádřením zaslaným po lhůtě úřad nemusí přihlížet.*³⁴¹ V rámci řádné transpozice směrnice EIA došlo ze strany zákonodárce k formální kroku úpravy tohoto paragrafového znění. Aby bylo vyhověno požadavkům Komise, bylo nutno definovat a formulovat pojem „veřejnost“³⁴². Z důvodu vnitřní soudržnosti textu zákona se v dalších jeho částech oprávnění přiznaná dosud každému nově přiznávají veřejnosti.³⁴³ Původně užitý pojem „každý“ v sobě zahrnoval taktéž dotčené správní úřady, dotčené územní samosprávné celky a bylo v rámci zákonné úpravy, ke zvýšení právní jistoty, zajistit, že stejná oprávnění budou příslušet nejen veřejnosti, ale též vyjmenovaným subjektům a dotčené veřejnosti.³⁴⁴ V současné právní úpravě je znění ustanovení § 8 odst. 3 zákona EIA následující: *„Veřejnost, dotčená veřejnost, dotčené orgány a dotčené územní samosprávné celky se mohou vyjádřit k dokumentaci u příslušného úřadu, a to písemně do 30 dnů od zveřejnění informace o dokumentaci. K vyjádřením zaslaným po lhůtě příslušný úřad nepřihlíží.*³⁴⁵ Současné platné znění tohoto ustanovení je výsledkem novelizace učiněné zákonem č. 326/2017 Sb., s účinností od 1.11.2017. Zákonodárce touto novelizací sjednotil lhůty pro vyjádření v rámci zákona EIA a zároveň tím taktéž splnil požadavky, které vyžaduje „Aarhuská úmluva“³⁴⁶. V souladu se zásadou koncentrace, rovnosti a právní jistoty se k vyjádřením zaslaným po lhůtě nepřihlíží, ovšem možnost přihlídnout k opožděně zaslaným vyjádřením v souladu s obecně platnou zásadou materiální pravdy, vyjádřenou v ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, tím není dotčena.³⁴⁷

4.5.4 Veřejné projednání

Veřejné projednání nařizuje příslušný úřad v případě, že obdržel odůvodněné nesouhlasné vyjádření veřejnosti k dokumentaci.³⁴⁸ Veřejné

³⁴¹ Ustanovení § 8 odst. 3 zákona EIA, ve znění do 31.10.2017.

³⁴² Ustanovení § 3 písm. h) zákona EIA, v platném znění.

³⁴³ Důvodová zpráva k zákonu č. 39/2015 Sb.

³⁴⁴ Tamtéž.

³⁴⁵ Ustanovení § 8 odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

³⁴⁶ *Ze závěru Výboru pro plnění Aarhuské úmluvy vyplývá, že přiměřená lhůta, která umožňuje veřejnosti přístup k relevantním informacím a dostatečný čas na přípravu, je lhůta v délce trvání minimálně 30 dnů.*

³⁴⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 326/2017 Sb.

³⁴⁸ Ustanovení § 17 odst. 1 zákona EIA, v platném znění.

projednání musí proběhnout do 30 dnů ode dne, kdy se veřejnost mohla vyjádřit k dokumentaci.³⁴⁹ Informaci o veřejném projednání je příslušný úřad povinen zveřejnit způsobem stanoveným zákonem EIA³⁵⁰ a informaci o konání veřejného projednání je příslušný úřad povinen zaslat dotčeným orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům, nejméně 5 pracovních dnů před jeho konáním.³⁵¹ Z veřejného projednání úřad pořizuje zápis a zvukový záznam, kdy zápis je posléze povinen zveřejnit na internetu³⁵² a zasílá tento zápis dotčeným správním orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům.³⁵³ Tento postup zveřejňování informací je zcela v souladu s ustanovením čl. 6 odst. 5 Směrnice EIA. Způsob a průběh veřejného projednání je upraven v ustanovení § 3 Vyhlášky č. 453/2017 Sb., o odborné způsobilosti a o úpravě některých dalších otázek souvisejících s posuzováním vlivů na životní prostředí. V rámci veřejného projednání je velmi důležitá přítomnost oznamovatele a zpracovatele dokumentace nebo posudku,³⁵⁴ neboť hlavně tyto dva subjekty jsou schopni osvětlit dotazy, problematiku a reagovat na připomínky k danému záměru ze strany veřejnosti a dalších dotčených subjektů. Bez jejich přítomnosti (oznamovatel a zpracovatel posudku nebo dokumentace) může příslušný úřad veřejné projednání ukončit. Záleží tedy na samotném úřadu zda veřejné projednání ukončí či nikoliv. Příslušný úřad je povinen zajistit, aby předmětem veřejného projednání nebyly skutečnosti chráněné zvláštními právními předpisy.³⁵⁵ V praxi se může jednat zejména o osobní údaje podle zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, utajované informace podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti a dále pak např. určité skutečnosti, které tvoří obchodní tajemství podle ustanovení § 504 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a některých dalších zákonů.³⁵⁶

³⁴⁹ Ustanovení § 17 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

³⁵⁰ *Příslušný úřad zveřejňuje informaci o veřejném projednání podle ustanovení § 16 zákona EIA, v platném znění.*

³⁵¹ Ustanovení § 17 odst. 1 zákona EIA, v platném znění.

³⁵² *Jedná se o informační systém EIA. Viz. ustanovení § 4 Vyhlášky č. 453/2017 Sb., o odborné způsobilosti a o úpravě některých dalších otázek souvisejících s posuzováním vlivů na životní prostředí, v platném znění.*

³⁵³ Ustanovení § 17 odst. 5 a 6 zákona EIA, v platném znění.

³⁵⁴ Ustanovení § 17 odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

³⁵⁵ Ustanovení § 17 odst. 7 zákona EIA, v platném znění.

³⁵⁶ DVORÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 245.

Požadavek veřejného projednání dokumentace přímo vyplývá ze směrnice EIA, konkrétně z ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. g) bodu ii, které definuje pojem „posuzování vlivů na životní prostředí, jako proces sestávající mimo jiné z projednávání podle článku 6 a případně článku 7 směrnice EIA“³⁵⁷. Účast veřejnosti na rozhodovacích procesech týkajících se ochrany životního prostředí a zdraví je žádoucí a vyplývá zejména z Arhuské úmluvy a Směrnice EIA. Samotné komentované ustanovení zákona EIA týkající se „Veřejného projednání“³⁵⁸, tak zcela naplňuje cíle směrnice EIA, zejména požadavek směrnice na **(i)** podporu účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí,³⁵⁹ **(ii)** účinné účasti veřejnosti na přijímání rozhodnutí, což umožňuje veřejnosti vyjádřit své názory a obavy, které mohou být pro tato rozhodnutí podstatné,³⁶⁰ **(iii)** naplněny jsou taktéž cíle Arhuské úmluvy, které spočívají v zaručení práva veřejnosti na účasti při rozhodování o záležitostech životního prostředí a účasti veřejnosti na rozhodování o specifických činnostech,³⁶¹ **(iii)** dále je tímto ustanovením taktéž naplněno právo dotčené veřejnosti týkající se možnosti účastnit se rozhodovacích řízení ve věcech životního prostředí a právo dotčené veřejnosti vyjádřit své připomínky a stanoviska příslušnému orgánu nebo orgánům v době, kdy jsou všechny možnosti ještě otevřené, tedy před učiněním rozhodnutí.³⁶²

4.5.5 Posudek

Základní funkcí posudku o vlivech záměru na životní prostředí (dále jen posudek) je určitým a zákonem stanoveným způsobem: **(i)** garantovat kvalitu informací získaných z oznámení a dokumentace, **(ii)** a dále správnost a objektivitu procesu EIA. Účelem posudku je nezávislým způsobem zhodnotit, zda předložená dokumentace obsahuje správné a úplné údaje, informace a navržená řešení možných negativních vlivů na životní prostředí a zdraví. Výše uvedené lze identifikovat a dovozovat zejména z ustanovení § 1 odst. 3 zákona EIA: „Účelem

³⁵⁷ Ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. g) bodu ii) Směrnice EIA.

³⁵⁸ Ustanovení § 8 zákona EIA, v platném znění.

³⁵⁹ Ustanovení bodu 17 preambule Směrnice EIA.

³⁶⁰ Ustanovení bodu 16 preambule Směrnice EIA.

³⁶¹ Ustanovení bodů 19 a 20 preambule Směrnice EIA.

³⁶² Ustanovení čl. 6 odst. 4 Směrnice EIA.

posuzování vlivů na životní prostředí je získat objektivní odborný podklad pro vydání rozhodnutí³⁶³ a z ustanovení § 19 odst. 2 zákona EIA, které stanoví, že „držitel autorizace je povinen zpracovávat dokumenty odborně, objektivně a v plném rozsahu, s dodržáním stanovených náležitostí“³⁶⁴. Samotnou důležitost kontroly kvality informací a skutečností předkládaných oznamovatelem v dokumentaci ukládá, resp. je zdůrazněna ve směrnici EIA, a to v ustanovení čl. 5 odst. 3, kde je uvedeno: „Za účelem zajištění úplnosti a kvality dokumentace vlivů záměru na životní prostředí: **(i)** oznamovatel zajistí, aby dokumentaci vlivů záměru na životní prostředí vypracovali kvalifikovaní odborníci,³⁶⁵ **(ii)** příslušný orgán zajistí, že má k dispozici dostatečné odborné zázemí pro posouzení dokumentace vlivů záměru na životní prostředí, nebo že má k takovému odbornému zázemí potřebný přístup.³⁶⁶ Požadavek zpracování posudku přímo vychází ze směrnice EIA, která definuje pojem „posuzování vlivů na životní prostředí, jako proces sestávající mimo jiné z přezkoumání informací uvedených v dokumentaci vlivů záměru na životní prostředí a jakýchkoli dalších doplňujících informací, které v případě potřeby poskytne oznamovatel v souladu s čl. 5 odst. 3, a jakýchkoli jiných významných informací získaných při projednávání podle článků 6 a 7, provedené příslušným orgánem“³⁶⁷. Podkladem pro vypracování posudku je předložená dokumentace, podaná vyjádření k této dokumentaci se zohledněním závěrů z veřejného projednání, bylo-li konáno,³⁶⁸ přičemž takovýto požadavek zpracovaný v zákoně EIA přímo vyplývá ze směrnice EIA³⁶⁹. Posudek zpracovává zpracovatel posudku (v praxi též nazývána autorizovaná osoba),³⁷⁰ přičemž smluvně ji zajišťuje příslušný úřad.³⁷¹ Lhůtu pro zpracování posudku stanoví zpracovateli posudku příslušný úřad, zpracovatel posudku je však povinen posudek zpracovat nejdéle do 60 dnů ode dne kdy mu byla doručena

³⁶³ Ustanovení § 1 odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

³⁶⁴ Ustanovení § 19 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

³⁶⁵ Ustanovení čl. 5 odst. 3 písm. a) směrnice EIA.

³⁶⁶ Ustanovení čl. 5 odst. 3 písm. b) směrnice EIA.

³⁶⁷ Ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. g) bodu iii) Směrnice EIA.

³⁶⁸ Ustanovení § 9 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

³⁶⁹ Viz. Ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. g) bodu iii) Směrnice EIA.

³⁷⁰ Podmínky získání autorizace ke zpracování dokumentace, posudku a vyhodnocení jsou upraveny v ustanovení § 19 zákona EIA, v platném znění.

³⁷¹ Ustanovení § 9 odst. 1 zákona EIA, v platném znění.

dokumentace a v odůvodněných případech může být tato lhůta prodloužena, maximálně však o dalších 20 dnů.³⁷²

V odborné veřejnosti panují názorové rozpory ohledně zveřejňování posudku. V právní úpravě platné do 31.10.2017 byl posudek po jeho zpracování a odevzdání zveřejněn a následně se k němu vyjadřovala veřejnost, dotčená veřejnost, dotčené orgány a dotčené územní a samosprávné celky. Pravidla zveřejňování posudku byla obdobná jako pravidla, která upravují zveřejňování dokumentace.³⁷³ Novelou učiněnou zákonem č. 326/2017 Sb., s účinností od 1.11.2017 došlo k úpravě, kdy zákonodárce v rámci zrychlení celého procesu EIA a s úmyslem odstranit procesy a činnosti, které nejsou nezbytné v rámci tohoto procesu, odstranil požadavek vyjadřování k posudku, přičemž k jeho zveřejnění dochází až současně se závazným stanoviskem k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí.³⁷⁴ Touto změnou se stal posudek výhradně odborným podkladem pro příslušný úřad při vydávání stanoviska EIA.³⁷⁵ V rámci novelizace tedy byla odstraněna ze zákona povinnost zveřejnit posudek podle ustanovení § 16 zákona EIA, nicméně v současné platné právní úpravě je posudek taxativně vymezen v daném ustanovení, jako dokument, který se se na internetu zveřejňuje (srov. § 16 odst. 1 písm. f) zákona EIA v platném znění). Dle mého názoru vzhledem k principu transparentnosti, by posudek měl být zveřejňován minimálně v informačním systému EIA, nicméně zákon takovéto zveřejnění posudku příslušnému úřadu neukládá. Je tedy pouze na příslušném úřadu, zda posudek v této fázi zveřejní či jej zveřejní až ve fázi „vydání závazného stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí“³⁷⁶. Ze strany příslušných úřadů je ovšem v praxi aplikován spíše postup, kdy posudky jsou zveřejňovány v informačním systému EIA, a to ještě před vydáním závazného stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí,³⁷⁷ a to podle požadavků ustanovení § 16 zákona EIA v platném znění.

³⁷² Ustanovení § 9 odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

³⁷³ Srov. § 8 odst. 2 a odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

³⁷⁴ Ustanovení § 9a odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

³⁷⁵ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 83.

³⁷⁶ Ustanovení § 9a zákona EIA, v platném znění.

³⁷⁷ *Informační systém EIA: Záměr I/33 Plotiště – odstranění úrovněového přejezdu na trati č. 041* [online]. [cit.13.1.2023]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_HKK736?lang=cs

V rámci infringementové novely (zákonu 39/2015 Sb.) bylo novelizováno ustanovení, které upravovalo právo dotčené veřejnosti, dotčených správních úřadů a dotčených územních samosprávných celků, které se mohly zaslat příslušnému úřadu písemné vyjádření k posudku ve lhůtě 30 dnů ode dne zveřejnění informace o něm, popřípadě se k němu vyjádřit na veřejném projednání, přičemž k vyjádřením zaslaným po uplynutí této lhůty úřad při dalším postupu nemusel přihlížet.³⁷⁸ Důvodem změny právní úpravy byla potřeba přizpůsobit se, v rámci komplexní novelizace provedené zákonem č. 39/2015 Sb., pojmu veřejnost. Jednalo se o čistě formální krok, týkající se požadavku Komise, která požadovala, v rámci infringementového řízení, lepší a kvalitnější transpozici směrnice EIA do Českého právního řádu. Důvody a podmínky zavedení tohoto pojmu byly dostatečně rozebrány v předchozím textu v rámci obdobných ustanovení, které vycházely právě z potřeby souladu právní úpravy v ČR a směrnice EIA a dotýkají se pojmu „veřejnost“. Takováto právní úprava již v současné době neplatí, neboť, jak již je v předchozím odstavci uvedeno, zákonodárce toto ustanovení v rámci zrychlení procesu EIA zcela vypustil, a to v rámci novely, která byla učiněna zákonem č. 326/2017 Sb., s účinností od 1.11.2017.

4.5.6 Vydání závazného stanoviska

Kompletní „proces EIA“³⁷⁹ bývá ukončen vydáním „závazného stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí“³⁸⁰ (dále jen závazné stanovisko) a je posledním procesním krokem procesu posouzení vlivů záměrů na životní prostředí podle zákona EIA. Závazné stanovisko je podkladem pro rozhodování v navazujících řízeních.³⁸¹ Podkladem pro vydání závazného stanoviska jsou všechny vydané a zpracované dokumenty v rámci procesu EIA (předcházející vydání závazného stanoviska). Konkrétně se jedná o: **(i)** dokumentaci,³⁸² **(ii)** posudek³⁸³, **(iii)** veřejné projednání, resp. zápis z veřejného

³⁷⁸ Ustanovení § 9 odst. 8 zákona EIA, ve znění do 31.10.2017.

³⁷⁹ Ustanovení § 3 písm. l) zákona EIA, v platném znění.

³⁸⁰ Ustanovení § 9a zákona EIA, v platném znění.

³⁸¹ Ustanovení § 9a odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

³⁸² Ustanovení § 8 zákona EIA, v platném znění.

³⁸³ Ustanovení § 9 zákona EIA, v platném znění.

projednání,³⁸⁴ a **(iv)** vyjádření podaná k dokumentaci.³⁸⁵ Naproti tomu vyjádření uplatněná k posudku nejsou podkladem pro vydání závazného stanoviska, protože k posudku se nelze vyjadřovat, ale je zveřejňován až současně se stanoviskem.³⁸⁶ Příslušný úřad zasílá závazné stanovisko oznamovateli, dotčeným správním orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům a spolu s posudkem jej zveřejňuje na internetu, resp. v Informačním systému EIA.³⁸⁷ Závazné stanovisko je platné sedm let od jeho vydání.³⁸⁸ Oznamovatel, resp. investor může opakovaně příslušný úřad požádat o prodloužení platnosti stanoviska, kdy podmínkou je že se nezměnily podmínky v daném místě a že nebyly zjištěny nové negativní dopady, které by záměr mohl mít, přičemž investor musí úřadu dodat podklad obsahující popis aktuálního stavu dotčeného území včetně souhrnu změn oproti stavu v době vydání stanoviska.³⁸⁹ Závazné stanovisko, které není platné, nemůže být podkladem pro navazující řízení. Veškeré náležitosti, které musí závazné stanovisko obsahovat jsou vymezeny v příloze č. 6 k zákonu EIA.

Jednou z velmi důležitých změn v rámci novelizace zákona EIA prostřednictvím novely č. 39/2015 Sb., bylo zavedení ustanovení § 9a upravujícího problematiku závazného stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí. Významnou změnou byla změna právní formy stanoviska, kdy od 1.4.2015 toto stanovisko nemá povahu jiného správního úkonu ve smyslu ustanovení § 154 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ale má právní formu tzv. závazného stanoviska podle ustanovení § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Před účinností zákona č. 39/2015 Sb., tedy stanovisko představovalo věcně nezávazný odborný podklad pro rozhodování v navazujících řízeních.³⁹⁰ V právní úpravě platné do 31.3.2015 (před zmíněnou novelizací učiněnou zákonem č. 39/2015 Sb.) bylo stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí upraveno v ustanovení § 10 předmětného zákona. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku konstatoval, že: „*Stanovisko k posouzení vlivů*

³⁸⁴ Ustanovení § 17 zákona EIA, v platném znění.

³⁸⁵ Ustanovení § 8 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

³⁸⁶ Ustanovení § 9a odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

³⁸⁷ Tamtéž.

³⁸⁸ Ustanovení § 9a odst. 4 zákona EIA, v platném znění.

³⁸⁹ Tamtéž.

³⁹⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 39/2015 Sb.

*provedení záměru na životní prostředí podle § 10 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, není samostatně přezkoumatelné ve správním soudnictví. V souladu s čl. 9 Aarhuské úmluvy a čl. 10a směrnice 85/337/EHS lze toto stanovisko přezkoumávat až v rámci konečného rozhodnutí, jehož je stanovisko podkladem“.*³⁹¹ Soudní judikatura taktéž dovozuje, že proces EIA lze v jistém slova smyslu srovnat s institutem znaleckého posudku.³⁹² V návaznosti na skutečnost, že stanovisko mělo v době do 31.3.2015 povahu jiného správního úkonu a nebylo samostatně přezkoumatelné ve správním soudnictví, což České republice vytýkala Komise v rámci nedostatečné transpozice směrnice EIA v tzv. infringementovém řízení (*Komise dále vytýkala České republice skutečnost, že české předpisy neobsahují výslovné ustanovení o způsobu, jakým má být stanovisko EIA vzato v úvahu správním orgánem vydávajícím povolení, což není dostatečné k tomu, aby se zajistilo, že výsledek EIA bude při řízení o vydání povolení zohledněn způsobem požadovaným směrnicí*)³⁹³ změnila právní formu stanoviska na závazné stanovisko podle ustanovení § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Došlo tedy k tomu, že se změnila závaznost stanoviska pro následná řízení. Takováto změna se dotýkala nejen závaznosti procesní, ale i závaznosti věcné, kdy příslušný správní orgán, který vede navazující řízení je povinen závazné stanovisko v plném rozsahu ve svém rozhodnutí zohlednit.

Další významnou změnou v rámci novely učiněné zákonem č. 39/2015 Sb., bylo zavedení tzv. „verifikace“³⁹⁴ v odborné literatuře bývá tento pojem taktéž označován anglickým souslovím „coherence check“³⁹⁵. Jedná se o určité „kvaziřízení“³⁹⁶ v rámci kterého se ověřuje, zda záměr, který byl posuzován procesem EIA a bylo k němu vydáno závazné stanovisko, je shodný se záměrem, který je předmětem navazujícího řízení. V rámci verifikačního řízení příslušný úřad ověřuje zda nedošlo k takovým podstatným změnám záměru, které by mohly mít

³⁹¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14.6.2007, sp. zn. 1 As 39/2006–55.

³⁹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.5.2008, sp. zn. 2 APS 1/2008-77.

³⁹³ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 93 a 94.

³⁹⁴ *V platné právní úpravě je tato problematika upravena v ustanovení § 9a odst. 6 zákona EIA.*

³⁹⁵ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 95.

³⁹⁶ BAHÝLOVÁ, Lenka, Tomáš KOCOUREK a Vojtěch VOMÁČKA. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-589-3, str. 85.

podstatný negativní vliv na životní prostředí, zejména ke zvýšení jeho kapacity a rozsahu nebo ke změně jeho technologie, řízení provozu nebo způsobu užívání.³⁹⁷ V současné platné právní úpravě je výsledkem verifikačního procesu vydání tzv. závazného stanoviska k ověření záměru, které bývá taktéž označováno jako „coherence stamp“. Důvodem zavedení tzv. verifikace do právního řádu České republiky byla snaha zákonodárce uvést právní úpravu do souladu s unijním právem a taktéž se jednalo o reakci na výtky Komise, která poukazovala na nedostatečnou transpozici směrnice EIA v této oblasti. Dvořák k tomuto uvádí: „*V dopise, kterým bylo zahájeno řízení o porušení Smlouvy o fungování EU, Komise vytkla české právní úpravě, že záměr posouzený v procesu EIA, k němuž bylo vydáno stanovisko, může být v řízeních podle stavebního zákona (jiné předpisy než stavební zákon Komise v rámci řízení nezmiňovala) pozměněn. Jinými slovy, záměr povolený podle stavebního zákona může mít v důsledku změn provedených od vydání stanoviska EIA do vydání povolení podle stavebního zákona jiné vlivy na životní prostředí než záměr dříve posuzovaný v procesu EIA. Stavební úřad podle názoru Komise sice posuzuje, zda je záměr žadatele v souladu s požadavky zvláštních právních předpisů a se stanovisky dotčených orgánů, avšak jemu ani žádnému jinému orgánu nebyla dána povinnost kontrolovat, zda záměr který se povoluje v řízení podle stavebního zákona, je identický se záměrem, k němuž bylo příslušným úřadem vydáno stanovisko EIA. Ustanovení, které by ukládalo prověřovat případné změny záměru učiněné v době od vydání stanoviska do doby vydání příslušného, resp. příslušných povolovacích rozhodnutí, v české legislativě podle názoru Komise chybělo. Na tomto faktu nic nezměnila ani judikatura, která již tehdy odmítala, aby povolující orgán bez dalšího vycházel ze stanoviska EIA vydaného před velmi dlouhou dobou (srov. rozsudek NSS 8 As 6/2010-246, který uvedl, že stanovisko EIA vydané v roce 1994, tj. ještě podle předchozí právní úpravy, nemůže obstát v povolovacím řízení vedeném o téměř 15 let později – změnily se podmínky v dotčeném území i dostupné možnosti ochrany životního prostředí, v daném dotčeném území i dostupné možnosti ochrany životního prostředí, v daném případě navíc projekt doznal*

³⁹⁷ Ustanovení § 9a odst. 6 zákona EIA, v platném znění.

významných změn a absence jejich vlivů na životní prostředí nebyla uspokojivě doložena).“³⁹⁸

4.5.7 Navazující řízení

Navazující řízení bylo do právní úpravy České republiky zavedeno zákonem č. 39/2015 Sb., z důvodu reakce zákonodárce na infringementové řízení vedené proti České republice ze strany Komise. Do zákona byla zakotvena navazující řízení, která vedou k záměru nebo jeho změně a podléhají posouzení vlivu záměru na životní prostředí vždy. Jedná se o následující navazující řízení: „1. územní řízení, 2. stavební řízení, 3. společné územní a stavební řízení, 4. opakované stavební řízení, 5. řízení o dodatečném povolení stavby, 6. řízení o povolení hornické činnosti, 7. řízení o stanovení dobývacího prostoru, 8. řízení o povolení k činnosti prováděné hornickým způsobem, 9. řízení o povolení k nakládání s povrchovými a podzemními vodami, 10. řízení o vydání integrovaného povolení, 11. řízení o vydání povolení provozu stacionárního zdroje, 12. řízení o vydání souhlasu k provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů, 13. řízení, v němž se vydává rozhodnutí nezbytné pro uskutečnění záměru (není-li vedeno žádné z řízení podle bodů 1 až 12), 14. řízení o změně rozhodnutí vydaného v řízeních podle bodů 1 až 13 k dosud nepovolenému záměru nebo jeho části či etapě (má-li dojít ke změně podmínek rozhodnutí, které byly převzaty ze stanoviska)“.³⁹⁹ Komise měla celou řadu výtek vůči České republice v oblasti uplatňování práv dotčené veřejnosti v navazujících řízeních, zejména podle článku 6 směrnice EIA a dále měla Komise výtky k nedostatečné transpozici směrnice EIA v oblasti přístupu dotčené veřejnosti k právní ochraně v navazujících řízeních, zejména podle článku 11 směrnice EIA. Komise vytýkala České republice následující skutečnosti spočívající v tom, že: **(i)** české právní předpisy omezují subjekty spadající do dotčené veřejnosti (konkrétně environmentální právnické osoby) podmínkou předložení vyjádření v procesu EIA s tím, že teprve poté se mohly stát účastníky v navazujících řízeních a následně

³⁹⁸ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 94.

³⁹⁹ Ustanovení § 3 písm. g) zákona EIA, v platném znění.

podat žalobu ve správním soudnictví,⁴⁰⁰ **(ii)** účastníci navazujících řízení podle českých právních předpisů (správní řád, stavební zákon) nepředstavovali celou dotčenou veřejnost definovanou ve směrnici EIA.⁴⁰¹ Na kritiku Komise reagoval zákonodárce tím, že ukotvil v zákoně EIA, prostřednictvím zákona č. 39/2015 Sb., pravidla upravující **(i)** zveřejňování informací příslušnými správními orgány v navazujícím řízení,⁴⁰² **(ii)** účasti veřejnosti včetně definování účastníků navazujícího řízení⁴⁰³ a **(iii)** pravidla přístupu k právní ochraně v navazujícím řízení.⁴⁰⁴ Tato pravidla, která nově zákon zavedl, jsou však pouze zvláštními normami ve vztahu ke správnímu řádu a dalším zákonům, které upravují jednotlivá navazující řízení.⁴⁰⁵ Výčet těchto zákonů je zmíněn v předešlém textu, který se týká transpozice směrnice EIA do vnitrostátní právní úpravy v souvislosti se skupinou zákonů upravujících navazující řízení.⁴⁰⁶

4.6 Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí přesahující hranice České republiky

V praxi může dojít k případům a nezdá se, že k takovým případům dochází, kdy vlivy určitého záměru se mohou projevit na území jiného (zpravidla sousedícího) státu. Jestliže uskutečňovaný záměr na území určitého státu (stát původu) může mít negativní vliv na životní prostředí a zdraví na území jiného státu (dotčený stát) hovoříme o tzv. „mezistátním (přeshraničním) posuzování“⁴⁰⁷. Případy, kdy dochází či došlo k mezistátnímu posuzování jsou dohledatelné v Informačním systému EIA.⁴⁰⁸ Pro úplnost uvádím, že komentované ustanovení zákona EIA upravující oblast mezistátního posuzování se týká také mezistátního posuzování

⁴⁰⁰ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 114.

⁴⁰¹ Tamtéž.

⁴⁰² Ustanovení § 9b zákona EIA, v platném znění.

⁴⁰³ Ustanovení § 9c zákona EIA, v platném znění.

⁴⁰⁴ Ustanovení § 9d zákona EIA, v platném znění.

⁴⁰⁵ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 115.

⁴⁰⁶ viz. kapitola této práce 2.2.2 s názvem: *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí*.

⁴⁰⁷ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 209.

⁴⁰⁸ *Informační systém EIA* [online]. [cit.16.1.2023]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/view/eia100_cr

konceptí, nikoliv tedy jen záměrů. Pro potřeby této diplomové práce však níže bude probrána problematika pouze mezistátního posuzování záměrů.

V rámci posuzování vlivů záměrů na životní prostředí přesahující hranice České republiky se postupuje poněkud odlišným způsobem, neboť základní principy takového posuzování jsou primárně zakotveny v „Úmluvě z Espoo“⁴⁰⁹. Evropská unie je jednou ze smluvních stran této úmluvy, přičemž v rámci aplikace této úmluvy do unijního práva byl z vlastní iniciativy Evropské unie stanoven požadavek přísnější úpravy týkající se posuzování vlivů na životní prostředí překračujících hranice států s přihlédnutím k rozvoji na mezinárodní úrovni.⁴¹⁰ Evropskou unií byla Úmluva z Espoo ratifikována dne 24.6.1997 a do unijního práva byla zavedena především prostřednictvím ustanovení čl. 7 směrnice EIA. Pro úplnost uvádím, že Česká republika se zavázala spolupracovat také se státy, se kterými nesdílí hranice v oblasti posuzování vlivů záměru na životní prostředí. Jako příklad je možno uvést: „Memorandum o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem ekologie a přírodních zdrojů Republiky Ázerbájdžán“⁴¹¹, „Protokol o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem životního prostředí a územního plánování Makedonské republiky“⁴¹², „Dohoda o hlavních směrech spolupráce v oblasti životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem přírody a životního prostředí Mongolska“⁴¹³. Z hlediska procesů posuzování vlivů záměru na životní prostředí a obecného závazku výměny informací a materiálů v této oblasti je možno taktéž uvést následující memoranda: „Memorandum o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem turismu a životního prostředí Republiky Černá Hora“⁴¹⁴, „Memorandum o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem pro vědu a ochranu životního prostředí Srbské

⁴⁰⁹ Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice států, která byla sjednána dne 25.2.1991 v Espoo. V ČR byla tato mezinárodní smlouva ratifikována dne 25.2.2001.

⁴¹⁰ Ustanovení bodu 15 preambule Směrnice EIA.

⁴¹¹ Sdělení č. 38/2009 Sbírky mezinárodních smluv.

⁴¹² Sdělení č. 132/2004 Sbírky mezinárodních smluv.

⁴¹³ Sdělení č. 3/2002 Sbírky mezinárodních smluv.

⁴¹⁴ Sdělení č. 68/2007 Sbírky mezinárodních smluv.

republiky“⁴¹⁵, „Memorandum o porozumění o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem přírodních zdrojů a životního prostředí Vietnamské socialistické republiky“⁴¹⁶ a některé další.⁴¹⁷

Zákon EIA v platném znění rozlišuje dvě roviny mezistátního posuzování záměrů, a to **(i)** záměry realizované na území České republiky⁴¹⁸ a **(ii)** záměry realizované na území jiného státu než České republiky⁴¹⁹. V rámci mezistátního posuzování vlivů záměrů na životní prostředí u záměrů realizovaných na území České republiky mohou být předmětem posuzování pouze takové záměry, které spadají do působnosti zákona EIA,⁴²⁰ a to za předpokladu, že **(i)** dotčené území může zasahovat i mimo území České republiky,⁴²¹ **(ii)** stát jehož území může být zasaženo závažnými vlivy na životní prostředí o takové posuzování požádá.⁴²² U záměrů, které jsou realizovány na území jiného státu dochází k mezistátnímu posuzování tehdy, jestliže takovéto záměry mohou mít závažný vliv na životní prostředí na území České republiky.⁴²³ V rámci mezistátního posuzování je příslušným úřadem vždy Ministerstvo životního prostředí,⁴²⁴ přičemž svůj postup konzultuje a postupuje ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí.⁴²⁵ V oblasti způsobu mezistátního posuzování řeší komentovaný zákon EIA především některé vzájemné vazby a odchylky, které pramení ze skutečnosti, že pramenem práva mezistátního posuzování je mimo vnitrostátních právních aktů taktéž mezinárodní právo. V případě, že v rámci mezistátního posuzování vyvstane otázka, zda se mezistátní posuzování bude řídit právními předpisy dotčeného státu či předpisy platnými na území státu původu, postupuje se podle právních předpisů platných na území státu původu, pokud mezinárodní smlouva,

⁴¹⁵ Sdělení č. 9/2007 Sbírky mezinárodních smluv.

⁴¹⁶ Sdělení č. 33/2007 Sbírky mezinárodních smluv.

⁴¹⁷ např. *Memorandum uzavřené s Mexikem (60/2006 Sb. m. s.)*, *Memorandum uzavřené s Egyptem (125/2004 Sb. m. s.)*, *Memorandum uzavřené s Čínou (19/2005 Sb. m. s.)*.

⁴¹⁸ Ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) a b) zákona EIA, v platném znění.

⁴¹⁹ Ustanovení § 11 odst. 1 písm. c) zákona EIA, v platném znění.

⁴²⁰ *Jedná se o záměry či jejich změny, podlimitní záměry či jejich změny, části nebo etapy záměru, které jsou taxativně vymezeny v ustanovení § 4 odst. 1 zákona EIA, v platném znění.*

⁴²¹ Ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) zákona EIA, v platném znění.

⁴²² Ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) zákona EIA, v platném znění.

⁴²³ Ustanovení § 11 odst. 1 písm. c) zákona EIA, v platném znění.

⁴²⁴ Ustanovení § 11 odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

⁴²⁵ Ustanovení § 11 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

kteřou je Česká republika vázána, nestanoví jinak.⁴²⁶ Určitém zvláštńím či specifickým institutem v oblasti mezistátního posuzování je „projektová analýza“⁴²⁷, jejímž obsahem je především stále pozorování důsledků provedení záměru a určení jakéhokoliv nepříznivého vlivu přesahujícího státní hranice.⁴²⁸ Základní cíle projektové analýzy jsou vymezeny v ustanovení § 12 zákona EIA v platném znění a jedná se konkrétně o **(i)** monitorování dodržování podmínek stanovených v rozhodnutí a účinnosti zmírňujících opatření,⁴²⁹ **(ii)** přezkoumávání vlivu záměru a vypořádání se s nejasnostmi vzniklými v průběhu projektové analýzy,⁴³⁰ **(iii)** ověření předchozích prognóz s cílem využití získaných poznatků při provádění obdobných záměrů v budoucnosti.⁴³¹ Pokud projektová analýza naznačuje či jejím výsledkem je skutečnost, že existují oprávněné důvody usuzovat na existenci významných nepříznivých vlivů přesahujících státní hranice v souvislosti s realizovaným záměrem, státy se musí navzájem o této skutečnosti informovat a následně společně stanovují mitigační (zmírňující) opatření.⁴³²

V případě realizace posuzování záměru na území České republiky, pokud dotčené území může zasahovat i mimo území České republiky nebo na žádost dotčeného státu, je stát původu (Česká republika) povinen oznámit zahájení posuzování a poskytnout dotčenému státu veškeré zákonem stanovené dokumenty a informace k posuzovanému záměru. Dotčený stát se může k mezistátnímu posuzování vyjádřit a taktéž může vznést požadavek se tohoto posuzování aktivně zúčastnit. Specifickými činnostmi v rámci mezistátního posuzování je tzv. předběžné projednávání a konzultace. Předběžné projednávání probíhá zejména v případech, kdy je dokumentace EIA zpracována ve variantách. Konzultace, resp. předběžné projednání je dotčenému státu nabídnuto současně se zasláním dokumentace. Dokumentace a oznámení se předkládají dotčenému státu v jeho v úředním jazyce. Dotčený stát své námitky, resp. výhrady může sdělit ve svém vyjádření, které je posléze zasláno zpracovateli posudku, kterému takovéto vyjádření slouží jako podklad pro hodnocení záměru. Ministerstvo

⁴²⁶ Ustanovení § 12 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

⁴²⁷ Ustanovení § 12 odst. 2 a odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

⁴²⁸ Ustanovení § 12 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

⁴²⁹ Ustanovení § 12 odst. 3 písm. a) zákona EIA, v platném znění.

⁴³⁰ Ustanovení § 12 odst. 3 písm. b) zákona EIA, v platném znění.

⁴³¹ Ustanovení § 12 odst. 3 písm. c) zákona EIA, v platném znění.

⁴³² Ustanovení § 12 odst. 4 zákona EIA, v platném znění.

vyjádření dotčeného státu zapracuje do stanoviska buď zcela, zčásti anebo vůbec, přičemž je povinno řádně odůvodnit důvod nezpracování vyjádření dotčeného státu či jeho zapracování pouze zčásti do stanoviska. V rámci navazujícího řízení vystupuje Ministerstvo životního prostředí jako dotčený orgán, a co se mezistátního posuzování týče, zasílá dotčenému státu informace podle § 9b odst. 1 zákona EIA (oznámení o zahájení řízení, žádost o vydání rozhodnutí a další) a podle § 9b odst. 4 písm. a) zákona EIA (vyjádření a závazná stanoviska dotčených orgánů vydaná pro účely navazujícího řízení).⁴³³

V případě realizace posuzování záměru na území jiného státu, kdy Česká republika má postavení dotčeného státu, musí ministerstvo neprodleně po obdržení oznámení či získání informace o takovém záměru, toto oznámení či informaci o něm zákonem stanoveným způsobem zveřejnit (podle § 16 zákona EIA v platném znění) a taktéž toto oznámení či informaci o něm zaslat dotčeným orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům s žádostí o vyjádření. K oznámení je oprávněna se vyjádřit dotčená veřejnost, dotčené orgány a dotčené územní samosprávné celky, a to do 30 dnů ode dne zveřejnění informace o tomto oznámení.⁴³⁴ V dalším postupu je ministerstvo povinno sdělit státu původu informace o dotčeném území, jestliže o to stát původu požádá, nebrání-li takovému postupu zvláštní právní předpis.⁴³⁵ V případě, že ministerstvo obdrží dokumentaci k záměru je povinno tuto dokumentaci zaslat dotčeným správním orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům s žádostí o vyjádření a zároveň je povinno tuto dokumentaci „zveřejnit“^{436, 437} Další procesuální kroky spočívají v oprávnění veřejnosti, dotčených orgánů a dotčených samosprávných celků vyjádřit se k dokumentaci,⁴³⁸ povinnosti ministerstva zveřejnit informaci o konání veřejného projednání na území státu původu (je-li mu známa)⁴³⁹ a

⁴³³ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 220.

⁴³⁴ Ustanovení § 14 odst. 2 zákona EIA, v platném znění.

⁴³⁵ Ustanovení § 14 odst. 3 zákona EIA, v platném znění.

⁴³⁶ *Ministerstvo zveřejňuje dokumentaci podle ustanovení § 16 zákona EIA v platném znění, a to zejména prostřednictvím Informačního systému EIA a na úřední desce.*

⁴³⁷ Ustanovení § 14 odst. 4 zákona EIA, v platném znění.

⁴³⁸ Ustanovení § 14 odst. 5 zákona EIA, v platném znění.

⁴³⁹ Ustanovení § 14 odst. 6 zákona EIA, v platném znění.

povinnosti ministerstva zveřejnit, zákonem stanoveným způsobem, informace o výstupech z procesu EIA a z příslušného povolovacího řízení.⁴⁴⁰

Jako konkrétní příklad mezistátního posuzování vlivů záměrů v současnosti lze uvést „Pokračování těžby ložiska hnědého uhlí Turów“⁴⁴¹, jež dosahuje značného zájmu veřejnosti, a to jak odborné, tak laické. Dalším konkrétním příkladem je „Výstavba a provoz první jaderné elektrárny v Polsku s kapacitou do 3 750 MWe na území obcí: Choczewo nebo Gniewino a Krokowa v Pomořském vojvodství“⁴⁴². Veškeré informace týkající se konkrétních případů mezistátního posuzování jsou k dohledání v informačním systému EIA.

⁴⁴⁰ DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5, str. 225.

Ustanovení § 14 odst. 6 zákona EIA, v platném znění.

⁴⁴¹ Informační systém EIA [online]. [cit.9.2.2023]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP049M?lang=cs

⁴⁴² Informační systém EIA [online]. [cit.9.2.2023]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP050M?lang=cs

Závěr

V této diplomové práci a jejích jednotlivých kapitolách jsem se věnoval popisu a rozboru nejdůležitějších znaků, principů a postupů v oblasti posuzování vlivů záměrů na životní prostředí v rámci platné právní úpravy zákona EIA. Pozornost jsem především věnoval klíčovým změnám, ke kterým došlo v nedávné minulosti v souvislosti s řízením pro porušení Smlouvy o fungování Evropské unie a dalším změnám, ke kterým došlo v souvislosti s dílčími novelami zákona EIA. Taktéž jsem v této diplomové práci nastínil výhled do budoucnosti, a to na základě změn, které nastanou k 1. 7. 2023, k účinnosti nového stavebního zákona a souvisejících změn.

V první kapitole jsem se věnoval samotnému úvodu do problematiky posuzování vlivů na životní prostředí. V druhé kapitole jsem zmínil a v hrubých rysech popsal historický vývoj v oblasti mezinárodního práva a zmínil jsem též právní úpravu posuzování vlivů na životní prostředí v rámci unijního práva. Základním způsobem jsem charakterizoval infringementové řízení a identifikoval jsem právní normy, které transponují požadavky směrnice EIA do českého právního řádu. Lze konstatovat, že z historického hlediska byl a nadále je zájem o ochranu životního prostředí, v rámci mezinárodního práva, veliký a trvá. Snaha o ochranu životního prostředí se odráží zejména v právu unijním, kdy prostřednictvím konkrétních zákonných a podzákonných norem jsou požadavky příslušných směrnic transponovány do právních řádů členských států Evropské unie. V oblasti české legislativy se jedná o větší množství konkrétních složkových zákonů.

Ve třetí části této práce jsem v obecné rovině popsal právní úpravu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí v České republice podle zákona EIA. Popsal jsem vývoj právní úpravy obsažené v tomto zákoně a komparoval jsem zákon EIA v platném znění s nejdůležitějšími změnami, které do tohoto zákona vnesla novela realizována zákonem č. 39/2015 Sb., a další změnové zákony. Identifikoval jsem nejdůležitější změny a dopady infringementového řízení na platnou právní úpravu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí v České republice. Popsal jsem podstatu samotného infringementového řízení a nastínil jsem v obecné rovině změny, které nastanou v oblasti posuzování vlivů záměrů

na životní prostředí k 1. 7. 2023 v souvislosti se změnami, které do této oblasti vnese účinnost nového stavebního zákona a související změnové zákony. Právní úprava posuzování vlivů záměrů na životní prostředí prošla v minulosti celou řadou proměn a neustále se vyvíjí, a to zejména z důvodu transpozice požadavků, které jsou obsaženy ve směrnici EIA a z důvodu zrychlení a zefektivnění samotného procesu EIA. Co se týče změn, které nastanou v důsledku účinnosti nového stavebního zákona a dalších změnových zákonů, čas a praxe ukáží, zda se jednalo o správný krok, který přinese zrychlení, zkvalitnění a zefektivnění procesu EIA, resp. zvýší kvalitu celého procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí.

Ve čtvrté části této práce jsem se věnoval detailnímu rozboru současné platné právní úpravy posuzování vlivů záměrů na životní prostředí. Pozornost jsem věnoval základnímu pojmosloví, předmětu právní úpravy, účelu, rozsahu a způsobu posuzování. Popsal jsem samotný proces EIA, včetně tzv. navazujících řízení. Taktéž jsem popsal problematiku mezistátního posuzování vlivů záměrů na životní prostředí. Problematika posuzování vlivů záměrů na životní prostředí je problematikou poměrně obsáhlou a není lehké jí porozumět. Je potřeba klást vysoké požadavky na osoby, které se jakýmkoliv způsobem této problematice věnují, ať již hovoříme o pracovnících ve státní správě, investorech anebo osobách, které vykonávají odborné a specifické činnosti v rámci procesu EIA. V rámci mezistátního posuzování je potřeba k problematice posuzování vlivů záměrů na životní prostředí přistupovat velmi zodpovědně, neboť často se jedná o velké projekty, které mohou výrazným způsobem ovlivnit životní prostředí a zdraví, a to i na území jiného státu, přičemž mohou působit na životy celých společenství v rámci rozsáhlého území.

Problematika ochrany životního prostředí, zejména problematika EIA, je velmi diskutovaným tématem, a to jak na mezinárodní úrovni, tak na úrovni národní. V rámci ochrany životního prostředí je potřeba nejen vytvářet kvalitní právní normy, které tuto problematiku upravují, ale taktéž je potřeba těmto normám porozumět a umět je správně interpretovat a aplikovat. V současné době řádné aplikaci jednoznačně nepřispívá roztržitost právní úpravy, která se touto problematikou zabývá, taktéž správnému porozumění a správné aplikaci nepřispívají časté změny, které se v minulosti výrazným způsobem promítly do

této právní úpravy. Vystává určitá otázka k odborné diskusi, zda nevytvořit zákon nový, komplexní, a odborně vytvořený, na takové úrovni, aby jej nebylo potřeba opakovaně novelizovat a byla odstraněna nejen ona právní roztržitost v mnoha složkových zákonech, ale taktéž je potřeba ponechat dostatečně dlouhou dobu, právě na správné porozumění, interpretaci a aplikaci předmětných zákonných ustanovení. Je potřeba reflektovat názory expertů z řad široké odborné veřejnosti, akademických pracovníků, z řad úzce specializované odborné veřejnosti z oblastí, které se byť jen částečně dotýkají a souvisejí s posuzováním vlivů na životní prostředí a ochranou životního prostředí obecně, odborníků z praxe, odborníků z řad ochránců přírody, zájmových spolků, sdružení, odborných organizací a více těmto vyjmenovaným subjektům naslouchat. Názory odborníků je potřeba s ohledem na zkvalitnění právní úpravy podrobit odborné rozpravě a nikterak neuspíšit samotný proces implementace nových ustanovení a institutů, které by měly zlepšit současnou právní úpravu a postupy v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí. Kvalitně vypracovaná legislativa ovšem sama o sobě nestačí. Je potřeba legislativu vytvářet v souladu s moderními vývojovými trendy, nejnovějšími poznatky v oblasti vědy, nových vědeckých metod a způsobu vědeckého zkoumání, s ohledem na nejnovější poznatky z prostředí hospodářského i průmyslového. Najít konsensus nebude určitě jednoduché. Je též potřeba zamyslet se nad koncepcí samotné státní správy a pokusit se urychlit a zkvalitnit jednotlivé procesy tak, aby byly uživatelsky srozumitelné a přívětivé pro jednotlivé uživatele, a to i na straně investorů a subjektů, které jednotlivé záměry realizují. Vystává otázka, zda nevytvořit státní správu fungující v systému, resp. na principu „one-stop-shop“, tedy tzv. zvláštní režim jednoho kontaktního místa a jednoho kontinuálního procesu, a to nejen v oblasti posuzování vlivů záměrů na životní prostředí.

Problematika EIA bude zajisté velmi diskutovaným tématem i v budoucnu a bezpochyby bude předmětem dalších úprav a rekodifikací. Změny, ke kterým v brzké budoucnosti dojde, nelze oproti současnému stavu jednoznačně hodnotit. Až v delším časovém horizontu bude možno posoudit, zda se jedná o změny pozitivní či negativní. Důležitá je však skutečnost, že si celospolečensky uvědomujeme potřebu ochrany životního prostředí a důležitost v takovéto činnosti pokračovat.

Seznam použitých zkratek

| | |
|------------------------|--|
| EIA | Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí angl. Environmental impact assessment |
| EIS | Dokumentace EIA angl. Environmental impact study |
| EU | Evropská unie |
| Komise | Evropská komise |
| Infringement | Řízení pro porušení povinnosti podle čl. 258 Smlouvy o fungování Evropské unie |
| Infringementové řízení | Řízení pro porušení povinnosti podle čl. 258 Smlouvy o fungování Evropské unie |
| NEPA | National Environmental Policy Act |
| SDEU | Soudní dvůr Evropské unie |
| SEA | Koncepční (strategické) posuzování angl. Strategic Environmental Assessment |
| SEU | Smlouva o Evropské unii |
| SFEU | Smlouva o fungování Evropské unie |
| Směrnice EIA | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí |
| Směrnice SEA | Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí |
| Zákon EIA | Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů |
| ZOPK | Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny |

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam odborné literatury

BAHÝLOVÁ, Lenka, Tomáš KOCOUREK a Vojtěch VOMÁČKA. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-589-3.

DAMOHORSKÝ, Milan a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7.

DAMOHORSKÝ, Milan et al. *Sbírka praktických příkladů z práva životního prostředí*. 1. Vyd. Praha: ASPI Publishing, 2004. ISBN 80-7357-036-X.

DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2018. ISBN 978-80-7552-183-5.

PRCHALOVÁ, Jana. *Právo životního prostředí*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s., 2010. ISBN 978-80-86847-43-6.

TUHÁČEK, Miloš et al. *Právo životního prostředí*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2015. ISBN 978-80-247-5464-2.

Implementace směrnice EIA v České republice. [Praha]: Hospodářská komora České republiky a Svaz průmyslu a dopravy České republiky, 2014.

2. Seznam odborné elektronické literatury

Dvorská, Eliška. Aktuální změny právní úpravy v oblasti posuzování vlivů záměrů na životní prostředí. *České právo životního prostředí* [online]. 2017, roč. 2017, č. 46. [cit.22.10.2022]. ISSN 1213-5542. Str. 38. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_46.pdf

DVOŘÁK, Libor. Rekodifikace stavebního práva a ochrana životního prostředí. *Stavební právo, Bulletin* [online]. 2021, roč. XXV, č. 4. [cit. 5.2.2023]. ISSN 1211-6386 SP. Str. 55. Dostupné z: <https://spolstavprav.cz/wp-content/uploads/STAVEBNI-PRAVO-BULLETIN-21-3-.pdf>

VOMÁČKA, Vojtěch et al. *Posuzování vlivů záměrů a koncepcí na životní prostředí* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2016. [cit.17.11.2022]. ISBN: 978-80-210-8343-1. Dostupné z: https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/Vomacka_Posuzovani_vlivu.pdf

3. Seznam mezinárodních dokumentů a smluv

Dohoda o hlavních směrech spolupráce v oblasti životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem přírody a životního prostředí Mongolska, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 3/2002 Sb. m. s., vyhlášeno dne 11.1.2002.

Memorandum o porozumění o spolupráci v oblasti životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Státním úřadem pro ochranu životního prostředí Čínské lidové republiky, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 19/2005 Sb. m. s., vyhlášeno dne 31.1.2005.

Memorandum o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem životního prostředí a přírodních zdrojů Spojených států mexických, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 60/2006 Sb. m. s., vyhlášeno dne 9.6.2006.

Memorandum o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem pro vědu a ochranu životního prostředí Srbské republiky, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 9/2007 Sb. m. s., vyhlášeno dne 23.1.2007.

Memorandum o porozumění o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem přírodních zdrojů a životního prostředí Vietnamské socialistické republiky, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 33/2007 Sb. m. s., vyhlášeno dne 1.6.2007.

Memorandum o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem turismu a životního prostředí Republiky Černá Hora, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 68/2007 Sb. m. s., vyhlášeno dne 24.8.2007.

Memorandum o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem ekologie a přírodních zdrojů Republiky Ázerbájdžán, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 38/2009 Sb. m. s., vyhlášeno dne 4.5.2009.

Protokol o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem pro záležitosti životního prostředí Egyptské arabské republiky, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 125/2004 Sb. m. s., vyhlášeno dne 2.11.2004.

Protokol o spolupráci v oblasti ochrany životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Ministerstvem životního prostředí a územního plánování Makedonské republiky, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 132/2004 Sb. m. s., vyhlášeno dne 19.11.2004.

Protokol o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí k Úmluvě o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 71/2010 Sb. m. s., vyhlášeno dne 19.10.2010.

Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 91/2001 Sb. m. s., vyhlášeno dne 11.9.2001.

Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 124/2004 Sb. m. s., vyhlášeno dne 29.10.2004.

4. Seznam právních předpisů a dokumentů EU

Směrnice Rady 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, ve znění směrnice Rady 97/11/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/35/ES a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/31/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/52/EU ze dne 16. dubna 2014, kterou se mění směrnice Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí.

Směrnice Rady č. 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Smlouva o fungování Evropské unie, konsolidované znění. Úřední věstník Evropské unie C 326/47 ze dne 26. října 2012.

Smlouva o Evropské unii, konsolidované znění. Úřední věstník Evropské unie C 326/13 ze dne 26. října 2012.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 347/2013 ze dne 17. dubna 2013, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 1364/2006/ES a mění nařízení (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009.

5. Seznam právních předpisů České republiky:

Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění.

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), v platném znění.

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění do 31.3.2015.

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění do 31.10.2017.

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), účinný od 1.7.2023.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění.

Zákon č. 39/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění.

Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, v platném znění.

Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), v platném znění.

Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), v platném znění.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění.

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, v platném znění.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), v platném znění.

Zákon č. 276/2003 Sb., o Antarktidě a o změně některých zákonů, v platném znění.

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění.

Zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, účinný do 30.4.2004.

Zákon č. 93/2004 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění.

Zákon č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, v platném znění.

Zákon č. 163/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění zákona č. 93/2004 Sb., v platném znění.

Zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění, v platném znění.

Zákon č. 216/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 124/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, v platném znění.

Zákon č. 350/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony, v platném znění.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění.

Zákon č. 256/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 225/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, v platném znění.

Zákon č. 326/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, v platném znění.

Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), v platném znění.

Zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon, v platném znění.

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, v platném znění.

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, v platném znění.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění.

Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, účinný od 1.7.2023.

Zákon č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona, účinný od 1.7.2023.

Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 453/2017 Sb., o odborné způsobilosti a o úpravě některých dalších otázek souvisejících s posuzováním vlivů na životní prostředí, v platném znění.

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 353/2004 Sb., kterou se stanoví bližší podmínky osvědčení o odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví, postup při jejich ověřování a postup při udělování a odnímání osvědčení, v platném znění.

Nařízení vlády č. 283/2016 Sb., o stanovení prioritních dopravních záměrů, v platném znění.

6. Seznam judikatury:

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14.6.2007, sp. zn. 1 As 39/2006–55.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.5.2008, sp. zn. 2 APS 1/2008-77.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31.3.2010, sp. zn. 8 As 6/2010-246.

7. Seznam ostatních dokumentů:

Důvodová zpráva k zákonu č. 39/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Důvodová zpráva k zákonu č. 326/2017 Sb. kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

Důvodová zpráva k zákonu č. 283/2021 Sb., stavebnímu zákonu.

Důvodová zpráva k zákonu č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona.

8. Seznam internetových zdrojů:

Deklarace o životním prostředí a rozvoji [online]. [cit.7.11.2022]. Dostupné z: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.151_26_Vol.I_Declaration.pdf

EPA US Environmental Protection Agency: *1988 Article on NEPA: Past, Present and Future* [online]. [cit.22.10.2022]. Dostupné z: <https://www.epa.gov/archive/epa/aboutepa/1988-article-nepa-past-present-and-future.html>

EUR-Lex: *Přístup k právu Evropské unie* [online]. [cit. 11.11.2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/eu-case-law.html>

European Commission: *Posuzování vlivů na životní prostředí* [online]. [cit. 11.11.2022]. Dostupné z: https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-assessments/environmental-impact-assessment_en#publications

Evropská komise: *Činnost Evropské komise. Rozhodnutí o protiprávním jednání* [online]. [cit.17.11.2022]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?typeOfSearch=false&active_only=0&noncom=0&r_dossier=&decision_date_from=&decision_date_to=&EM=CZ&DG=ENV&title=&submit=Hledat+&lang_code=cs

Evropská unie: *European Union* [online]. [cit.23.10.2022]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/easy-read_cs

Frank Bold: *Poradna, Životní prostředí* [online]. [cit.11.1.2023]. Dostupné z: https://frankbold.org/poradna/zivotni-prostredi/zamery-ovlivnujici-zivotni-prostredi/eia/rada/co-je-eia#4._Ve%C5%99ejn%C3%A9_projedn%C3%A1n%C3%AD

Informační systém EIA [online]. [cit.10.1.2023]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/posuzovani_vlivu_zameru_zivotni_prostredi_eia

Informační systém EIA: *Záměr I/33 Plotiště – odstranění úrovněvého přejezdu na trati č. 041* [online]. [cit.13.1.2023]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_HKK736?lang=cs

Ministerstvo životního prostředí: *Mezinárodní smlouvy z oblasti životního prostředí* [online]. [cit.23.10.2022]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/umluva_pristup_informace

Ministerstvo životního prostředí: *Tiskové zprávy* [online]. [cit.29.1.2023]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/news_20221027-Vlada-schvalila-navrh-zakona-o-zelenem-razitku-pro-stavebniky

Naši ptáci [online]. [cit.9.2.2023]. Dostupné z: <https://www.nasiptaci.info/clanky/np-podyji/>

Ochrana přírody: *Jednotné environmentální stanovisko* [online]. [cit.29.1.2023]. Dostupné z: <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/jednotne-environmentalni-stanovisko/>

Rio Declaration on Environment and Development [online]. [cit.2.2.2023].
Dostupné z:
https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.151_26_Vol.I_Declaration.pdf

Veronica Ekologický institut: *Směrnice o stanovíštích* [online]. [cit. 26.10.2022].
Dostupné z: <https://www.veronica.cz/smernice-o-stanovistich>

9. Ostatní internetové zdroje:

<https://www.beck-online.cz/>

<https://www.aspi.cz/>

<https://www.zakonyprolidi.cz/>

https://portal.cenia.cz/eiasea/view/eia100_cr

Seznam příloh

1. Příloha č. 3a k zákonu EIA, (oznámení podlimitního záměru).
2. Schéma povolovacího procesu záměrů v ČR.
3. Ptačí oblasti v ČR.

Příloha č. 1: Příloha č. 3a k zákonu EIA.

Oznámení podlimitního záměru

| | |
|---|--|
| I. Údaje o oznamovateli | |
| 1. Obchodní firma/Jméno | |
| 2. IČO | |
| 3. Sídlo/Adresa | |
| 4. Jméno, příjmení, bydliště a telefon oprávněného zástupce oznamovatele | |
| II. Název záměru | |
| III. Údaje o záměru | |
| 1. Umístění záměru (obec, k.ú.) | |
| 2. Charakter záměru, stručný popis technického a technologického řešení záměru, včetně parametrů (např. zastavěná plocha, kapacita výroby, počet dobytých jednotek) | |
| 3. Druh navazujících rozhodnutí podle § 9a odst. 3 | |
| 4. Výčet staveb, zařízení, činností a technologií v území dotčeném záměrem (realizovaných, povolených, připravovaných, uvažovaných) | |
| 5. Přehled nej významnějších environmentálních charakteristik dotčeného území (ÚSES, ZCHÚ, VKP apod.) | |
| IV. Údaje o vstupech | |
| 1. Záběr půdy (zemědělské půdy, lesa) | |
| 2. Odběr a spotřeba vody | |
| 3. Surovinové zdroje | |
| 4. Energetické zdroje | |
| V. Údaje o výstupech | |
| 1. Množství a druh emisí do ovzduší | |
| 2. Množství odpadních vod, míra jejich znečištění | |
| 3. Kategorizace a množství odpadů | |
| 4. Zdroje hluku | |
| 5. Rizika havárií | |
| VI. Shrnutí charakteristik záměru a lokality , aby bylo možné posoudit, zda záměr podléhá zjišťovacímu řízení. | |

Přílohy:

Mapy širších vztahů s označením umístění záměru v dané obci a ve vztahu k okolní zástavbě

Stanovisko orgánu ochrany přírody, pokud je vyžadováno podle § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny Vyjádření příslušného úřadu územního plánování k záměru z hlediska územně plánovací dokumentace

Datum zpracování oznámení:

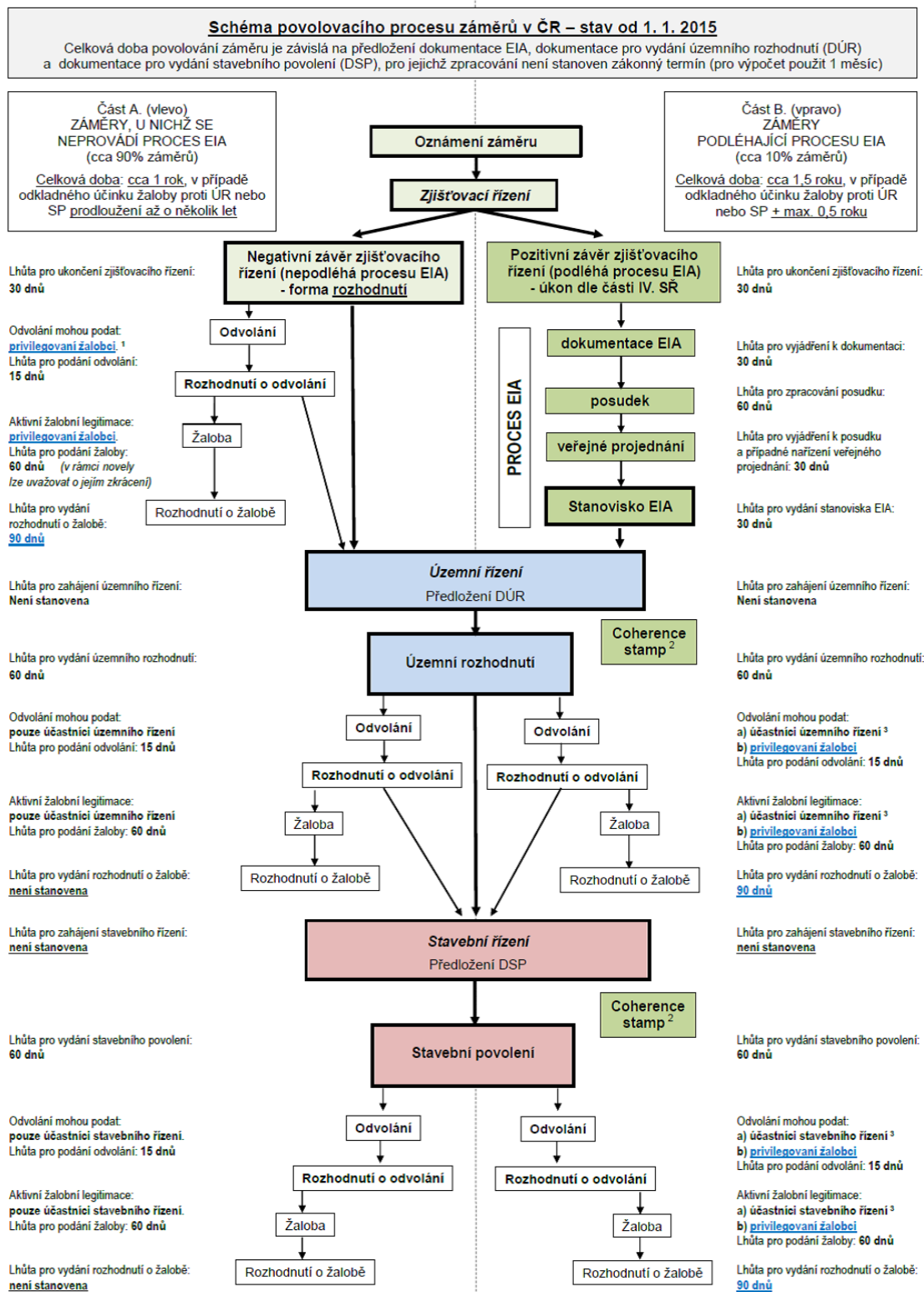
Jméno, příjmení, bydliště a telefon zpracovatele oznámení:

Podpis zpracovatele:

Podpis oznamovatele (oprávněného zástupce):

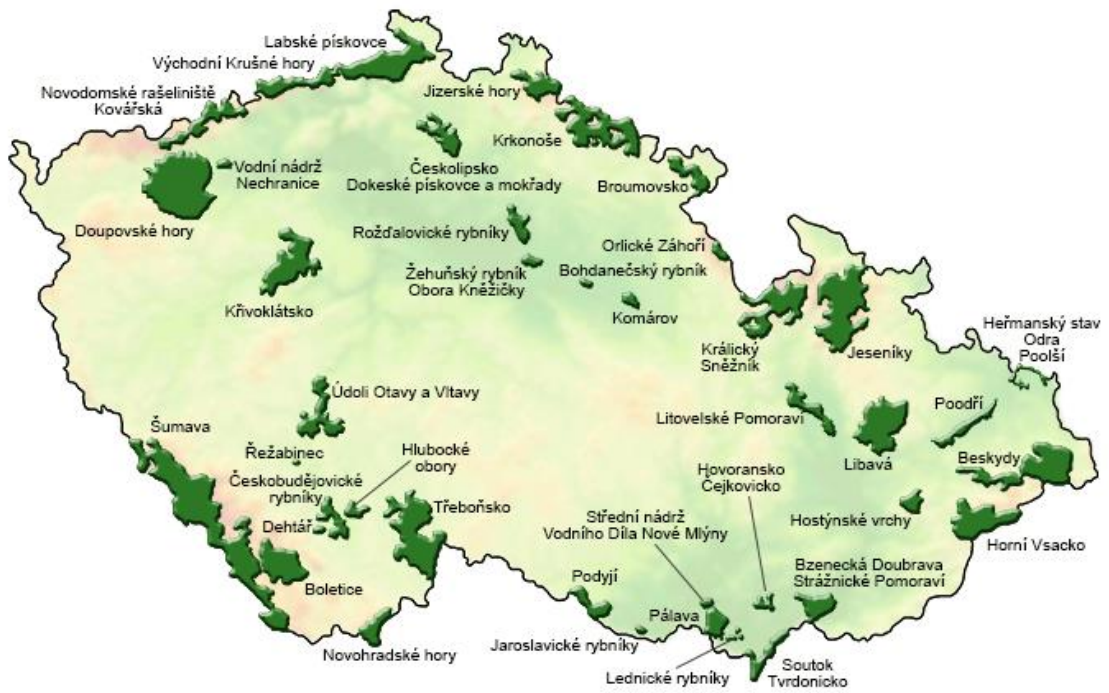
Zdroj: Zákon EIA.

Příloha č. 2: Schéma povolovacího procesu záměrů v ČR.



Zdroj: Informační systém EIA.

Příloha č. 3: Ptačí oblasti v ČR.



Zdroj: Naši ptáci [online]. [cit.9.2.2023]. Dostupné z: <https://www.nasiptaci.info/clanky/np-podyji/>